

Marian Tarrida Casas

CONSELLER DE LA UNIO VIDRIERA D'ESpanya

ha mort havent rebut els Sants Sagraments i la Benedicció Apostòlica

(A. O. S.)

La seva atligida esposa Carolina Monje, fills Carles, Ferran i Ricard, nora Antonia Comas, nét, germà Arcadi, germana política, la senyoreta Frasquita Gelabert, nebots, cosins, parents tots i la raó social Unió Vidriera d'Espanya, en assabentar als amics i coneguts tan irreparable pèrdua els preguen que el tinguin present en llurs oracions i es serveixin assistir a la casa mortuòria, avui, diumenge, dia 30, a les quatre de la tarda, per acompanyar el cadàver a l'Església Parroquial i d'allí al cementiri de la localitat.

NO ES CONVIDA PARTICULARMENT

Suri tren del baixador del Passeig de Gràcia a les 15'15.

Sant Joan Despi

Els Excm. Srs. Bisbes de Barcelona, Girona i Vich s'han dignat concedir indulgències en la forma acostumada.

ció General Italiana, per ella representada.

En la dita obra de condoleça es recorda que fou el «Príncepsa Mafalda», el primer vaixell de la línia d'Amèrica que ancorà al nostre port, evitant els inconvenients del transbord que produïa molts desordres en el desembarcament, i cooperant així als esforços realitzats per la Societat encaminats a donar totes les facilitats possibles als turistes que per mar es dirigessin a la nostra capital.

Paraigües Cardús Portaferrissos, 10.

Al carrer de Pere IV, un carro ha topat amb un tramvia de la línia 34. Ha resultat amb ferides lleus, el carter Ramon Sisa i Catalán.

PASTILLES LAXANTS PRATS Es al millor purgant

El pròxim dimarts, dia primer de novembre, festivitat de Tots-Sants, se celebraran, organitzats per la Comissió de Règim de la Caixa de Socors per a Camillers de la Creu Roja de Barcelona, al res d'una absort davant la tomba, que al Cementiri de les Corts de Sarrià posseïx el dit organisme, a les onze del matí, i la celebració d'una missa a les dotze, a la parroquial església de la dita barriada, en sufragi de les ànimes dels camillers morts.

—Fàbrica de cadifres, sillons i croses invàlids. — S. Pau, 70. La Creu Blanca.

L'Orfèol infantil de l'Associació dels Cors d'en Clavé, per la diada de Tots-Sants, al matí farà oficialment, com tots els anys, una visita al Cementiri Vall, i dipositaran damunt la tomba del fundador de les Societats Corsals, en Josep Anselm Clavé, un pensament com a record al prelar mestre. Tot seguit, executaran l'estrena d'una obra coral, escrita expressament per a dit acte, dels autors genyors Joan Plana i Josep Voltes Vinas, Mtre. del dit Orfèol.

Assaguge colls No s'ajouquen les fluïdes puntes.

Relació dels objectes trobats i dipositats a la Majoria Municipal a disposició de les persones que justifiquin tenir-los dret:

Cinc claus i un claví, una cartera de pell amb documents a nom de César Domínguez, un moneder gros de color marró per a nena, una cartera de color marró amb documents a nom de Joan Pessà, alguns documents a nom de Manuel Garcia, un boneder gros de pell negra amb un moneder i fotografies, dues claus il·luminades amb un tros de cordill, una claueta, un moner gros color beige per a nena, un altre moneder color marró clar per nena, alguns tipus d'impremta, una cadeta amb una medalla, una manivela per a auto, un claví, un moneder gros de pell negra amb documents a nom d'Anna Rodríguez, una cambra usada per a roda de bicicleta, un collar d'imitació de perles, una cartera de pell negra amb documents a nom de Joan Andrés, un passaport a nom de Pascuals Guispe, alguns discos per a gramofon, un llaver amb un claví numerat, una cartera de pell negra amb documents a nom de Julià Garcia, una altra cartera de cuir de color marró amb eines, dues garrifes grans, una maneta per a porta d'auto i una cadeta amb una clau i un claví.

Crucifixos marfil
El millor assortit
CAPDEVILA I GRAU O.
Canuda, 33

—No us cal anar sinó un mes. Lloca Dalmau si voleu adquirir una manuscritura corrent, aristocràtica, comercial o especial per a comptables. València 245. Per a senyores i senyorettes: entresol, dreta. Per a joves i senyors, entresol, esquerra.

PIANOS C. SAINZ
TARREGA

La Joventut Cultural Popular se'guin la seva tradició celebrant per la diada de Tots-Sants la castanyada familiar de socis a les quatre en punt de la tarda.

IMPORTANT
El lloc de les grans novetats i materials és el Paralel, i el millor Restaurant que es distingeix per la seva gran carta i preus econòmics és a

Can Carbó
Marquès del Duero, 83. Telèfon 189-A.

Heu's açí el calendari de novembre de la Joventut Cultural Popular:

Dia 1, diada de Tots-Sants, castanyada familiar de socis.
Dia 6, primer diumenge. Matí, a les vuit, comió general reglamentari a la parroquia de Sant Pere de les Puelles, amb plaça preparada per al reverend senyor ecònom, mossèn Lluís G. Monfort.

Dia 13, segon diumenge, excursió matinal familiar a Reixach. A les cinc, missa als Jesuïtes, i tot seguit cap a l'estació del Nord per sortir amb el tren de les sis. Es farà mitja hora d'espera a Montcada i el que necessiti proveïda de minestra podrà fer-ho. Estorzar a la font de Sant Pere. Retorn amb el tren que surt de Montcada, a les dotze. Presupost, 1 pesseta.

Dia 27, tercer diumenge, matí, vi-

Soler i Torra G. ans

BANQUERS

Rambla dels Estudis, 11 i 13
i carrer Bonsuccés, 1 i 3

Telèfons: A. 611, A. 316 i A. 25
Apartat de Correus 535

SUCURSALS

MADRID: carrer Alcalá, 32 — SANT SEBASTIA: Av. de la Libertad, 20
Direcció telefònica i telefònica: «SOLERTORRA»

Preu líquid a què paguem els cupons venciment 1.º de novembre de 1927

DEUTES DE L'ESTAT	Liquidat per cupó Ptas.	Canvi dia 30 d'octubre	Rendiment net
Deute Amortitzable 5 % (venc. 15 nov.) 21 % dest	—	94'40	4'18
» Amort. 5 % (E/1927 venc. 15 nov.) 21 % c/impl.	—	92'25	4'23
DIVERSOS			
Oblig. F. C. Andalusos 3 % s. ff. nacionalitzades	67'92	67'25	4'03
» » » » variable 1.º s. nac. cupó 40	85'52	84'25	5'92
» » » de Catalunya 6 %	85'23	100'50	5'43
» » » de Sarrià a Barcelona 6 %	85'24	99'75	5'47
» » » Companyia General de Tramvies 4 %	85'87	89'75	4'00
» » » Tramvies Barcelona, Eixample i Gràcia 4 %	85'87	78'50	4'57
» » » de Barcelona 6 % E/1925	85'85	101'00	5'40
» » » Aigües de Barcelona 6 % s/ C	87'5	102'00	5'29
» » » de Huelva 8 %	74'28	102'75	5'80
» » » Alta Forns d'Andalusia 6 %	74'28	95'50	6'25
» » » Il·luminació de Poblacions 5 per 100 s/ H.	74'22	101'50	5'91
Bons Catalana de Gas i Electricitat 5 per 100	119'25	—	—
Oblig. Companyia General de Carbons 6 %	61'68	—	—
» » » » » 6 % s/ D	74'12	—	—
» » » » » 7 %	68'17	103'75	5'25
» » » Transatlàntica 6 % E/1926	68'11	92'25	5'21
» » » Energia Elèctrica de Catalunya 5 %	56'88	97'00	4'87
» » » Port de Sevilla 5 % s/ D	56'87	96'00	4'72
» » » 5 % » E. i F.	56'87	102'00	5'55
» » » Societat Hullera Espanyola 6 %	74'82	—	—
ACCIONS			
Catalana de Gas i Electricitat 5 % s/ F. preferent	124'37	—	—
» » » » » 6 % » » »	143'25	101'15	5'90
Asfals i Portland «Aslanda» 7 % cupó 5	174'12	101'00	6'39
Societat Gral. Gallega d'Electricitat s/ A cupó 6.	143'25	—	—

NOTA IMPORTANT - Revisem curosament les amortitzacions

Quedem a disposició dels nostres clients per a facilitar-los tots els antecedents que desitgin sobre valors de llur cartera.

També facilitem informes per a inversions de capitals en valors.

Principals operacions

Compra i venda de valors. — Negociació de cupons i títols amortitzats. — Girs sobre Espanya i Estranger. — Canvi de monedes i bitllets. — Ordres de Borsa. — Préstecs sobre valors. — Subscripcions a emprèstits. — Comptes corrents. — Facilitem or per a pagaments en Duanes.

Admetem dipòsits de valors en custòdia

Ens plau d'oferir a la nostra distingida clientela, i al públic en general, el servei que tenim establert de CAIXES DE LLOGUER per a guardar valors, documents, joies i altres objectes de valor a la nostra

Cambra cuirassada

TARIFA DELS COMPARTIMENTS

MODELS	Dimensions en centímetres			TITULARS		
	Alçada	Amplada	Fons	un	dos	tres
A	12	20	52	22	51	81
B	18	20	52	36	79	123
C	18	41	52	50	135	226
D	40	41	52	80	282	474

Comprà l'impost del Tresor

Aquesta «Cambra Cuirassada» està instal·lada amb tots els avenços moderns i es caracteritza per ésser una de les més espaioses i disposar de cabines particulars anexas per al servei dels senyors abonats.

Pot visitar-se tots els dies feiners de nou a una i de dos quarts de quatre a sis.

CREOTAL

El protector de l'agricultura. Combat amb eficàcia les malalties dels tarongers, oliveres, plàtans, ametllers, pereres i altres arbres fruiters. — Apliqui's el CREOTAL del tres al cinc per cent durant l'hivern i de l'u al dos per cent en primavera i estiu.

BATIS 1-A, 12

Llonguets VICTORIA

La més alta qualitat

PELAYO, 8

i altres sucursals i dipòsits de la casa

MATERIAL PER ARTISTES

Colors, Teles, Pinzells, Llapis, Paletes, Cavallets i tota cosa referent a l'Art ho trobareu de qualitat immillorable i a preus reduïts a la casa

Miquel Horta

Carrer d'Avinyó, 7 - Tel. 1003 A

TUBS de COLTR a l'OLI a 0'40 ptes.

BONA LLUM
SEMPRE IGUALA
NO FA FUM
NI S'APAGA
NO TUFEJA
NI ESPURNEJA

Lamparilles VICTORIA

Regomir, 11-17

Fàbrica i despatx al major

I Exposició de la Indústria Hotelera
i de l'Alimentació. — Palau de Montjuich

Restaurant a càrrec de l'A. H. i S. de C.

MENU PER A AVUI DIUMENGE, a 3 pessetes: Entreteniments gran assortit. — Truita Portuguesa. Filets de llenguado i Llagostins rus. Pollastre en cassola Hotelera. — Ensalada — Biscuit gelat Assemblista. — Llaminadures. — Corbelle de fruites.

“La Perla Mallorquina”

Passeig de Gràcia, 68, i Claris, 48

Per a la diada de Tots-Sants

La casa més ben assortida dels típics panellets. — Bunyols de nata i crema, especialitats de la casa

No oblideu l'èxit dels altres anys

Demanu Fouchet et C.º

Champagne Maison fondée 1828

Demanis E. Ros. — Casa de la Selva

LLIBRE DE VENDES

el portaria a hores a preus econòmics. Escriure a LA VEU núm. 363.

CAMISERIA NEUTRAL

Gran i variat assortit en camises, colors sòlids, i gèneres de punt.

Variat i gran assortit en tota classe de gèneres de punt.

També hi trobareu lligacames, gorreres, elàstics, etc., etc.

Abans de comprar dirigiu els vostres passos a la

CASA de les CAMISES

i us convencereu de les bones qualitats dels articles i les grans rebaixes que la casa efectua.

Boqueria, 5, i Arolas, 1

LOCALS

Aquest número de LA VEU DE CATALUNYA ha estat passat per la censura del Govern Civil

Observatori Meteorològic de la Universitat de Barcelona. — Dia 29 d'octubre de 1927.

Hores d'observació: A les set, a les tretze i a les divuit.

Baròmetre a 0' al nivell de la mar: mil·límetres 768'3, 767'2, 767'1; mil·libars 1024'3, 1022'9, 1022'7.

Termòmetre a l'ombra. Sec: 16'2, 20'3, 19'0. Humit: 15'0, 17'8, 17'7.

Humitat (centèsimes de saturació): 87, 73, 87.

Direcció del vent: Calma.

Velocitat del vent: 0, 0, 0.

Estat del cel: Tapat. Quasi tapat. Nivols.

Classes de nivols: Al Cu. Ci. St., St. C.

Temperatures extremes a l'ombra: màxima, 22'2; mínima, 13'3; id. prop de terra, 12'8.

Oscil·lació termométrica. 6'9. Temperatura mitja, 18'7.

Precipitació aigua, des de les set del dia anterior a les set de la data: mm, d'espessor, o sigui litre per metre cúbic, 0'0.

Recorregut del vent en igual període: 20 km.

Observacions particulars: No-cap.

A l'Ateneu Enciclopèdic Popular, segueix oberta la inscripció per la classe de Dibuix Industrial, que començarà el dia 2 de novembre, i que es donarà cada dilluns, dimarts i divendres, de dos quarts de vuit a les nou del vespre, per a la qual hom compta amb un bell assortit de models de fundició, cedits per una important casa de construccions metal·lúrgiques. La dita classe anirà a càrrec del competent professor En Toribí Ocon, ex-director d'aquesta assignatura a l'Escola d'Arts i Oficis de Sagunt.

-Tifus

RECORDAM ALS SRS. METGES que el Bacteriòlog anti-tífus Badosa, CURA EL TIFUS en una setmana. Una capsula és suficient per injectio. Cost, 30 Ptas. Laboratori J. Badosa. Duc de la Victòria, 10, BARCELONA.

La Junta directiva de la Societat d'Ateneu de Forasters, en la seva última sessió, ha acordat significar a la Societat d'Emprosse Marítimes «Itàlia Amèrica» el condol de que està posseïda pel naufragi del vapor «Príncepsa Mafalda», de la seva consagració, pregant-li al mateix temps que se serveixi expressar-lo, en nom seu, a la Societat de Navega-

La Junta directiva de la Societat d'Ateneu de Forasters, en la seva última sessió, ha acordat significar a la Societat d'Emprosse Marítimes «Itàlia Amèrica» el condol de que està posseïda pel naufragi del vapor «Príncepsa Mafalda», de la seva consagració, pregant-li al mateix temps que se serveixi expressar-lo, en nom seu, a la Societat de Navega-

Dr. F. Montañó Malalties de la pell i cabell. Extirpació radical de les arrugues. Cortis, 538.

Margarida Zaiz i Solà, de 60 anys, fonatròpella al carrer de Casanova per una bicicleta, la qual li fracturà l'humér esquerre.

La pacient, després d'auxiliada al dispensari, ingressà a l'Hospital de la Santa Creu.

No aigualiu la llet! Useu **Cafo Concentrat Ideal**. De venda en col·madors. Mostres gratis. Vidal i Ribas, Montcada, 21. Barcelona.

Un gos mossós de la nena Josepa Pagès i Gual, de 13 anys, i la ferida de consideració a l'avantbraç esquerre.

-Joies veritable ocasió
Objectes units de totes classes. — Tallers, 41

Continua oberta la matrícula per als cursos d'esperanto que organitza

La societat esperantista «Paco kaj Amo» (Pau i Amor), l'obertura dels quals tindrà lloc el dia 4 del vinent mes de novembre. Per a matricules, a la secretaria de la dita societat, carrer Planeta, 16, principal (xamfrà plaça del Sol-Gràcia), tots els dies de nou a dos quarts d'onze de la nit.

Vaixelles
Cristalleries
Jocs café

J. LLORENS. - Rbla. de les Flors, 30

Abir, es va inaugurar a les Galeries Layetanes l'exposició Pere Casas Abarca.

Crucifixos marfil
El millor assortit
CAPDEVILA I GRAU, C.º L.
Canuda, 33

En el departament anatómic de l'Hospital de la Santa Creu d'aquesta ciutat, tindrà lloc, com els altres anys, un curs de tècnica anatómica, aplicat a la cirurgia operatoria. A qui interressi, dirigeixi's a la secreta-

ria del dit Hospital, on es podrà informar de les condicions que es requereixen.

Circ Krone

Grandios espectacle
Avui, diumenge,
funcions tarda i nit

La Caixa Nacional d'Assurances Socials d'Itàlia ha felicitat el Laboratori popular de Previsió i Atenció Instructiu de Sant Joan Despi, per llur tasca d'estudi de la Geografia social (pobles i ciutats modernes construïdes amb l'ajut de fons socials de previsió).

L'Ateneu i Laboratori esmentats, difonen cinc mil exemplars del cartell gràfic en el qual començen l'estudi d'Espanya i Bèlgica i està dedicat al Congrés de Cases Barates.

Han acordat preparar altres cartells gràfics, el pròxim dedicat a la Colonia Social de Torre Bònica, una de les obres de la Caixa de Previsions per a la Vellesa de Barcelona i el Balneari de Bottegina (Itàlia), adquirits per la Caixa similar a Itàlia, del nostre Institut de Previsió i a qui qual ha facilitat molt l'obra a les classes treballadores.

El Laboratori dels cursos espanyols populars d'Assurances obra-

De les terres catalanes

TARRAGONA

Incendi a Alover

Al carrer de Sant Miquel, del poble d'Alover, es calà foc a una casa propietat de Joan Cortiella.

La valor de les perteses puja a 1.500 pessetes.

Ningú no va pendre mal.

Moviment del port

Entrades: els vapors: «Cabo San Martín», procedent de Marsella, amb càrrega general; «Keylar», de Barcelona, també amb càrrega general; «Danielito», de Vinaròs, de trànsit; «Conde de Zubiria», d'Avilés, amb carbó.

Sotades: els vapors: «Freixas 1», cap a Cèrtes, amb vi; «Cabo Nao», cap a Barcelona, amb càrrega general; «Cabo San Martín», cap a Bilbao; «La Guardia», cap a Marsella. Tots dos amb càrrega general. La barca «Vicentosa», cap a Sant Carles, amb sacs buits.

Altres noves

Ahí va reunir-se la secció de ferrocarrils de la Cambra de Comerç.

—A Sant Carles de la Ràpita fou detingut Manuel Pau i Tortas, de 18 anys, reclamat pel jutjat d'instrucció de Tortosa.

—La comissaria de vigilància ha tramitat les diligències i les ha passades al jutjat, per maltracte de parents i d'obra entre Emili Pont i Bonaventura Ferrer.

GIRONA

La diada de Sant Narcís

Ahí, igual que els anys anteriors, es va veure extraordinàriament visitada la capella de Sant Narcís, a l'església de Sant Felú.

A la tarda, va celebrar-se una lloca funció religiosa, en la qual prengué part la capella de música de Cassà de la Selva, dirigida pel mestre mossèn Garcia.

Al passeig de Sant Francesc va tenir lloc ahir el setè concurs de bestiar.

Es repartiren importants premis.

—A les set del vespre, a l'avinguda de Ramon Folch, la cobla Art Gironí donà una audició de sardanes.

Hi acudí una gran concurrència.

—El diari local «El Autonomista» ha publicat un suplement extraordinari de les Fires.

Conté 62 pàgines de text i de dibuixos, i 92 d'annexos. Ha constituït una veritable demostració de publicitat i de bon gust.

Dues exposicions

La diada de Tots-Sants, a la Galeria dels Belis Ofidis, s'inaugurà una exposició d'obres del conegut dibuixant i aquarel·list, estimat company de nosaltres, J. F. Rafols.

El mateix dia i al mateix local, també obrí una exposició de joies seves el renomnat artífex Ramon Sunyer.

A ambdós expositors desitgem un bon èxit.

Una conferència interessant

El P. jesuïta Florentí Ogar, donà ahir al saló de «La Amistat» una interessantíssima conferència sobre «El país dels Farons i la Roma cristiana».

La conferència fou il·lustrada amb projeccions.

L'illustre conferenciant fou escoltat per un nombre i culte auditori.

Lladregot delingut

Per disposició governativa han estat detinguts els coneguts caristes Benvingut Garcia, Manuel Castillo, Francesc Mart, August Campos i Sebastià de Gómez.

LLEIDA

Detenció d'un gitano

A Mollerussa fou detingut el gitano Josep Giménez i Garcia, com autor d'un robatori comès a la casa de Lluís Martínez i Duran, veí d'aquella població.

El malfactor se n'havia endut una cartera que contenia documents d'importància alguns bitllets del Banc d'Espanya.

Altres noves

Ahí, amb el tren corren de Tarragona, arribarà la societat coral «La Agrícola», de Castellbisbal.

A l'estació serà rebuda per les autoritats de la nostra ciutat i pel cor «La Violenta».

VILANOVA

La III Exposició d'Art del Penedès

Contràriament al que es venia dient i amb caràcter oficial, la III Exposició d'Art del Penedès s'inaugura per a celebrar-se a la vila de Sitges, per acord adoptat pels delegats d'aquesta comarca, en reunió celebrada ahir al Vendrell.

Com que en aquestes cròniques que ens hem venut a la diu, vulguem que per act corria, que fóra celebrada al Castell de la Geltrú, creiem pertinent aquesta rectificació tot dient-ne que encara no sigui hora que poguem gaudir de tant esplendent manifestació d'art a casa nostra.

Grans molles a l'Hospital

En la nostra primera institució popular de beneficència s'estan realitzant importants millores de sanejament i higiene que avalaran molt més tan importantíssima institució model. Actualment s'està instal·lant una completíssima xarxa de «waters» a les sales generals de malalts d'ambdós sexes que substituiran les antigues i incòmodes politrons individuals.

El nostre Hospital, la «Santa Casa» com respectuosament anomena el poble vilanoví tan exemplar institució benèfica, guanyarà moltíssim amb aquest element d'instal·lació d'aparells higiènics, i els pobres que es veuen precisats d'acudir-hi, ti tots els vilanovins en general, sabran reconèixer el zel fervorós i desinteressat dels directores i administradors, d'hospital, i s'aferrarà, si és possible dir-ho, l'amor i veneració que en tots els cors vilanovins es tributa a la Santa Casa i plouran amb escreix els donatius dels rics per a millorar cada dia més, la Casa dels Pobres.

Notes personals

Ha desil·lusionat, feliçment, un formós heretge, la dispendiosa esposa del nostre car amic i compatriota Josep A. Soler Urgell, donya Pilar Bultó.

—Per al dia 10 del pròxim novembre s'ha convocat el casament de les nostres compatriotes els distingits Joves Josep Julià, farmacèutic, i la gentilleta senyoreta Maria Tomàs Pascual. La cerimònia religiosa es celebrarà a la capella ermita de Sant Cristòfor.

El novenari de les ànimes

A la paròquia de Sant Antoni s'està celebrant, amb la solennitat de costum, el tradicional novenari de les ànimes.

La diada de Tots-Sants, a la Galeria dels Belis Ofidis, s'inaugurà una exposició d'obres del conegut dibuixant i aquarel·list, estimat company de nosaltres, J. F. Rafols.

El mateix dia i al mateix local, també obrí una exposició de joies seves el renomnat artífex Ramon Sunyer.

A ambdós expositors desitgem un bon èxit.

Una conferència interessant

El P. jesuïta Florentí Ogar, donà ahir al saló de «La Amistat» una interessantíssima conferència sobre «El país dels Farons i la Roma cristiana».

La conferència fou il·lustrada amb projeccions.

L'illustre conferenciant fou escoltat per un nombre i culte auditori.

Lladregot delingut

Per disposició governativa han estat detinguts els coneguts caristes Benvingut Garcia, Manuel Castillo, Francesc Mart, August Campos i Sebastià de Gómez.

Una malaltia de l'arbrat

Hom ha observat, en principi, una greu malaltia en l'arbrat públic que amenaça de contagiar els del terme. Sembla que s'hi posarà remei immediatament abans no sigui perjudicada una de les millors característiques atractives de la nostra població, que vindria a agreujar les felles que en diferents indrets, i per causes diverses, s'observen, puix, en conjunt, passen d'un centenar els arbres que s'han de replantar.

La diada missionera

Diumenge passat es va celebrar a totes les esglésies, la capta pro clecra indígena. Es recaptà, amb aquest fi, una ben respectable quantitat.

Aquest número de LA VEU DE CATALUNYA ha estat passat per la censura del Govern Civil

Les noces d'argent d'un orfeó

Avui Manresa celebra solemnement la clausura dels actes a honor del seu benemèrit Orfeó

De tots els recons de Catalunya han arribat a Manresa adhesions i motus d'encoratjament i felicitacions per a l'Orfeó Manresà i la seva obra.

S'escau així que, a l'hor d'encarar l'any de l'homenatge als vint-i-cinc anys de vida de la benemèrita entitat coral, totes les més rellevants personalitats del nostre món artístic i les associacions culturals, i especialment les musicals, estan al costat d'un poble que, com el de Manresa, sap honorar el seu Orfeó per l'obra que ha fet i la que promet, ja que l'Orfeó Manresà, no és un orfeó més, sinó una entitat completa, amb una gran preparació, té, mitjançant un mestre i un cantista, i a més, un gran nombre de cantistes, una massa coral amb dues centes veus, té al seu costat una quarantena de professors de música disciplinats, que amb el nom d'Agrupació Instrumental Estudi, obtingueren fa poc un assenyalat triomf, el «Trio Arpa», format per tres artistes excel·lents, i els Amics del Cant Gregorià, que tan bona tasca realitzen.

Per això s'explica que a Manresa, en l'hor d'avui, l'Orfeó pugui realitzar una obra tan fecunda; per això és lògic que avui tots els mestres de Catalunya i els crítics es trobin a la ciutat del Cardener, a la capital del Pla de Bages, la comarca que treballa i canta com cap altra, perquè és la de Catalunya on l'obra dels orfeons ha tret més florida, perquè n'han brollat en molts pobles i viles d'ençà que l'Orfeó Manresà, els donà el gualatge, ara fa 25 anys.

LA VEU DE CATALUNYA, en aquest dia de la seva vida, celebra la seva felicitat, l'Orfeó, la importància del qual és pot judicar per la grandesa d'excelsions que va a continuació. Nosaltres desitgem tan bella continuïtat.

Programa dels actes d'avui, diumenge:

Al matí, a les deu, Ofici solemne a la Col·legiata, Basílica de Santa Maria de la Seu. Es cantà per l'Orfeó Manresà, la «Missa del Papa Marcel», de Palestrina (primera audició). Les variants de la missa, seran cantades pels Amics del Cant Gregorià. També anirà al seu càrrec el «Te Deum» que es cantarà en acció de gràcies.

Tarda, a les quatre, al teatre Gran Kursaal, extraordinari concert:

Primera part, — «Himne dels Orfeons», Millet; «A Maria» (oració), Blanch; «Sota le l'olm» (popular), Morera; «Barcarola» (veus blanques), Weber; «Bonança» (popular), Blanch; «El mediet» (popular), Pérez-Moya; «L'hivern», Lully; «La filla del mar», Camellas i Ribó; «Sanctus», Palestrina; de la «Missa del Papa Marcel».

Segona i tercera part, — Primera i única audició de l'«Oda Cecília», Haendel, sobre el poema de Joan Dryden, traducció català per Joan Pena, Obertura, — L'harmonia com a fonament del món. Andante i recitatiu (tenor). Coral.—Caràcter dels principals instruments de música.

Aria de soprano (violoncel), Aria de soprano, Aria de tenor, Aria de tenor i cor (trompeta). Marxa (orquestra). Aria de soprano (flauta i arpa). Aria de soprano (orgue). Recitatiu i aria de soprano. Lloca de l'harmonia. Recitatiu de soprano. — La fi del món amb l'acabament de l'«Harmonia». Soprano i cor.

El descant entre la II i III part es farà després de l'aria de tenor i cor (trompeta).

Orfeó Manresà, 40 professor d'orquestra, Andreu Fornells, soprano; Francesc Marbà, tenor; Gràcia Mas, piano; Josep Duran, orgue, i mestre-director, Miquel Blanch.

A les vuit del vespre, sopar d'homenatge a l'Orfeó Manresà, en celebració de l'acte final del XXV Aniversari de la seva fundació.

LA FRUITA DE L'ORFEÓ MANRESÀ

Vida d'aquella època romàntica i apassionada de la renaixença catalana, nasqué enmig de moltes altres coses admirables, els orfeons de Catalunya. Manresa, ciutat on arribaven les primeres aures renaixentistes, no tardà a sentir-se fructuosa de crear un cor a la semblança de l'Orfeó Català. I el dia 5 d'octubre de 1901, d'un escamot d'entusiastes de la Lliga Regional i de l'As-

sociació Obrera Catalanista, sota el vehement impuls del jovesíssim Estanislau Casas i Samartí, es va a la Sala Consistorial, donà vida a la nostra preuada entitat.

Poren els primers temps uns temps difícils. La volada de l'esperit no trobava les ales materials. Un pis modestíssim del carrer d'Urgell, fou la primera càtedra on sonaren els primers desafinaments. Un any d'activitat exemplar i el novembre de 1902 l'Orfeó Manresà cantava per primera vegada en públic en un aplac a la Salut. En el segon concert celebrat el 18 de gener de 1903, al teatre del Granm del Paganès, dirigit pel mestre Casas, es cantava «La mort de l'escola».

Si la vida econòmica continuava encara essent difícil, el cor esdevenia cada dia més nodrit. El dia 16 de febrer d'aquest mateix any cantava de 70 cantaires. Damunt de llurs cantades, abans d'acabar l'any hi volà ja la Tica senyera, propietat del senyor Cuxart, la qual fou benedicada en festa solemnníssima a la Seu Basílica.

Poc després, l'Orfeó inicià algunes excursions artístiques per la comarca, les primeres de les quals tingueren lloc a Salent i a Artés. El 30 d'abril de 1905, en un concert celebrat a la Casa de Caritat, fou estrenat «L'Himne de l'Orfeó», original de Estanislau Casas, amb lletra del mestre Guimerà, el qual en just regregrament, fou nomenat soci honorari.

En aquell temps la nostra entitat començava a tenir un gran nombre de socis. Després de l'Orfeó Manresà, actual soci-director de l'Orfeó Català, qui per malaltia del mestre Casas, feu càrrec d'alguns assaigs amb veritable zel.

Per fi, el 29 d'octubre de 1905, passat el trànsit més dolorós de la seva fundació. La pèrdua del director i fundador Estanislau Casas, que en plena joventesa abandonà aquest món després de deixar el millor i més preat de la seva ànima per la vida de l'Orfeó Manresà, del qual presentem només la florida.

Amh la mort del seu estimat Lau, l'Orfeó passà una tunda desoladora. Afortunadament, aquesta desolació s'apagà de crisi — no durà gaire, car en prenent la direcció en Manuel Jovés (gener de 1906), s'obrí de nou un període de forta activitat artística.

El 3 d'abril, l'entitat canviava d'estatge per a traslladar-se al carrer de Sobreroca, i el dia 13 de maig En Jovés donava el primer concert a la sala d'actes del Col·legi de Sant Ignasi. La direcció de Manuel Jovés durà solament dos anys i mig. Durant aquest temps va prendre part en una sèrie de manifestacions. Les excursions comarcals foren continuades amb èxit creixent; els recons més apartats del Pla de Bages es disputaven la gloria de viure les emocions pures que portaven arreu les nostres cantades. Ja no cal dir que qualsevol festa cultural de la ciutat no era ben completa sense

la col·laboració de l'Orfeó Manresà. En aquesta època el cor va arribar a estar compost de cent executants. En Manuel Jovés — qui morí, el desembre passat a Buenos Aires, després d'haver-se creat una fama mundial com a compositor de «lujosos» cançons criolles, donant així una prova més de l'adaptabilitat dels catalans — donà el seu càrrec el dia 5 d'agost de 1908.

Amh l'entrada del mestre-director Joaquim Pecanins, el dia 3 de novembre del mateix any, l'Orfeó Manresà va prendre una altra volada artística. Aquest deixeble del mestre Lamote de Grignon, donà a l'entitat unes insospitades activitats que a no tardar havien de fer el nom de l'Orfeó, conegut i venerat a tota la nostra terra. Sota la seva direcció l'Orfeó Manresà més esplendorosa que fins ara havia tingut la nostra institució coral.

En el començament d'aquesta nova època l'experta mà del mestre Lamote s'hi deixà sentir. En agraïment, un acord del Consell Directiu el nomenà director honorari. El primer concert que donà el mestre Pecanins fou el 18 d'abril de l'any 1909. Des d'aleshores el cor, una mica feble, anà augmentant els seus rengles extraordinàriament.

Pel mes de juny d'aquest mateix any, l'entitat es traslladà a la Baixa de la Seu. L'estada en aquest nou estatge no va durar gaire temps, car vèiem com en el primer de maig de l'any següent, atenent la invitació del Conservatori de Música, es traslladava definitivament al casal tan ple de bons records, que encara avui ocupa.

Immediatament d'haver pres la batuta el mestre Pecanins, les tasques corals foren alternades amb altres manifestacions artístiques que eren de l'Orfeó Manresà el centre completíssim de la cultura musical manresana. El 18 de juliol de 1909 se celebraren les primeres «Noces d'Art» que malgrat algunes certes interrupcions encara avui són les nostres millors festes espirituals.

A l'any següent, pel mes de juliol, va veure la claror el primer número de «Cròniques», el portaveu mensual de l'entitat, el més ferm testimoni de la intensa labor orfeònica d'aquelles hores. Mercedis unànims alogis de la ciutat el concert que al dia 13 de febrer del mateix any 10 fou donat al recinte dels reclosos de la presó. Aquest concert obrí la tanda de concerts lloc escassament, que tinguéren lloc casualment, que en anys successius.

La iniciativa del mestre Lau, seguida després d'En Jovés, de portar la nostra música per totes les contrades de la comarca, fou intensificada amb el mestre Pecanins, que ben aviat feu passar els límits comarcals per portar el nodrit cor de cantaires per tot Catalunya. La primera excursió tingué lloc a Gironella, el 8 de desembre 1910. Després vinguéren les anades triomfals a Tàrraga, Terrassa, Lleyda, Sabadell i altres llocs, entre les quals l'anada a Barcelona que mereix un comentari a part.

Pecanins, fervent enamorat de les bel·leses de la dansa rítmica segons el sistema d'En Dalroze, aleshores introduït a Catalunya, fou un dels seus primers propagadors. Amb una conferència del mestre Joan Hongre, que va tenir lloc pel març de 1911, va quedar constituïda a l'Orfeó — però a part de les tasques corals — la secció de gimnàstica rítmica que dirigí el mateix Pecanins.

Ressenyar aquí tots els actes i concerts en els quals va prendre part l'Orfeó i la labor pedagògica musical que realitzava, és una tasca que en mèrits a l'abreujament hem de passar per alt. Així mateix hem de deixar d'esmentar admissibles tasques que realitzaren actius socis-directors i altres elements amants de l'entitat, que en el transcurs de llur vida meregueren la distinció de socis honoraris. Hem de limitar-nos a remarcar només els seus actes principals. Un dels que no podem deixar de dir és l'homenatge que l'Orfeó — malgrat d'ésser titllat d'oblidat del seu fundador — dedicà a la bona memòria del primer director Estanislau Casas;

la col·laboració de l'Orfeó Manresà. En aquesta època el cor va arribar a estar compost de cent executants. En Manuel Jovés — qui morí, el desembre passat a Buenos Aires, després d'haver-se creat una fama mundial com a compositor de «lujosos» cançons criolles, donant així una prova més de l'adaptabilitat dels catalans — donà el seu càrrec el dia 5 d'agost de 1908.

Amh l'entrada del mestre-director Joaquim Pecanins, el dia 3 de novembre del mateix any, l'Orfeó Manresà va prendre una altra volada artística. Aquest deixeble del mestre Lamote de Grignon, donà a l'entitat unes insospitades activitats que a no tardar havien de fer el nom de l'Orfeó, conegut i venerat a tota la nostra terra. Sota la seva direcció l'Orfeó Manresà més esplendorosa que fins ara havia tingut la nostra institució coral.

En el començament d'aquesta nova època l'experta mà del mestre Lamote s'hi deixà sentir. En agraïment, un acord del Consell Directiu el nomenà director honorari. El primer concert que donà el mestre Pecanins fou el 18 d'abril de l'any 1909. Des d'aleshores el cor, una mica feble, anà augmentant els seus rengles extraordinàriament.

Pel mes de juny d'aquest mateix any, l'entitat es traslladà a la Baixa de la Seu. L'estada en aquest nou estatge no va durar gaire temps, car vèiem com en el primer de maig de l'any següent, atenent la invitació del Conservatori de Música, es traslladava definitivament al casal tan ple de bons records, que encara avui ocupa.

Immediatament d'haver pres la batuta el mestre Pecanins, les tasques corals foren alternades amb altres manifestacions artístiques que eren de l'Orfeó Manresà el centre completíssim de la cultura musical manresana. El 18 de juliol de 1909 se celebraren les primeres «Noces d'Art» que malgrat algunes certes interrupcions encara avui són les nostres millors festes espirituals.

A l'any següent, pel mes de juliol, va veure la claror el primer número de «Cròniques», el portaveu mensual de l'entitat, el més ferm testimoni de la intensa labor orfeònica d'aquelles hores. Mercedis unànims alogis de la ciutat el concert que al dia 13 de febrer del mateix any 10 fou donat al recinte dels reclosos de la presó. Aquest concert obrí la tanda de concerts lloc escassament, que tinguéren lloc casualment, que en anys successius.

La iniciativa del mestre Lau, seguida després d'En Jovés, de portar la nostra música per totes les contrades de la comarca, fou intensificada amb el mestre Pecanins, que ben aviat feu passar els límits comarcals per portar el nodrit cor de cantaires per tot Catalunya. La primera excursió tingué lloc a Gironella, el 8 de desembre 1910. Després vinguéren les anades triomfals a Tàrraga, Terrassa, Lleyda, Sabadell i altres llocs, entre les quals l'anada a Barcelona que mereix un comentari a part.

Pecanins, fervent enamorat de les bel·leses de la dansa rítmica segons el sistema d'En Dalroze, aleshores introduït a Catalunya, fou un dels seus primers propagadors. Amb una conferència del mestre Joan Hongre, que va tenir lloc pel març de 1911, va quedar constituïda a l'Orfeó — però a part de les tasques corals — la secció de gimnàstica rítmica que dirigí el mateix Pecanins.

Ressenyar aquí tots els actes i concerts en els quals va prendre part l'Orfeó i la labor pedagògica musical que realitzava, és una tasca que en mèrits a l'abreujament hem de passar per alt. Així mateix hem de deixar d'esmentar admissibles tasques que realitzaren actius socis-directors i altres elements amants de l'entitat, que en el transcurs de llur vida meregueren la distinció de socis honoraris. Hem de limitar-nos a remarcar només els seus actes principals. Un dels que no podem deixar de dir és l'homenatge que l'Orfeó — malgrat d'ésser titllat d'oblidat del seu fundador — dedicà a la bona memòria del primer director Estanislau Casas;

la col·laboració de l'Orfeó Manresà. En aquesta època el cor va arribar a estar compost de cent executants. En Manuel Jovés — qui morí, el desembre passat a Buenos Aires, després d'haver-se creat una fama mundial com a compositor de «lujosos» cançons criolles, donant així una prova més de l'adaptabilitat dels catalans — donà el seu càrrec el dia 5 d'agost de 1908.

Amh l'entrada del mestre-director Joaquim Pecanins, el dia 3 de novembre del mateix any, l'Orfeó Manresà va prendre una altra volada artística. Aquest deixeble del mestre Lamote de Grignon, donà a l'entitat unes insospitades activitats que a no tardar havien de fer el nom de l'Orfeó, conegut i venerat a tota la nostra terra. Sota la seva direcció l'Orfeó Manresà més esplendorosa que fins ara havia tingut la nostra institució coral.

En el començament d'aquesta nova època l'experta mà del mestre Lamote s'hi deixà sentir. En agraïment, un acord del Consell Directiu el nomenà director honorari. El primer concert que donà el mestre Pecanins fou el 18 d'abril de l'any 1909. Des d'aleshores el cor, una mica feble, anà augmentant els seus rengles extraordinàriament.

Pel mes de juny d'aquest mateix any, l'entitat es traslladà a la Baixa de la Seu. L'estada en aquest nou estatge no va durar gaire temps, car vèiem com en el primer de maig de l'any següent, atenent la invitació del Conservatori de Música, es traslladava definitivament al casal tan ple de bons records, que encara avui ocupa.

Immediatament d'haver pres la batuta el mestre Pecanins, les tasques corals foren alternades amb altres manifestacions artístiques que eren de l'Orfeó Manresà el centre completíssim de la cultura musical manresana. El 18 de juliol de 1909 se celebraren les primeres «Noces d'Art» que malgrat algunes certes interrupcions encara avui són les nostres millors festes espirituals.

A l'any següent, pel mes de juliol, va veure la claror el primer número de «Cròniques», el portaveu mensual de l'entitat, el més ferm testimoni de la intensa labor orfeònica d'aquelles hores. Mercedis unànims alogis de la ciutat el concert que al dia 13 de febrer del mateix any 10 fou donat al recinte dels reclosos de la presó. Aquest concert obrí la tanda de concerts lloc escassament, que tinguéren lloc casualment, que en anys successius.

La iniciativa del mestre Lau, seguida després d'En Jovés, de portar la nostra música per totes les contrades de la comarca, fou intensificada amb el mestre Pecanins, que ben aviat feu passar els límits comarcals per portar el nodrit cor de cantaires per tot Catalunya. La primera excursió tingué lloc a Gironella, el 8 de desembre 1910. Després vinguéren les anades triomfals a Tàrraga, Terrassa, Lleyda, Sabadell i altres llocs, entre les quals l'anada a Barcelona que mereix un comentari a part.

Pecanins, fervent enamorat de les bel·leses de la dansa rítmica segons el sistema d'En Dalroze, aleshores introduït a Catalunya, fou un dels seus primers propagadors. Amb una conferència del mestre Joan Hongre, que va tenir lloc pel març de 1911, va quedar constituïda a l'Orfeó — però a part de les tasques corals — la secció de gimnàstica rítmica que dirigí el mateix Pecanins.

Ressenyar aquí tots els actes i concerts en els quals va prendre part l'Orfeó i la labor pedagògica musical que realitzava, és una tasca que en mèrits a l'abreujament hem de passar per alt. Així mateix hem de deixar d'esmentar admissibles tasques que realitzaren actius socis-directors i altres elements amants de l'entitat, que en el transcurs de llur vida meregueren la distinció de socis honoraris. Hem de limitar-nos a remarcar només els seus actes principals. Un dels que no podem deixar de dir és l'homenatge que l'Orfeó — malgrat d'ésser titllat d'oblidat del seu fundador — dedicà a la bona memòria del primer director Estanislau Casas;

la col·laboració de l'Orfeó Manresà. En aquesta època el cor va arribar a estar compost de cent executants. En Manuel Jovés — qui morí, el desembre passat a Buenos Aires, després d'haver-se creat una fama mundial com a compositor de «lujosos» cançons criolles, donant així una prova més de l'adaptabilitat dels catalans — donà el seu càrrec el dia 5 d'agost de 1908.

Amh l'entrada del mestre-director Joaquim Pecanins, el dia 3 de novembre del mateix any, l'Orfeó Manresà va prendre una altra volada artística. Aquest deixeble del mestre Lamote de Grignon, donà a l'entitat unes insospitades activitats que a no tardar havien de fer el nom de l'Orfeó, conegut i venerat a tota la nostra terra. Sota la seva direcció l'Orfeó Manresà més esplendorosa que fins ara havia tingut la nostra institució coral.

En el començament d'aquesta nova època l'experta mà del mestre Lamote s'hi deixà sentir. En agraïment, un acord del Consell Directiu el nomenà director honorari. El primer concert que donà el mestre Pecanins fou el 18 d'abril de l'any 1909. Des d'aleshores el cor, una mica feble, anà augmentant els seus rengles extraordinàriament.

DRAMA EMOCIONANT

— Molt bé, senyor jutge! embargui-ho tot... endugui-s'ho tot... mentre em deixi aquests panells: són de la casa Esteve Riera!

El Mestre Nicolau

PODRIA AFERRAR-SE LA MILLORA

Seguim la mateixa línia de millora, que encara no pot considerar-se com a definitiva, donat l'estat orgànic del malalt.

L'embargament que se li ha posat com és natural, li causa en certs moments la impressió d'una pena, i això fa que algunes vegades se li aflixi i per tant minvi els avantatges que li produïa una acció constant i cada vegada més graduada, més intensificada, com seria de desitjar.

L'efecte de l'embargament és satisfactori i cal que es pugui aplicar més intensament cada dia.

Els Reis i les infanteses a Barcelona

EL VIATGE A VICH

Com havíem dit, ahir, a dos quarts de deu, els reis han marxat a Vich per tal de visitar les pintures de la Catedral.

Prop de les dotze empenyeren el reform per tal d'anar a dinar al Palau.

PROGRAMA PER AVUI I DEMÀ
El secretari del Govern civil manifestà ahir als periodistes que don Alfonso havia estat a la tarda al Museu del senyor Plandiura i que a la nit assistirà al sopar i festa a casa del comte de Fígols.

Demà, a les onze, afegeix don Alfonso assistirà a la inauguració de l'Escola d'Enginyers i després al banquet de l'Hotel Ritz.

Donya Victòria, a la mateixa hora de les onze, anirà al Bassó Obrer. A la tarda, amb seues filles, anirà a la correguda de braus.

Dilluns, don Alfonso anirà a la inauguració del Congrés de Cases Barates i a la festa oficial de l'Estadi, que es farà al Saló de Sant Jordi de la Diputació. Després visitarà la Biblioteca Massana i el local del real Cos de la Noblesa.

Donya Victòria anirà a l'Hospital de l'Esperit Sant i les infanteses visitaran l'Asil Naval.

L'Ajuntament actual

Missa

Per disposició del tinent d'alcalde delegat de Beneficència i Cementiris, senyor Via Ventalló, i amb assistència dels individus de la Comissió del mateix nom, el dia de la commemoració dels Fideles, a les onze, se celebrà a la capella del cementiri de l'Est una missa en sufragi de les ànimes dels ciutadans afragats per llurs mèrits o per haver deixat part de llurs béns a aquest Municipi, la ciutat ha de guardar eterna memòria.

El carrer dels Comtes de Bell-lloc
Es fa públic que durant el termini de vuit dies s'admetran al Negociat d'Obres públiques de la secció municipal d'Exemples notes de preus per a les obres d'enderroc de la casa Novell, per a l'obertura del carrer de comtes de Bell-lloc, i queden de propietat de l'adjudicatari els materials procedents del dit enderroc.

Els morts recordats
La Comissió Municipal Permanent, aprovà una proposició del tinent d'alcalde delegat de Beneficència i Cementiris, senyor Via Ventalló, per virtut de la qual, s'emplia el nombre de sepultures en que es col·loquen flors naturals, com ofrena de la ciutat, a la memòria de les persones que hi han llegat part dels seus béns.

En la relació que ve, els noms de Guimera i Cardenal són, a la nota oficial, a màquina facilitada, afegeix a més.

En virtut de tal proposició, a més de les sepultures de l'alcalde Rius i Tauler, governador Pasqual Muñoz, Valles i Ribot i mossèn Jaume Verdagué, que ja per diversos i antics acords s'ornamentaven en decorant flors, aquest any es decoraran també amb flors naturals, les d'Angel Guimera, doctor Cardenal, Francesc Martorell Peña, Angel Josep Boixeras, Ferran Albina Parellada, Joan Brugada Benerias, Josep Colla-sa Gil, Adela Domènec Serra, Valentí Amiral, Josep Pelfort Manó, Josep Pardo Parra, Lluís Curat, Agostí Massana, Lluís Curat, Carri Costa i Jaume Pladet.

També s'ornamentarà el Mausoleu dels republicans de Cuba i Filipines, situat al Cementiri de les Cortes, i el Monument a les víctimes de la Gran Guerra, situat al Cementiri Nou.

El Mestre Nicolau

PODRIA AFERRAR-SE LA MILLORA

Seguim la mateixa línia de millora, que encara no pot considerar-se com a definitiva, donat l'estat orgànic del malalt.

L'embargament que se li ha posat com és natural, li causa en certs moments la impressió d'una pena, i això fa que algunes vegades se li aflixi i per tant minvi els avantatges que li produïa una acció constant i cada vegada més graduada, més intensificada, com seria de desitjar.

L'efecte de l'embargament és satisfactori i cal que es pugui aplicar més intensament cada dia.

Els Reis i les infanteses a Barcelona

EL VIATGE A VICH

Com havíem dit, ahir, a dos quarts de deu, els reis han marxat a Vich per tal de visitar les pintures de la Catedral.

Prop de les dotze empenyeren el reform per tal d'anar a dinar al Palau.

PROGRAMA PER AVUI I DEMÀ
El secretari del Govern civil manifestà ahir als periodistes que don Alfonso havia estat a la tarda al Museu del senyor Plandiura i que a la nit assistirà al sopar i festa a casa del comte de Fígols.

Demà, a les onze, afegeix don Alfonso assistirà a la inauguració de l'Escola d'Enginyers i després al banquet de l'Hotel Ritz.

Donya Victòria, a la mateixa hora de les onze, anirà al Bassó Obrer. A la tarda, amb seues filles, anirà a la correguda de braus.

Dilluns, don Alfonso anirà a la inauguració del Congrés de Cases Barates i a la festa oficial de l'Estadi, que es farà al Saló de Sant Jordi de la Diputació. Després visitarà la Biblioteca Massana i el local del real Cos de la Noblesa.

Donya Victòria anirà a l'Hospital de l'Esperit Sant i les infanteses visitaran l'Asil Naval.

L'Ajuntament actual

Missa

Per disposició del tinent d'alcalde delegat de Beneficència i Cementiris, senyor Via Ventalló, i amb assistència dels individus de la Comissió del mateix nom, el dia de la commemoració dels Fideles, a les onze, se celebrà a la capella del cementiri de l'Est una missa en sufragi de les ànimes dels ciutadans afragats per llurs mèrits o per haver deixat part de llurs béns a aquest Municipi, la ciutat ha de guardar eterna memòria.

El carrer dels Comtes de Bell-lloc
Es fa públic que durant el termini de vuit dies s'admetran al Negociat d'Obres públiques de la secció municipal d'Exemples notes de preus per a les obres d'enderroc de la casa Novell, per a l'obertura del carrer de comtes de Bell-lloc, i queden de propietat de l'adjudicatari els materials procedents del dit enderroc.

Els morts recordats
La Comissió Municipal Permanent, aprovà una proposició del tinent d'alcalde delegat de Beneficència i Cementiris, senyor Via Ventalló, per virtut de la qual, s'emplia el nombre de sepultures en que es col·loquen flors naturals, com ofrena de la ciutat, a la memòria de les persones que hi han llegat part dels seus béns.

En la relació que ve, els noms de Guimera i Cardenal són, a la nota oficial, a màquina facilitada, afegeix a més.

En virtut de tal proposició, a més de les sepultures de l'alcalde Rius i Tauler, governador Pasqual Muñoz, Valles i Ribot i mossèn Jaume Verdagué, que ja per diversos i antics acords s'ornamentaven en decorant flors, aquest any es decoraran també amb flors naturals, les d'Angel Guimera, doctor Cardenal, Francesc Martorell Peña, Angel Josep Boixeras, Ferran Albina Parellada, Joan Brugada Benerias, Josep Colla-sa Gil, Adela Domènec Serra, Valentí Amiral, Josep Pelfort Manó, Josep Pardo Parra, Lluís Curat, Agostí Massana, Lluís Curat, Carri Costa i Jaume Pladet.

També s'ornamentarà el Mausoleu dels republicans de Cuba i Filipines, situat al Cementiri de les Cortes, i el Monument a les víctimes de la Gran Guerra, situat al Cementiri Nou.

La reunió del ple de l'Assemblea Consultiva

COMENÇA LA SESSIÓ

Madrid, 29. — Vint minuts abans de l'hora assenyalada per a la sessió de l'Assemblea, s'ha permès l'accés a les tribunes, les quals presenten animat aspecte.

En quasi totes, abunden les senyores.

En la diplomàtica, l'ambaixador de França presència la sessió.

Els escons s'ocupen lentament. A les tres en punt, ocupa la presidència el senyor Yanguas.

Oberta la sessió, un secretari llegeix l'acta de la sessió inaugural. El banc blau, apareix desert.

LES RENÚNCIES
Acabada la lectura de l'acta, el secretari dona compte d'algunes renúncies que s'han rebut per al càrrec d'assembleista.

No fa amb veu tan baixa, que els seus noms no arriben a nosaltres.

Només entenem el del senyor Ferran de los Rios.

Es dona lectura a la constitució de les seccions.

Al banc blau prenen seient el cap del Govern, vestit de palàs, i tots els ministres, tret de Martínez Anido.

El secretari llegeix seguidament uns projectes de decret, tramessos pel Govern, a les diverses seccions.

ELS MORTS
El senyor Yanguas, demana a l'Assemblea que consti acta el sentiment, per la mort dels senyors Ofuentes i Builla, recentment morts.

L'Assemblea així ho acorda.

Abans d'explicar-se la primera interpellació, el president recomana als oradors que s'atenguin al Reglament en què es relaciona a l'extensió dels discursos.

EL SENYOR GARCIA GUJARRO PARLA DEL REGLAMENT
El senyor Garcia Gujarró, antic diputat carlí, presenta una qüestió prèvia.

Demana la lectura de dos articles del Reglament, i sollicita que el dit Reglament no es limiti entre l'interpellant i el Govern, sinó que pugui intervenir altres sectors de la Cambra.

El senyor Yanguas li contesta i afirma que de moment el Reglament és provisional, i que ja s'aniran recollint opinions.

El senyor Garcia Gujarró rectifica, i es lamenta que el Reglament sigui transitori, per la trista experiència que té a Espanya, i que tota cosa transitoria es converteix en definitiva i així és el que ens ha portat al calcatisme.

El president, tocs energèticament la campaneta, i retira la paraula a l'orador.

INTERPEL·LACIÓ DEL P. CORREA SOBRE POLITICA EMIGRATORIA
Hi ha un moment de pausa, i com que el primer interpellant, el senyor Puyuelo, no és al saló, es concedeix la paraula al Pare Correa, el qual explica la seva interpellació sobre política emigratòria del Govern.

El Pare Correa pronuncia un discurs en tons enlairats i enèrgics, i fa història, sobretot, de la crisi del treball, que s'ha deixat sentir sempre a Espanya.

Afirma que això és el que ha motivat en tots moments l'emigració, i diu que en totes les disposicions ministerials existien normes i interdiccions amb altres països, i que s'imposava al ministeri del Treball algunes organitzacions necessàries per a encarrilar l'emigració.

El president: Em permeto recordar a Sa Senyoria que manquen tres minuts per al temps assenyalat.

El Pare Correa: Doncs encara no he comentat.

CONTS DE CAMPANETS
Rumors.

El Pare Correa: Acato el Reglament. (I pren seient).

PARLA EL GENERAL PRIMO DE RIVERA
El president concedeix la paraula al general Primo de Rivera.

El marqués d'Estella intervé per a ajudar l'Assemblea.

Diu que per no haver arribat encara a la Cambra el senyor Puyuelo, no pot contestar la seva interpellació, però aprofita l'oportunitat per a dir al senyor Garcia Gujarró, que la mateixa vehemència que ha posat qualificant l'obra del ministre d'estructura pública, demostra que el Governament és bo, perquè evita moltes vehemències i moltes incontinències.

EL SENYOR ANIDO CONTESTA LA INTERPEL·LACIÓ DEL P. GORREA
El senyor Anido contesta a la interpellació del P. Correa. Relata amb tota mena de detalls la labor que al ministeri del Treball i al Consell Superior d'Emigració s'ha realitzat en aquest sentit.

Fa història de les gestions portades a cap no sols pel ministeri sinó pel Govern, perquè la repatriació de milers d'espanyols es realitza en les millors condicions. Cita a aquest efecte el nom del senyor Yanguas, que, com a ministre d'Estat, ha intervingut prop de les companyies de navegació en diferents ocasions.

Afirma que el Govern es preocupa molt del problema d'emigració i ho prova la llei de colonització interior que té en estudi el Gabinet.

Diu que l'emigració ha disminuït considerablement en aquests últims quatre anys en què un Govern fort ha ocupat el poder. (Aplaudiments.)

Termina demanant la col·laboració de l'Assemblea per a remeiar totalment el mal. (Aplaudiments.)

INTERPEL·LACIÓ DEL SR. PUYUELO SOBRE POLITICA SOCIAL
El senyor Puyuelo comença el seu discurs afirmant que ha de començar sentint tres afirmacions: primer, que parla en representació dels sindicats lliures; segon, que aquests senten el patriotisme; tercer, que per això són col·laboradors d'aquest Govern.

Exposa la creença que en primer terme s'ha de resoldre a judici seu el problema de l'ensenyament.

L'ensenyament no arriba al poble — diu — com hauria d'arribar, i jo deixo a estudi de l'Assemblea aquest problema, assenyalant que és la pedra de toc de molts altres.

Anuncia l'interpellació al cap del Govern, que pot endoure dos punts de molt d'Estat que donen a la seva situació territorial i que formen part del món civilitzat.

Avui començarà a Salamanca la sisena Assemblea de la Confederació d'Estudiants Catòlics d'Espanya. Amb aquest motiu s'han organitzat solenns actes en aquella històrica i universitària ciutat.

Ha tornat de Madrid el catedràtic de la nostra Facultat de Medicina, doctor Sureda, on ha pres part en el Congrés de Neuropsiquiatria.

Ha estat designat el doctor Quello Colon, catedràtic de la Facultat de Dret d'aquesta Universitat, per a prendre part en el Congrés de Penalistes que es celebrarà a Varsòvia.

A l'Associació Escolar Feminina, començarà el dia 3 de novembre vinent, un curs d'anglès, que es donarà els dimarts, dijous i dissabtes, de set a vuit del vespre. La matrícula és de 15 pessetes, i quedarà tancada demà dilluns.

LA SITUACIÓ ACTUAL

basant-se en això senta l'afirmació de que la prosperitat d'un poble depèn de la seva capacitat econòmica. Diu que aquesta capacitat la té Espanya, ara florida, i que sens dubte, per això el Govern ha volgut protegir totes les indústries a bastament.

A judici seu, falta la protecció a l'element home, la protecció a l'obra. Creu precisa la creació de lleis per a l'organització obrera, amb el fi de que aquesta es faci sense dificultat.

Diu que amb això sols es facilita l'organització clandestina que sempre és perillosa. (Cops de campaneta.)

Censura l'element patronal per les dificultats que posa per a l'organització.

Excita el Govern perquè dicti lleis en aquest sentit.

EL GENERAL PRIMO DE RIVERA CONTESTA AL SENYOR PUYUELO
El general Primo de Rivera contesta a l'orador recollint les seves manifestacions i afirma que no calen al Govern excitacions a favor de la classe humil, ja que la primera doctrina en la qual s'inspira és la de Crist.

Fa un relat de l'actuació del Govern davant dels problemes socials i crisi del treball, i afirma que en tota proporció a la indústria s'ha protegit l'obra.

Diu que el Govern estudia amb deteniment tots els problemes obrers, i que s'inspira en un esperit cristià.

Això ho fem no sols per a defensar l'obra, sinó també per a defensa de la riquesa nacional, l'ordre i la disciplina.

Relata les lleis de caràcter social dictades per l'actual Govern, com són la d'auxilis a les famílies nombroses, l'ajut als obrers del camp i ultimament la protecció a l'obra.

Diu que en aquest sector social el Govern es manté ferm en les seves conviccions de protecció, tant al petró com a l'obra, perquè creu que és així únicament com s'afavorirà Espanya.

Aprofita l'oportunitat per a dir una vegada més que el Govern està plenament satisfet de l'Assemblea, que ha sabut representar l'opinió pública i interpretar les aspiracions dels diferents sectors de l'opinió.

Aquesta opinió pública — afirma — ens anima i conforta i ens serveix de contrast en les idees que ha portat el Govern.

Elogia els oradors que fins ara han intervingut en els debats i diu que en veure l'aspecte de la cambra sent l'alegria dels homes ben nascuts que tenen satisfeta la seva consciència. (Aplaudiments.)

RECTIFICACIONS
El senyor Puyuelo rectifica.

També rectifica breument el president del Consell.

INTERPEL·LACIÓ DEL SR. SAINZ SOBRE LA REFORMA DE L'ENSENYAMENT
El senyor Sainz comença la seva interpellació sobre ensenyament i afirma que quan va a explicar la seva interpellació el Govern ja ha rebut la sensació que ningú no està conforme amb el decret de reforma de l'ensenyament.

Analitza punt per punt el nou pla d'estudis del batxillerat i el qualifica de monstros.

Treu per exemple — diu — l'estudi de la Gramàtica de la segona ensenyança. Això és absurd; tan absurd com estudiar la Història d'Amàrica abans que la d'Espanya.

En aquest pla els catedràtics han hagut de sentir-se ben venuts perquè els alumnes no paguin les equivocacions dels ministres. (Rumors.)

El senyor Sainz relata les deficiències que al seu judici representa la reforma de la segona ensenyança i demana la seva total abolició i que pel Consell Superior d'Ensenyament es dictin noves normes, puix ja està vist que tal com està avui dia, la rebuja tota la nació. (Molts aplaudiments.)

PETICIÓ DEL SR. PEREZ BUENO
El senyor Pérez Bueno demana la paraula.

El president de l'Assemblea li hi nega.

El Sr. Primo de Rivera: «Ací hi ha un Reglament que s'ha d'obedir; s'ha d'obedir i disciplinat, si no, vindrà una altra cosa pitjor. (Rumors.)

El senyor Pérez Bueno pronuncia paraules que no s'entenen.

Restablerta la calma es concedeix la paraula al ministre d'Instrucció pública que contesta a la interpellació del senyor Sainz.

EL MINISTRE D'INSTRUCCIÓ PÚBLICA CONTESTA AL SR. SAINZ
El ministre d'Instrucció pública contesta a la interpellació del senyor Sainz, manifestant que no ha fet la modificació, sinó després de valuosos assessoraments.

Sosté que actualment en l'estudi de Humanitats es fa el que no es feia abans de la creació dels cursos superiors, perquè puguin estudiar-se, sis anys de Latí i vuit de Grec.

L'examen per grups o revalida és potestatiu.

La supressió dels preparatoris ha estat un requeriment de l'opinió i amb l'examen previ en entrar a la Universitat es tracta de dificultar aquells pas per a evitar l'excess de llicenciats.

Tracta del qüestionari i diu que la seva elaboració fou encomanada a una comissió d'experts. No és, doncs, ell el responsable del qüestionari per al text únic.

En trobem, diu, en un període de transició, que sempre són molestos; més endavant, desanparades aquestes molèsties de l'adaptació, es podrà dir que el nou pla sense premisses és irreflexivament. A més, que no s'han complert els preceptes legals sobre prelatió de matriçons, i a això cal atribuir moltes de les incongruències que es posen al sistema.

Cita totes les disposicions ministerials dictades per a treure aquestes dificultats i afirma que encara que el nou pla fa malbé interessos de professors i famílies, és favorable a la cultura que és el que importa a la grandesa del país.

RECTIFICACIÓ DEL SR. SAINZ
El senyor Sainz Rodríguez rectifica i diu que ell parla en nom dels purs interessos de la cultura.

Pregunta si aquesta monstruositat pedagògica s'ha realitzat en cap altre país i sollicita que l'Assemblea estudi i dictami sobre el problema d'aquestes reformes en l'ensenyament.

Pregunta que es demanin els informes de la comissió amb els lleis que en vista d'això s'han elaborat, i s'una qüestió nacional que ha de preocupar el Govern.

Llegeix uns paraules del canceller almany després de la guerra als intel·lectuals del seu país, dient-los que la grandesa d'ell radicava en el que no s'havia perdut, en l'obra de cultura, en la literatura, la música i en les investigacions científiques.

RECTIFICACIÓ DEL MINISTRE D'INSTRUCCIÓ PÚBLICA
El ministre d'Instrucció pública rectifica i afirma que el desenvolupament de la cultura el preocupa molt.

ADVERTIMENTS DEL SR. YANQUAS
El president diu que dintre dels termes reglamentaris tots han d'usar de llurs drets, però al mateix temps ser inexorable en l'aplicació del Reglament, que està per damunt de tots. (Aplaudiments.)

DECLARACIONS DE YANQUAS I PRIMO DE RIVERA
El president anuncia que dintre dels termes reglamentaris tots han d'usar de llurs drets, però al mateix temps ser inexorable en l'aplicació del Reglament, que està per damunt de tots. (Aplaudiments.)

El marqués d'Estella: No comprendo com dos il·lustres assembleístes han pogut sentir impotència per a usar de la paraula, dilatant una discussió, quan podien fer-ho en plens successos. El Govern es mostra molt satisfet del rastre que va a deixar en l'anàlisi del senyor Calleja, sinó també la seva gran honradesa. (Aplaudiments.)

INTERPEL·LACIÓ DEL SENYOR GONZALEZ VIZCAINO SOBRE LA CRISI DEL PLOM
El senyor González Vizcaino llegeix la seva interpellació sobre la crisi del plom. Ho fa en to tan baix que la seva veu no arriba a la tribuna dels periodistes.

EL MINISTRE DE FOMENT CONTESTA A LA INTERPEL·LACIÓ DEL SENYOR GONZALEZ VIZCAINO
El ministre de Foment qualifica el problema del plom de problema mundial per la baixa de preus, i diu que el Govern l'atè en tots els seus aspectes, fins en el de baixa dels salaris dels obrers que aquesta indústria empra. Per a resoldre, recupera aquest problema el contingut de tota la mineria i de totes les indústries metal·lúrgiques. Es necessita obligar la indústria minera a la sindicació, perquè l'exportació la faci en condicions raonables, abaratint així la producció.

Per notar que el propi interpellant, senyor González Vizcaino ha dit que tots els ministres han agraït l'interpel·lació del Govern. Com que la producció del plom excedeix a Espanya al consum nacional, el problema, enemics que d'acurada i econòmica producció, ho és també de cerca de mercats.

Termina dient que el Govern constatarà el seu pla per contrastar en el necessari possibles crisis d'aquesta indústria. (Aplaudiments.)

S'AIEXA LA SESSIÓ
S' aixeca la sessió a les set menys vint.

COMENTARIS I DECLARACIONS
A la sessió de l'Assemblea d'avui, han assistit 288 assembleístes.

Tots oren amb gran atenció el discurs de don Pere Sainz Rodríguez.

En terminar la interpellació del senyor Sainz Rodríguez, s'animenen els passadissos de l'Assemblea i a tot orador s'obre comentaris de l'edifici.

El president del Consell deia en un to: «No es dirà que la sessió no hagi estat moguda i interessant. Hi ha hagut moments de veritable passió; però a mi la passió no m'espanta, ni adueix els majors radicalismes: el que no vull és que es, oregui que anem a feblir les normes».

En això s'acaba, el senyor Pérez Bueno per a donar-li explicacions: «Jo no volia sinó fer un preu, no per a ara, i d'irai a voté que m'estranyava com em culpes de vehemència, quan jo crec que l'afortunada característica de voté és la vehemència».

En sortir el cap del govern als passadissos, terminada la sessió, ha vingut per gran nombre d'assembleístes, que el felicitaven per la seva intervenció.

«Jo — digué el general Primo de Rivera — sóc vehement; però ja mateix em corregeixo de seguida. A més a més — afegeix — el toro no necessita mucho. La sessió em deixa una impressió molt satisfactòria. Hi ha vida i l'Assemblea, es forma amb la seva pròpia personalitat».

Jo opino que tot Reglament és fàcil de modificació, i aquest de l'Assemblea, des d'ara al pròxim pla, pot ésser objecte de mocions i propostes que el modifiquin; el que no es pot és pretendre en una sessió violar les normes que la regelen. Jo vaig a proposar una modificació, i és que aquestes sessions es dividixin en dues parts, deixant un espai de vint hores per a fumar i pendre un lliure descans. El contrari, fa que les últimes intervencions s'escoltin amb menys interès, adueix tenint molt gran.

La Veu de Catalunya

PER CAUSES ESTRANYES A LA VOLUNTAT NOSTRA, NO PODEM PUBLICAR AVUI L'ARTICLE DE FONS QUE TENIEM PREPARAT

BUTLLETI INTERNACIONAL

29 d'octubre de 1927

LA PERSISTENCIA No és pas cosa fàcil prescindir d'una personalitat tan forta com Trotski, que els seus admiradors anomenen el Napoleó de la revolució russa. Es per això que no ens ha de causar estranyesa la resistència obstinada que oposa a la seva eliminació del govern bolxevista.

Dinen els telegrams de Moscou que dimecres fou discutida, per una reunió de les organitzacions comunistes d'aquella capital i Leningrad, la decisió d'excloure Zinoviev i Trotski de l'òrgan central del partit.

A Moscou prengueren la paraula Rakowski i Kamenev. Ambdós capitosts censuraren la política iniciada pel comitè central. Foren, però, interromputs violentament per la majoria dels reunits i, en arribar la votació, la resolució que aprovava les sancions preses contra Zinoviev i Trotski va obtenir gairebé la unanimitat dels sufragis. Solament tres delegats votaren contra l'acord del comitè central.

A Leningrad el resultat de la reunió fou anàleg. Unicament votaren a favor de Trotski i Zinoviev els delegats Babaiev i Evdokimov, els discursos dels quals foren també interromputs sovint per l'assemblea.

La premsa soviètica, única que existeix ara a Rússia, sembla oferir alguna diferència de matís en parlar d'aquests incidents. Mentre la *Pravda* no dirigeix els seus atacs sinó contra Kamenev, les *Isvestia* al·ludeix a Kamenev i a Trotski en declarar que els petits grups de dissidents i derrotistes seran arconats.

Trotski, però, ha demostrat ja prou inequívocament que no està disposat a deixar-se arconar. Caigut en desgràcia diverses vegades, ha reaparegut sempre amenaçador, si no triomfant. L'anomenat Napoleó del bolxevisme és la gran incògnita del règim soviètic. Potser a la fi serà anulat políticament. Potser està cridat a tenir una participació decisiva en l'evolució del règim. Si el paral·lel històric que evocuen els seus admiradors s'ha de desenrotllar normalment, la història política de Trotski tot just comença ara.

Fa deu anys que el bolxevisme s'ensenyori del poder. Ningú no somnia, enlloc del món, que pugui ésser restablert el règim tsarista. Però ningú, tampoc, no pot sospitar encara, quin serà el desenvolupament ulterior del règim soviètic.

REPORTATGES BARCELONINS

HAN DE PARLAR ELS AUTORS EN L'ESCENA?

UNA CONVERSA ENTRE L'AVELLÍ ARTÍS, JOSEP MARIA DE SAGARRA, CARLES SOLDEVILA, JOAQUIM MONTERO I SANTIAGO RUSSINYO

L'ORIGEN DEL 'CHABLE' CHABLE!
Lloc de l'acció: salónet del cambri de Joaquim Montero, a Novetats.
Personatges: L'amo del quarto, Santiago Russinyol, Josep M. de Sagarra, Avellí Artís, Carles Soldevila i l'autor inèdit.

Epoca: La setmana actual.
Ni competència, ni imitació. Aquestes raïlles no són una enquesta; són, més aviat, una comèdia.

Del debat entre els essentals autors — convertits ara en actors d'aquest reportatge — heu aïllat la substància:

L'Avellí Artís insisteix en les seves manifestacions fetes davant del públic de Novetats la nit de l'estrena de la seva comèdia. «Els cinc sentits».

«S'ha d'acabar amb el mal costum de fer parlar els autors des de l'escena. L'autor, quan ha estrenat l'obra, ja ha dit el que li calia dir. Jo, com vaig declarar, no tornaré a parlar des de les taules, baldament depengui d'això l'èxit de l'obra. A més, el costum ha degenerat en una mala costuma, en una manera que, en trencar-se, trencaria els paràmetres dels autors de l'obra, parlen també els empresaris, els escenògrafs, els tramoiistes, els electricistes... i no parla també el traspunt perquè ja està cansat de parlar».

En Josep M. de Sagarra diu la seva:
«Jo crec que no s'han de prendre les coses tan a la valenta. Tots els autors estem d'acord en què s'ha de sortir a escena als finals dels actes i durant la representació, si el públic ho demana; i ens morim de ganes de sortir. Doncs, si el públic ens demana que parlem, que hem de complaure. Està molt bé que qui no vulgui parlar que no parli. Jo, confesso que alguna vegada, quan el públic m'ha demanat que parles, ho he fet de mala gana i pensant que això de fer l'autor hagi de parlar des de l'escena és una poca-solta. Altres vegades, si no m'ho arriben a demanar, m'hauria vingut un coïriment de cor. El públic vol conèixer l'autor, com se les heu per a improvisar un discurs, si ho fa bé o si el ximpleries. I si tots plegats, en aquest país, som així, una mica de la broma i una mica sentimental, què hi volem fer? A mi, al capdavant, si els autors han de parlar o no han de parlar des de les taules, tant se me'n dona: cadascun que faci el que li sembli. Si al final d'una estona, nova em demanen que parli, i m'ho demanen bé, quin remei que doni engegar el discurs, i tot hom content».

En Carles Soldevila diu que l'Artís té tota la raó; que el costum avui ha degenerat, i que, en bona doctrina, l'autor no ha de dir res personalment, puix ja han parlat per ell els seus personatges.

«Jo crec — afegeix — que la majoria dels autors es resignen al parlar perquè entre tots l'hem conver-

tit en una fita de l'èxit. Però això del «que parli» és un mal costum, i hi ha en ell més curiositat irrespectuosa que expressió d'entusiasme».

En Montero — qui va i ve de l'escena — explica l'origen del 'chable' 'chable'.

«Aquest crit — diu — va néixer a Barcelona fa més de vint-i-cinc anys, i es va produir en l'actuació dels famosos Onofres. Els pantomimes d'aquella comèdia aconseguiren a Barcelona èxits sorprenents. La popularitat dels Onofres fou gran».

El públic, durant les representacions, passava tota la nit subjugat per la mimica d'aquells artistes, interessat i emocionat per llurs gestos i llurs actituds. Era natural, que al final de la representació volguessin sentir-los parlar, convencer-los que no eren autors, escoltar llur paraula. I aquí va néixer, entre les ovacions més xarardores, el crit en aquella època, d'aquesta manera: «chable! chable!», i seguit, l'obligat discurs i la satisfacció del públic.

Tot hom va trobar molt bé l'explicació de Montero.

Respecte al costum que els autors surtin a l'escena i parlin al públic, en Montero remarca que ell, en les seves obres, ja surt i parla des de les primeres escenes. Vostaltres — diu als altres autors — teniu l'avantatge que si no us criden, no sortiu; i si no us ho demanen, no parau; però, jo, que surto i parlo durant tota la nit i que tinc el públic davant, que em mira i que pot fer de mi el que li sembli, cregueu-me, que això és esgarriós!

En Santiago Russinyol, qui intervé, com tots els presents, diferents vegades en la conversa, es mostra partidari de fer l'autor surti a escena i parli, sempre que el públic ho demani.

«Si el públic ho vol — afegeix — i l'autor no sap dir paraules, que en digui deu, o dues només».

En Guimerà es limita a donar les gràcies. I una vegada, vigílies de Nadal, el públic el feu parlar al final de la funció i ell digué per tot discurs: «Que passin bones festes!».

A Itàlia — segueix parlant En Russinyol — no existeix el costum de fer parlar els autors. Però, trobant-se a Roma el dia de les cent representacions d'«Els savis de Villatriste», traduïda a l'italià, feren una acció d'homenatge, em convidaren perquè hi anés, i al final de la funció em feren parlar. I això, que com he dit, allà no és costum.

Jo crec — diu finalment Russinyol — que l'autor ha de sortir a l'escena si el públic ho vol, i parlar el que li demanen, i donar les gràcies tan bé com sapiga i, si no sap parlar, amb tan poques paraules com vulgui.

I en aquest moment solemne surt d'un recó la veu tímida i tremolosa de l'autor inèdit, qui diu:
«I tant que m'agradaria a mi sortir a escena i fer un discurs!»
(Teló).

MARTÍ MARTELL

La nova política exterior d'Itàlia

pel

Professor Francesco Mariano

Membre del Partit italià i cap de l'ala esquerra del Partit Feixista

Itàlia fou la primera nació que provà enèrgicament de salvar l'abisme que separava els països europeus després de la guerra. Hem estat els primers a proclamar la necessitat de la col·laboració de totes les nacions per al restabliment de la prosperitat europea.

Hem reconegut la República Soviètica, a desgrat d'ésser el feixisme la negació del comunisme. Hem afirmat repetidament la conveniència de relacions amicals amb Alemanya i hem signat tractats comercials amb gairebé tots els Estats europeus. La nostra política balcànica ha estat inspirada en el desig d'evitar tot conflicte en interès de la pau. No cal recalcar que els Balcons han estat sempre un motiu de desacord entre les grans potències, que tractaven aquells Estats com a vassalls, a fi d'enfortir llur posició en el joc complicat de la diplomàcia.

Es remarcable que la França democràtica hagi emprat tots els mitjans per prolongar la mentalitat guerrera a Europa, fent jugar l'un contra l'altre els que hom anomena «Estats-coixins».

Itàlia, tot i tenir gran necessitat d'expansió territorial, degut a l'excés de població, ha seguit una política pacífica. No obstant, he de declarar que no creiem en una confederació dels Estats europeus ni en una pau eterna, per bé que no estalviem cap esforç per eliminar la possibilitat de guerra, a base de tractats comercials en interès de la solidaritat econòmica d'Europa.

Quant al problema de l'expansió italiana em cal afirmar que les colònies d'Itàlia són insuficients per a les seves necessitats.

Fóra ridícul d'admetre que una nació victoriosa, que d'aquí pocs anys tindrà una població de cinquanta milions, pugui estar satisfeta del resultat d'una guerra que no ha augmentat les seves possessions colonials, mentre Anglaterra i França es repartiren les colònies alemanyes.

Les colònies italianes: Eritrea, Cirenaica, Trípoli i Somàlia no ofereixen grans possibilitats per als colonitzadors. Es necessita capital per a desenvolupar llurs recursos naturals. Llur co-

(Anglo-American Newspaper Service Copyright.) (Drets de reproducció i traducció reservats.)

lonització és encara qüestió de molts anys. Per tant, ja és ben bé hora que Itàlia s'encari amb aquests problemes plantejats com a conseqüència del tracte poc gentil que fou donat al nostre país.

Hom parla sovint de Tunís. És indubtable que aquesta colònia cau dintre l'esfera d'interès italià. És un petit estat format principalment d'àrabs i d'una població de 10.000 italians, més del doble dels francesos que hi resideixen. Tunís és un exemple característic de les injustícies comeses en detriment de la Itàlia victoriosa.

Existeixen molts altres problemes menys coneguts. Per exemple: qui podria dir en s'escauen les fronteres meridionals de Cirenaica i de Trípoli? La creença general és que aquelles regions acaben en un sorral desert i, per tant, tota investigació resulta superflua.

Estem desenrotllant les nostres colònies. Eritrea i Somàlia són importants com a terres cotoneres. Construïm el port de Massana que, un cop acabat, serà el port més gran de la Mar Roja. A la Líbia l'agricultura es troba en un estat de desenvolupament avançat. Les seves plantacions d'oliveres ja han depassat les de Tunís.

Aquests territoris són habitats principalment per pobles islàmics: pertanyen a aquell món oriental on Itàlia haurà de representar un important paper.

Itàlia, per la seva història i per la seva posició geogràfica, està destinada a girar-se cap al pròxim Orient; no volem explotar-lo, sinó desenrotllar-lo.

La mateixa actitud és el fonament del tractat d'Albània. Albània és l'avantguarda de l'Islam i Itàlia desitja que aquest vef tan pròxim s'encamini cap a la prosperitat i la civilització. Res més lluny de nosaltres que la intenció de convertir Albània en un estat «vassall», dependent de nosaltres.

La base de la política oriental és el nostre desig de posar les experiències de la nostra civilització secular al servei de les nacions endarrerides, per tal d'assegurar llur progrés espiritual i llur prosperitat econòmica.

AL DIA

EL KRONE

No dic que si una avinentosa especial m'hi portés, no anés a veure Nova York. Però entre anar a la immensa capital i anar a fer un viatge a Atenes, a Florència, a Bruges, no dubteu que deixaria d'anar a Nova York.

La immensitat té una gran atracció: el mar, per exemple, el deserta. Quan, anys enrera, vaig trobar-me davant dels Andes, em vaig sentir corprès, petit; i semblava que la muntanya m'atreta. Però és la immensitat natural, la immensitat en espectacle de la naturalesa. Ara, veure cent mil cases de trenta pisos, o veure'n mil de vint, no diré que no prefereixi el primer, però a base que no costi gaire esforç.

Jo he felicitat moltes vegades el bon amic En Josep Canals per haver-nos portat companyies estrangeres que han deixat a Barcelona una impressió d'art. No rebutjo, sinó al contrari, m'agrada que vinguin de fora a ensenyar-nos quelcom. Un gran actor, una bona obra, una dansarina de l'estranger, benvinguts si guinen.

Tot això m'ho ha fet pensar i escriure la instal·lació a Barcelona d'aquest marmàngum de Circ i col·lecció zoològica del senyor Krone. No diré que no vagi a veure'l, però m'entusiasma el que s'anuncia, el que es conta, el que es... menteix.

No és pas això el que necessitem que ens portin de fora: lleons, elefants, simis, mones, mones sobretot, no ens en falten; domadors, tampoc; indís, bé massa que en corren per aquí. Art, cultura, bon gust, refinament, esbilització... Això sí, que en vingui de fora... Jo fruité més — amb tot i no ésser pas cosa que m'agrada massa — sentint un vespre a Mr. Chevallier una picardia parisina, que veient una graderia d'elefants o cinc acrobates fent planxes en cinc trapezis damunt de cinc pistes.

El Circ Krone serà un succés a Barcelona, no en dubto; també ho varen ésser els llibertins de l'Olympia; però si els amics de la producció nacional que varen omplir de cartells Barcelona fa uns quants mesos, repetissin la propaganda protectionista, segur que redactarien un cartell que diria: «Aneu als nostres teatres. L'èxit del «Krone», espectacle que té, a més, no sabem però quins cinc sous, una mena de privilegi administratiu, de carnet internacional, l'èxit del Krone, si el té, costarà a Barcelona una pila de milers de duros sense que amb ells els barcelonins hagin adquirit ni un gram més de cultura, ni un centímetre més de gust artístic».

Si Alemanya — crec que l'empress del «Krone» és alemanya — ens ofereix una representació del «Faust»,

LA VEU DE LA RAMBLA

SUGGERENCIES

La lectura del darrer llibre de Georges Duhamel — crec que és el darrer — el títol del qual hauran de permetre que passi per alt, m'ha suggerit dues coses que jo em permeto suggerir al lector.

Duhamel fou convidat a un dels instituts del país llunyà que visitava i entre moltes coses curioses que li foren mostrades hi ha el departament fonètic.

No dubto que de moment el caríssim lector no podrà fer-se una idea exacta de quina mena de cosa és el departament fonètic. Ací per ara i tant no m'hi ha cap. Nosaltres, dels homes cèlebres en guardem la correspondència, els autògrafs, els retrats, la taula on va escriure, la cadira, el coixí; però no hem pensat que també es pot guardar la veu.

Aquesta és la missió del departament fonètic d'aquell país llunyà. Els directors tenen a càrrec seua l'impressió d'una placa fonogràfica de tots els homes cèlebres del país. El privilegi és extensiu a les personalitats estrangeres que visiten la freds republicana. D'aquesta manera sempre que un home evoca el record d'un gran artista o d'un gran polític posa la placa a l'aparell i ja té, fresca com si acabés de brollar dels llavis, la frase cèlebre, la docta conferència o el vibrant discurs.

Hem de convenir que no és cap extravagància. És incomprendible que un home consideri «conservable» la veu d'un tenor i la d'un home eminent no.

Una de les altres coses que m'ha suggerit el llibre de Georges Duhamel també és de fàcil realització i de resultats pràctics.

El país suau traspallat que ell visita, els ciutadans tenen, com els d'ací, la mala habitud de davallar del tramvia pels dos extrems indistintament.

La guàrdia urbana d'aquelles llunyanes ciutats, malgrat la porra, no hi podria res. Però heu's ací que un dia sorgelien uns municipis expeditis i se'n acut imposar una multa equivalent a cinc pessetes a tot aquell que no davallés pel davant.

Duhamel assegura que a hores d'ara no hi ha ningú que posi contravenir el mandat municipal; però és segur que durant un parell de mesos la recaptació havia d'ésser considerable.

ROGER

dels Bandits de Schiller com ens ha ofert l'obra incomparable de Wagner, les delícies de Bach i les ineffables sensacions de Beethoven, jo em sentiria, com si diguéssim, llurecanvista; jo obriria les portes de Barcelona, de bat a bat, a l'espectacle tudes; però m'apena que jo que se'n emporti les pessetes destinades a espectacles, sigui una cosa que jo té d'extraordinari més que la grandària i, en tot cas, l'organització.

Podem dir, amb certa satisfacció artística: l'any d'«Els Mestres Cantaires», l'any de la «Novena», de Beethoven, l'any de la «Missa Solenne». Jo crec que mai no direm: l'any del «Krone», i si ho diguéssim, pitjor per Barcelona.

POL

BREVIARI

CRITIC

C. A. JORDANA. LA VERITAT SOBRE SIGFRID. (BIBLIOTECA CATALONIA)

La nostra literatura humorística té en C. A. Jordana un creador de forta personalitat. La seva darrera producció l'acreditat d'aquí i d'allà, ple de la més maligna intenció crítica, i posset d'un esperit d'escepticisme mofeta que sap trobar fàcilment la «flaca» humana en tota acció heroica tramesa per la mitologia i la llegenda. Ara aquest escepticisme crític d'En Jordana s'ha emmarcat de la llegenda de Sigfrid, de la qual s'ha n'ha donat una nova i més refinada, i a infants en «L'anel del Nibelung», publicat, si mal no recordem, l'en fer cosa d'un any.

A la poesia de Sigfrid oposa ara «La veritat sobre Sigfrid» i de grada amb un deliciós humor al nivell de la prosa quotidiana i d'una visió francament burgesa l'alta idealitat de la gran llegenda nòrdica. Ens plaia, sobretot, en aquesta obra del nostre autor, l'equilibrat constant en què sap manovrar de dintre de la seva visió profundament burgesa d'aquells fets legendaris, i que el salva de caure en les baixures de la paròdia que continuament voreja. El sentit humà, ha salvat en aquest cas el nostre autor, com salvà a Cervantes en el seu «Quixot», en el qual la paròdia dels llibres de cavalleria fou un pur pretext inicial.

La llegenda de Sigfrid, vista a través d'aquest prisma d'humorisme crític, resulta en l'obra de Jordana d'una comicitat de bona llei, en la qual pren relleu inesperat tot el fons humà d'aquells heroics esdeveniments. La llegenda encara els fets del passat i en certa manera els humanitza en salvar-los de l'acció corsiva del temps per fondre en una valor d'eternitat. L'humor crític, quan s'apodora de la llegenda, fa davallar els fets i les figures heroiques de l'Olimp, on vivien monificats a la solera de la humana vulgaritat, d'on un dia eixiren per a enlairar-se a una vida superior.

En aquell diàleg entre l'ocell, descendent de Bernat, i l'autor, amb què s'obra la narració, aquest, escandalitzat davant de certes dades còmiques que l'ocell li dona sobre les influències que dominaren la vida de Sigfrid, li observa que «sembla cosa de riure», que «ho lamentaria de debò», que «la grandesa de l'heroi del Nibelung en resultaria potser rebalçada»; observacions a les quals replica el gairard ocell, dient: «I què? Si això l'amolina és que no vas a l'hora, infel·li. No saps que Plutò heu mentit?»

El personatge més finament dibuixat de tota la narració és l'ocell Bernat, el cantor de la força domadora del món, el destí del qual és donar les «versions oficials» dels fets esdevinguts. L'ocell Bernat presideix tota la narració; és el forjador conscient de la mentida política, conscient de la petita misèria humana latent a l'arrel de tota gesta heroica; un canó i poeta per al vulgus, i un realista encarnació de l'escepticisme crític de l'autor. Al costat d'ell resulten desdibuixats altres personatges. Aduch Sigfrid; l'autor no ha aconseguit llevar-lo del tot el caràcter heroic i revestir-

Les finestres del Mas

XII

Mes impressions de la muntanya

COM una de tantes colles pugem fins als iims de Sant Jeroni. No és pas la primera vegada que hi pugem. No obstant, la sensació, malgrat tot, és, com sempre, forta i bella.

La nostra terra no té cap altre mirador comparable amb aquest. Tot sol s'aixeca altiu del cor mateix de la terra i la domina per tots quatre costats. Ja poden estendre la vista per allà on vulguen, i el pensament i el somni i la fantasia amb ella, que cap destorb no trobareu. La visió de la pàtria és dolça i corprendora; és íntegra, d'aquí estant. D'enlloc més no la veuríem com des d'aquí la veiem. Tots, amb l'esguard extasiat, retrobem en l'espai, més a prop o més lluny, la llar pròpia i amb aquesta alegria de retrobar-se, que porta una mica mica d'enyorança, aprenem d'estimar-la més i més fidelment.

Verdaguer, en fer-hi pujar el rei En Jaume, en aquest cim, el més alt de Montserrat, ens hi fa pujar a tots i a tots ens ensenya de veure la Pàtria amb tota la seva bellesa ideal, amb tots els seus somnis de redempció i de grandesa.

Una ullada ràpida a les obres atrevides i diabòliques del funicular aeri, en construcció, i avall, com l'aigua, vers el Monestir, on volem arribar abans de migdia.

Emprenem la baixada corrent, com quixalla escapada d'estudi, i els qui pugem, a poc a poc, s'aparten amatents i ens deixen passar, no sense haver-nos mirat amb un cert esverament com si fossim un incompreensible estol d'intrusos.

Abans de poder veure el clos del Monestir i dels seus edificis, ja ens arriba la remor dels anants i vinents que hi circulen.

En quatre salts hem arribat i ens confonem amb la gent que allà roman pacíficament aposentada. Els passavolants van a beure aigua fresca a la Font de Santa Maria i reposen allà un moment. Els qui arriben i els qui se'n van s'aglomeren davant el despatx del pare aposentador. En el claustre gòtic davant les reixes de les medalles i dels ciris hi ha el seu grup característic, com així mateix davant les reixes del carbó o del plat-i-olles. En els pòrtics del davant l'església trobem instal·lat el senyoriu. Les senyores conversen o fan tasques ornamentals; els senyors llegeixen el diari o dormen; el jovent llegeix novel·les sentimentals o flirteja prudentment.

Hem perdut ja la muntanya. La muntanya gairebé ha desaparegut. Hi ha aquí un ambient mesclat de casa de família i de convent. Hi ha també un ambient burguesat i frívol que contrasta amb un evident ambient de pietat.

Ja diguérem que, allà on Déu posa més bondat, hi posa també el diable més astúcia. Els llocs que Déu assenyalà són els que el diable prefereix. Si llegim la història del Montserrat, per poc que ens hi fixem, veiem sempre el diable, en una forma o altra, fent-hi de les seves. Ara és la deessa Venus i els seus cultes pagans; ara el mal ermità qui tempta Garí; ara són els bandolers que s'apoderen de l'ermita de Sant Dimes; ara és el criminal desconegut qui mata el Pare Jordi, l'ermita de Sant Salvador; ara són les tropes napoleòniques que arrassen i saquegen el Monestir; ara són altres tropes i altres bandolers. Tan aviat el diable puja en auto, vestit de gran senyor, com de nits descalça i somou les roques per a llançar-les contra el Monestir. No ens estranyaria que ell hagués tingut intervenció en la decoració artística d'alguns indrets més visitats de la muntanya, ni que ell arribés a tenir aduac la gosadia de penetrar, de tant en tant, no solament dins la tenda de comestibles, sinó també dins la clausura, per a torbar la pau dels bondadosos benedictins i promoure en va intents de discòrdia entre ells.

Es per això que en les antigues medalles beneïdes de Sant Benet, que tan prodigades eren per Montserrat, veïem, a l'entorn de la creu, aquelles lletres misterioses que destruïen infal·liblement tot el poder malèfic del diable.

Ara, només la pietat i la humilitat el poden vèncer. La pietat i la humilitat cristianes: dues virtuts que, gràcies a Déu, malgrat tot, no són encara totalment perdudes en el nostre poble.

JOAN LLONGUERES

los de l'esperit còmicament prosaica de la seva interpretació. Una excepció és Fafner, el drac, la figura més encertada entre les dels personatges de la llegenda. La concepció d'un Fafner, com un monstre bonat i resignat estocament al seu tràgic destí, la seva amical conversa amb Sigfrid, la seva mort, d'un herolisme nou i sorprenent, després d'un combat fingit que sols té per finalitat fer quedar bé l'heroi sense por, són troballes exquisides i sadolles de la més genuïna saba humana. Aquest mateix humorisme, que, en rebalçar l'element heroi legendari, sap descobrir en nou herolisme més plaerament humà, és el que ha inspirat a l'autor la seva versió de la mort de Sigfrid. Quan Hagen no entra amb la seva llança l'indret vulnerable del cos de l'heroi, és aquest mateix que assenyalat al seu assassí el lloc just per colpir-lo mortalment. Així, aquesta versió humorística de la llegenda de Sigfrid és, enmig de l'efecte dissolvent de l'escepticisme crític que l'ha inspirada, una nota respectuosa i perceptiva d'heroisme del destí per part dels seus dos personatges principals.

Poques paraules direm sobre la narració «Els miracles de Fonollà» que encapçala el present volum. L'autor ha cregut poder aplicar a temes de la fe i de la pietat cristiana el mateix humorisme amb què interpreta aquells episodis de la mitologia nòrdica. Amb tan lamentable criteri ha escrit un conte altament irreverent, tant per la seva matèria, com pel to, en el qual Lourdes i Montserrat, la Verge Maria, els sants i els àngels, el dogma i la moral cristiana, paguen els plats trencats pel demoleïdor sarcasme de l'autor. La irreverència amb què està escrit aquest conte no té res a veure amb la que distingeix moltes de rondalles populars sobre temes de l'altra vida. Tot el que en aquestes és ingenua i candorosa familiaritat amb les coses del món sobrenatural, és en la narració d'En Jordana mota maligna i destructora. Aduch des del punt de vista estrictament estètic, no és admissible aquesta igualtat de tractament que dona l'autor a una matèria mitològica, i a una altra, presa de la pietat cristiana. No és el mateix riure d'unes creences mortes per sempre més, que d'unes creences vives, gràcies a Déu, en una gran part de la humanitat. Així pot ésser una manifestació de fina ironia; així sempre serà una riota cruel, i, en darrer terme, inhumana, un «persiflage» fill d'un mal gust, moral i estètic. No creu l'autor que no hi ha cap raó per involucrar en una mateixa visió humorística i per colpir amb una mateixa rialla d'ironia despietada el drac Fafner i la Verge Maria? A mi em

sembla que hi ha alguna diferència entre l'un i l'altre. Aquell drac monstruós llançava torments destructors de flames i de ver; la Verge Maria vessa de les seves mames imaculades torrents de llum i d'amor i el seu cor és la seu de les divines misericòrdies. Hauria valgut la pena, a mi em sembla, que aquestes diferències essencials s'haguessin reflectit en la diferència de tractament estètic, en les narracions humorístiques que ha dedicat a l'un i a l'altra el nostre autor.

M. DE MONTOLIU

VIDA LITERÀRIA

«L'ENEMIG DE SI MATEIX», EN FRANCÈS

M. Jean Bonafonts tradueix al francès, per a les edicions «Raiots», de París, la novel·la d'Alfons Maseras, «L'enemic de si mateix». L'obra serà publicada en una col·lecció de prosistes estrangers, els dos primers volums de la qual seran, respectivament, de Val·le

Notícies de l'Estranger

El vapor petrolier

«Arnús» en perill

ES SALVA LA TRIPULACIÓ I EL VAIXELL

Davant les notícies que per telegraf es van rebre anit passada, comunicant que el vapor «M. Arnús» demanava auxili al canal de la Mànega, per trobar-se en situació apurada, a conseqüència del gran temporal que regnava en aquelles aigües hem procurat aquest matí proporcionar a les oficines de l'empresa Naviera Africa Occidental, propietària de l'esmentat vapor, i forem rebuts amablement pel gerent de la dita empresa don Antoni Rodríguez Marván.

Davant les notícies desitjant d'informar-nos sobre els rumors greus que circulaven, el senyor Rodríguez Marván, ens ha ensenyat un radiograma expedid pel capità de l'esmentat vaixell, en el qual manifesta que és a Plymouth, i que la tripulació i el vaixell estan sense novetats.

Per notícies que posteriorment ha rebut la Societat Africa Occidental, se sap que el «M. Arnús», fou salvat a l'altura del Cap Finisterre per un fort temporal, i en ocasió de navegar l'esmentat vaixell en llurs circumstàncies que obliga que el capità demanés auxili. Hi acudí a gran velocitat el destructor anglès «Raven», el qual, després d'una titubança inicial, contra els elements, aconseguí rescatar el «M. Arnús», fins al port de Plymouth.

El senyor Rodríguez Marván, ens ha manifestat que el «M. Arnús», fa uns quants dies sortí de Fernando Poo (port de Santa Isabel), en llarg cap a Gijón, on havia d'embarcar un carregament de carbó mineral. Ha afegit el senyor R. Marván, que tant aviat minvi el temporal, el «M. Arnús» es dirigí altra vegada a l'esmentat port.

GRAN TEMPESTA ALS LITORALS BRITANICS. SURTEN REMOLCADORS A AUXILIAR EL VAIXELL

Londres, 29. — Durant la tempesta nit, es desenvolupà una forta tempesta a tot el Regne Unit, que ha causat grans estralls.

Alguns vaixells que navegaven pels litorals de la Gran Bretanya, s'han vist en situació difícil, i molts d'aquests han hagut de demanar auxili, entre els quals, el vaixell petrolier «Arnús».

Les comunicacions telefòniques entre Irlanda i Anglaterra, han estat interrompudes durant sis hores, funcionant només, i amb gran dificultat, la línia entre Dublín i Londres. — Fabra.

Portsmouth, 29. — A conseqüència del fort temporal que s'ha desencadenat al Sud d'Anglaterra, el vapor petrolier «Arnús», de bandera espanyola, s'ha trobat en situació difícil al Sud de l'Illa Wight, per a prestar-li auxili han sortit dos remolcadors, puix es creu que té trencat el timó. — Fabra.

El Congrés del partit Radical Socialista francès

CONTRA LA POLITICA DE FRANKLIN BOULLON

París, 29. — El Congrés del partit Radical Socialista, ha adoptat per gran majoria la moció del senyor Deladier rebutjant la política d'unió nacional preconitzada per Franklin Bouillon prohibint, per tant, tota aliança electoral amb les dretes. La moció aprovada comporta la unió amb les esquerres sobre un programa mínim de defensa de la República laica, democràtica i social.

La derrota del senyor Franklin Bouillon significa la tornada al cartell electoral de les esquerres, i per tant, a la unió sense condicions amb els socialistes i a l'exclusió de tota conveniència amb els comunistes.

El vot d'aquesta moció constituïa un dels punts més importants del Congrés radical, ja que per ella s'assenyala la política futura del partit. Contra Franklin Bouillon, parlaren diversos oradors, especialment els ex-ministres Deladier, Cailhau i Bonnet. — Fabra.

Les relacions de França amb els Soviets

L'INTERCANVI INTEL·LECTUAL ES ADEPTAT

París, 29. — El Govern francès ha acceptat el programa del comissari soviètic d'Instrucció Pública, senyor Lunatski, relacionat amb l'intercanvi cultural entre ambdós països. — Fabra.

Els comitatges

NIENET NO REEXIET CONTRA UN DIPÓSIT DE MUNICIIONS A ISTIP

Istip, 29. — Durant la nit ha estat intentat sense èxit per uns desconeguts un cop de mà contra un dipòsit de municions situat prop d'aquesta ciutat. — Fabra.

A la Lliga de Nacions

ESTABLIMENT D'ESTACIONS DE T. S. F. DE LLARG ABAST

Berna, 29. — L'Agència telegràfica suïssa publica la següent informació: En consideració a la necessitat que sent la Societat de Nacions, de posar a disposició dels seus membres, de poder-se'n servir mitjàs de comunicació, el Consell d'Administració de la Societat de Nacions ha decidit instal·lar noves estacions telegràfiques emissores de gran abast.

Gràcies a aquest abast, que passarà de tres mil quilòmetres, en circumstàncies ordinàries, la dita estació estarà en condicions de comunicar sempre amb qualsevol lloc d'Europa, d'Àsia occidental i d'Àfrica del Nord, des de la Seu de la Lliga de Nacions.

Mitjançant la instal·lació de noves estacions receptores, serà possible, també, simultàniament, emissions de

doze estacions emissores de l'estranger.

Al mateix temps, la Societat de Nacions suïssa instal·larà a Ginebra una oficina d'exploració particular, que restarà oberta constantment.

Els crèdits necessaris per a les dites noves instal·lacions s'eleva a la suma de 500.000 francs suïssos. — Fabra.

La Presidència dels Estats Units

LES PROBABILITATS DE MR. SMITH

París, 29. — El senyor Jordi J. Alvel, president del Club Democràtic de Nova York, que ha arribat a França a bord del paquebot «Illa de França», ha declarat que el senyor Smith, governador de l'Estat de Nova York, té totes les probabilitats d'esser elegit en la pròxima lluita electoral per a la presidència dels EE. UU.

Ha afegit que el senyor Smith no ha presentat la seva candidatura i no té intenció de prendre part en la campanya electoral, però els seus amics volen presentar-lo, i s'intenten a fer-lo triomfar, puix el governador de l'Estat de Nova York gaudeix de gran popularitat i simpatia.

També ha dit el senyor Alvel que la qüestió religiosa no constituïa cap element d'obstacle per a la candidatura i el triomf del senyor Smith, que com se sap, és manifestament i pràcticament un catòlic romà. — Franyola.

La situació política a Romania

EL DISCURS DE BRATIANO SOBRE LA QÜESTIÓ DINÀSTICA

Bucarest, 29. — El president del Consell de Romania, senyor Bratiano, en el discurs pronunciat a la Cambra sobre la qüestió dinàstica, declarà que el Govern està disposat a perseguir aquells qui s'han fet culpables, perquè és inadmissible tolerar semblants lluites que ataquen els fonaments de l'Estat. I és enemic de l'Estat tot aquell qui intenta, tant se val el mitjà, de prendre la corona al sobirà legítim que l'hereu del rei Ferran.

Tots aquells que assistiren al Consell de la Corona, comuna dient no oblidaran mai la dolorosa emoció del pare, aquell rei creador de la unitat nacional, qui, dominat exclusivament per la preocupació de l'esdevenidor del seu poble, declarà que la branca podrida de la dinastia havia d'esser separada perquè el tronc romanegués sa.

Els qui mitjançant plèbiscits, por començaments de Bratiano, intenten destruir el que està legalment i definitivament establert, de fet i de dret, una acció contra la seguretat de l'Estat, acció que s'haurà d'estreure contra l'autoritat legal. Que prenguin bona acta d'això a l'interior i a l'estranger. — Fabra.

DIU QUE BRATIANO HA HAGUT DE FUGIR I QUE HI HA HAGUT COL·LISIONS

Londres, 29. — Notícies procedents de París, Viena i Budapest, diuen que els personatges polítics romanesos adversaris de Bratiano, han obligat aquest a fugir de Romania i a internar-se a Hongria.

Aquesta notícia s'ha d'acollir amb molta classe de reserves, perquè els comunicats de Romania diuen que el Govern ha adoptat mesures militars d'importància, especialment a Transilvania, on sembla que la majoria de la població és partidària del príncep Carol.

Altres notícies diuen que ja hi ha hagut col·lisions a la Dobruja i Transilvania entre les forces del Govern i els carlins. — Fabra.

MESURES POLICIAQUES. — COMUNISTES DETINGUTS A TRANSILVANIA

Berlín, 29. — Comunicuen de Bucarest que el Govern romanès ha intensificat encara més les mesures policiaques en visites a aturar tot moviment de revolució i per a impedir i sufocar les intencions revolucionàries que s'han registrat a Transilvania, les quals són promogudes pels partidaris del príncep Carol.

Alguns combats s'han registrat a Transilvania on han estat detinguts centenars de comunistes. — Franyola.

BRATIANO DEMANA UNA TREVA ALS CAMPEROLS

Bucarest, 29. — El senyor Bratiano ha fet noves gestions prop de Mútil, amb l'objecte d'aconseguir el que s'estableixi una treva per part dels camperols.

Es desconeixen els resultats d'aquesta nova gestió i es dubta de què els esmentats resultats siguin satisfactoris per al senyor Bratiano. — Franyola.

El matrimoni de Vandervelde

BRIAND ACTUA DE PADRI

París, 29. — El ministre belga de Negociis estrangers, M. Vandervelde, ha contractat matrimoni aquest matí amb la doctora Boeckmann.

M. Briand ha actuat de padri en la cerimònia. — Fabra.

Els grans vols

EL VOL MISS ELDER

L'ESTADA A PARÍS. — A LA TOMBA DEL SOLDAT DESCONEGUT

París, 29. — Els aviadors Ruth Elder i el capità Haldemann, han col·locat aquest matí una corona de flors a la tomba del soldat desconegut. — Fabra.

MANIFESTACIONS DE L'AVIADORA

París, 29. — La senyoreta Ruth Elder que arribà ahir tarda a París, com s'ha anunciat, ha fet aquest matí unes declaracions dient que arribarà a París ha realitzat una de les il·lusions que feia temps tenia. Es mostra satisfeta i admirada de les bel·leses de París.

Ha afegit que fa sis mesos no tenia cap idea de dedicar-se a l'aviació en gran escala, però que la iravessia del coronel Linbergh li suggerí uns desitjos irresistibles de travessar l'Atlàntic. — Franyola.

El record de distància

MILLOT INTENTA BATRE' EN CIRCUIT TANCAT AMB AVIO LLEUGER

Villancabon, 29. — L'aviador Mililot ha emprès el vol aquest matí, a les 7.37, per a intentar un nou record de distància en circuit tancat, amb un avió lleuger. — Fabra.

La situació a Mèxic

ESCOLES PER A L'EXERCIT

Phoenix, 29. — Telegrames rebuts, que no han tingut confirmació, i procedents de Mèxic, anuncien que han tingut lloc diverses batalles a Pico Otava, de l'estat de Veracruz. Aquests combats començaren diumenge i les forces federals es troben sota la direcció del general Gómez en persona.

Les pèrdues són importants per ambedós costats, i particularment per part dels federals. El comandant del segon batalló d'infanteria, senyor Villancabon, el general Honorio, cap de l'Estat Major, i el general Aguirre, han estat morts. — Franyola.

ESCOLES PER A POLICIES

Mèxic, 29. — El general Amaro ha anunciat que a partir de demà començarà el funcionament de les escoles obligatòries per als soldats. Per consegüent a partir de l'any pròxim, no s'admetrà cap analfabet en l'exercit mexicà. — Franyola.

El naufragi del «Principessa Mafalda»

UNA LLISTA DE SALVATS

Madrid, 29. — Al ministeri d'Estat facilitaren aquest matí la següent llista:

El ministre d'Espanya a Rio Janeiro telegrafia al ministeri d'Estat manifestant que li és absolutament impossible constatar individualment totes les demandes que està rebent interessades per la sort que agin pogut córrer els passatgers espanyols del «Principessa Mafalda». Per això es fa pública, per a coneixement de totes aquelles persones que se l'han dirigit preguntant en aquest sentit, que figura ara han arribat en aquella capital (Rio Janeiro) Félix i Josepa Mauro, Teresa Sánchez, el nen Carles Bordes, Manuel Pino, Encarnació López Aguilón, mare de Carles Aguilón, la seva germana Gràcia López Aguilón, Francesc López Aguilón, Maria Francesc Padró, el seu fill Jaume Rich, Maria Santamilla, Jaume Ledesma, Francesc Leon López, Julià López López, Jordi Boitau Guà, Guallem Moré, Joan Pro Ferrando, Pere González, Pastora Burgo, Francesc Selles, Salvador Soler, Zenon Varel, Pauli González, Ferran Moreno, Lluís Vallespi, Maties Daumont, Vicens Monpó i Enric Gómez.

França

DEUDONNE ES PRESENTA A LES AUTORITATS FRANCESSES

Marsella, 29. — Ahir desembarcà en aquest port, Eugeni Deudonné, qui es feu escapol recentment del presidí de Guyana, quan portava 15 anys complint la pena que li fou imposada per complicitat amb la banda Bonnot.

Deudonné, durant aquests 15 anys, no ha cessat en les seves protestes d'innocència, i el ministre de Justícia, en atenció a la seva bona conducta en el penal, proposa amnistiar-lo a condició, malgrat tot, que es presentés voluntàriament a les autoritats franceses, com així ho acabà d'efectuar. — Fabra.

VISTA D'UNA CAUSA CURIOSA A MONTPELLIER

Montpellier, 29. — Els Carnavales passats, els germans Guigem i Jhan Gramen es negaren a circular segons les disposicions de transit i desobediència dels ordres dels representants de l'autoritat.

Els dits individus en ésser represos pels agents de la policia, foren condemnats a una multa de 200 francs, i a la inculpatió d'haver insultat als agents de l'autoritat amb la dita paraula, els germans Gramen foren obligats a compareixer davant l'Audiència de Carcassona, la qual els absolgué, al·legant que el qualificatiu de «comunista» dirigit a un agent no constituïa cap injúria.

Després, a requeriments del procurador de la República, la causa ha estat revisada i s'ha portat a l'Audiència de Montpellier, la qual ha condemnat als dits germans amb 2 francs de multa cada un, amb el pretext de que el qualificatiu de «comunista» constituïa una injúria que mereix correctiu. — Franyola.

UNA COMISSIÓ ESPECIAL

París, 29. — El comitè radical-socialista ha nomenat una comissió composta de dotze membres, amb l'encàrrec de procedir a l'examen del cas de Franklin Bouillon. Aquests membres són els que han de decidir si el senyor Bouillon ha d'esser expulsat o no. — Franyola.

MANIA COL·LECCIONISTA

Nica, 29. — El xal que fou causa de la trágica mort de la dansarina Isidora Duncan, acabà d'esser adquirit per una noia americana de Honolulu, filla d'un plantador de platans, qui ha pagat per ell, la quantitat de 50 mil francs. — Franyola.

Itàlia

LES FESTES DE NAPOLIS AMB MORTU DEL CASAMENT DEL DUC DE PUGLIE

Napoli, 29. — S'ha ultima el programa dels actes que es celebraran amb motiu de les noces del duc de Puglie i la princesa Anna, de França.

El dia 3, i pocs després de l'arribada del rei d'Espanya, serà ofert un lunch al duc d'Aosta, en el qual participaran fins a 30 prínceps i personatges.

A la tarda tindrà lloc una recepció en la qual prendran part 1.500 invitats.

El dia 4 no es celebrerà cap cerimònia. El dia 5 arribarà el rei d'Itàlia i començarà la cerimònia nupcial al palau reial, per a terminar-la a l'abasilica de Sant Francesc de Pula. A les dues de la tarda, una vegada efectuat l'enllaç, es celebrerà un banquet al palau reial.

El programa de les festes s'ha concebut de mutuo acord entre l'italià i l'alemany de Nàpols. Reial Casa i l'Altament de Nàpols. Les tres quartes parts de la flota italiana es trobarà al port la vigília de la cerimònia. — Franyola.

TRES REIS A LES NOES

Napoli, 29. — S'ha confirmat la notícia que seran tres les persones reials que assistiran a l'enllaç del duc de Puglie i la princesa Anna de França, puix, ultra els reis d'Itàlia i Espanya assistirà a les noces el rei Boris, de Bulgària, qui ha terminat la seva cura a Àustria, i arribarà a Nàpols, el dia 2.

Totes les nacions estaran representades en les noces, llevat de les cases reials d'Anglaterra i Romania, les quals observen del per la mort del germà de la reina i del rei Ferran, respectivament. — Franyola.

BERNARD SHAW DIU QUE MUSSOLINI HA FRACASSAT EN VOLER ANNEXAR EL TIROL

Londres, 29. — El «Manchester Guardian» publica un article de George Bernard Shaw en el qual s'expressa l'opinió de que ha fracassat l'intent del senyor Mussolini d'annexar la regió del Tirol, anexionada a Itàlia en virtut del Tractat de Saint Germain.

Critica després els procediments usats per aconseguir-ho i afegeix que són similars a ço que empraren els anglesos a Irlanda, abans d'esser declarat aquest país Estat Lliure. — Fabra.

Alemanya

LA TRANSMISSIÓ D'IMATGES PER T. S. F.

Berlín, 29. El capità Fulton, inventor de la transmissió d'imatges per ràdio, ha declarat al corresponent del «Deutsche Zeitung», a Viena, que estava acabat el muntatge d'un aparell d'un cost aproximat de 500 mil·lions que podrà col·locar-se a un receptor i transmetre ràdio i podrà funcionar reproduint les imatges retrasmesses. Per avalar les seves declaracions ha ensenyat diverses mostres fotogràfiques d'imatges obtingudes amb el seu aparell d'experimentis, i ha acabat la seva interessant relació manifestant que a manera d'assaig llançarà aviat al comerç alguns centenars d'aparells fabricats en sèrie. — Franyola.

UN EMPRÈSTIM MUNICIPAL A BERLÍN

Berlín, 29. — El Consell Municipal de Berlín ha decidit ultimar els detalls per a sol·licitar a l'estranger un emprèstim de 120 milions de marcs destinat a cobrir les despeses que poden venir per la construcció dels nous magatzems de transport ràpid per a la creació de noves línies de tramvies i per al desenvolupament i ampliació de les fàbriques d'electricitat. — Franyola.

ELS ESTATUTS DELS PETITS ESTATS

Berlín, 29. — Continuen les negociacions per a la modificació dels estatuts dels petits Estats que han conservat certes particularitats dintre de la República.

El més petit d'aquests Estats, Waldeck, ha consentit d'esser definitivament anexionat a Prússia. — Fabra.

ANGLES ENLLOCS DE FRANCES A LES ESCOLES

Berlín, 29. — La direcció d'ensenyament de la vila de Berlín ha decidit que la llengua anglesa substitueixi la francesa com una de les disciplines que es donen a les escoles.

SERVEIS AERIS AMB ESPANYA

Berlín, 29. — S'assegura que s'han iniciat gestions entre els governs d'Alemanya i d'Espanya amb l'intent d'organitzar uns serveis aèries entre ambdós països. — Fabra.

Austria

UN MOVIMENT REVOLUCIONARI

Viena, 29. — Circulen insistents rumors en el sentit d'haver-se descobert un moviment «revolucionari» a Belgrad, el qual descobriment es deu a una indiscreció d'un comunista. El moviment havia d'escalar en data pròxima, i a Sofia operava un centre d'organització, en el qual havia d'actuar la desobediència, per mitjà de bombes, de diversos edificis socials.

La policia ha descobert dipòsits d'armes, i se l'ha incautat. — Franyola.

Gran Bretanya

LA NOVA LLEI DE LES «TRADE UNIONS» — LES BAIXES

Londres, 29. — De conformitat amb la nova llei sobre les «Trade Unions» la Unió dels treballadors de correus i telègrafs s'ha donat de baixa de la «Trade Union Congress», la qual per aquesta causa perd 200.000 adherents. També és probable que la unió de treballadors del mar, el president de la qual és Havelock Wilson i que agrupa 80.000 membres, opti també per retirar-se a conseqüència de les diferències amb la Federació de miners. Aquestes diferències s'originaren a causa d'un préstec de 10.000 lliures fet pels marins a una organització de miners dissidents.

Amid la disminució calculada en 400.000 membres de la Federació de miners s'estima en 800.000 el nombre d'homages que ha perdut les «Trade Unions». — Franyola.

LA CIRCULACIÓ D'AUTOMOBILS

Londres, 29. — Segons les estadístiques, la circulació d'automobils ha augmentat a la Gran Bretanya; un habitant sobre 26 és propietari d'automòbil. — Franyola.

DETALLS DEL TEMPORAL

Londres, 29. — Un temporal de pluja, acompanyat d'un vent huracanós, ha fegellat aquesta nit les illes britàniques.

El temporal ha arrencat nombrosos arbres corpulents i molts pals telegràfics i telefònics. Han mort, a

Darreres informacions

Batussa a la Riera Blanca

Teresa Pedro Sánchez, de 36 anys, va barallar-se a la Riera Blanca amb una altra dona, el nom i domicili de la qual s'ignoren.

La Teresa rebé fortes contusions i esgarapades a la cara i al coll. Fou auxiliada al dispensari municipal d'Hostafranchs.

Teatre Nou

Anit passada el distingit Maurice Chevalier feu la seva primera aparició dintre el marc de la revista «Charivari» que es representa al teatre Nou.

En el públic que omplia totalment la sala hi havia, no expectació, car la gràcia i l'enginy d'en Chevalier són la conquesta del públic barceloní, però si un desig de tornar a veure aquest artista, en les creacions sempre renovades, qui l'han fet popular a Europa.

Al Nou obtingué un gran èxit; les ovacions foren entusiàstiques al final de cada un dels seus «couplets».

Caiguda casual

A la cantonada dels carrers de Muntaner i de Còrsega, Concepció Ferrer i Masplà, de 66 anys, caigué en baixar d'un tramvia de la línia número 58.

A conseqüència de l'accident es produí fortes contusions i es ferí de consideració a diferents parts del cos.

La pacient fou assistida al dispensari del carrer de Sepúlveda. Després passà a casa seva.

Més de l'Assemblea

MANIFESTACIONS DEL SR. YANGUAS

Madrid, 29. — Terminada la sessió de l'Assemblea el senyor Yanguas feu aquestes noves manifestacions: L'aplicació de la idea de posar un límit al temps de les intervencions ha provat que pot condensar-se el pensament sense que sofregís perjudici, abans bé guanyant en vigor les idees.

Es proposà del president mantenir el respecte a les ideologies dintre de la correcció i del reglament.

El marqués d'Estella ha insinuat la possibilitat d'introduir una nova modalitat en la distribució d'assumptes.

conseqüència del temporal, quatre persones.

Una grua de 170 peus d'altura, situada al passeig de Southampton a Londres, fou aterrada pel vent, i no causà desgràcies personals. — Fabra.

S'R GREWE DEIXA L'AMBAIXADA A PARIS

Londres, 29. — L'ambaixador britànic a París, Sir Grewe, abandonarà el seu lloc a començament de la primavera, o pel juny a més tard.

No se sap qui serà el seu successor. — Franyola.

IMPLANTACIÓ DE L'APOSTA PARTICULAR A LES CASERES DE CAVALLS

Londres, 29. — La decisió del Jocney Club de proposar la implantació a Londres de l'aposta privada, ha estat favorablement acollida en els centres esportius; particularment les persones que aposten a les carreres, es mostren embadalits de la innovació.

Però aquest projecte no és tan del gust dels propietaris dels cavalls, ni tampoc dels corredors, els quals es pregunten de quina manera s'hauran de guanyar la vida en el seu negoci. — Franyola.

EL PRÍNCIP DE GAL·LES TORNA A CAURE DE CAVALL

Londres, 29. — Ahir tarda, durant uns exercicis de càr, el príncep de Gal·les sofí una nova caiguda de cavall,

Espectacles

Gran Teatre del Liceu

Demà, FUNCIO DE GALA a honor de SS. MM. don Alfons i doña Victòria. La llegenda sacra LA CIUTAT INVISIBLE, de KITEGE, per tota la companyia russa. Dijous, inauguració oficial de la temporada amb l'òpera MANON, dels cèlebres artistes senyors BOVY i senyor BURDIO. Es despatxa a comptaduria. Continua obert l'abonament.

Teatre Català Novetats

Companyia Catalana. Direcció, J. Montero. Primera actriu, Josefa Tàpies. Primer actor, Ramon Martori. A dos quarts de quatre, EXIT, EXIT.

La rondalla del miracle

d'En Josep M. Folch i Torres. Rintre més que no voldreu amb en «Quel» (Almeric), «Fai», «Galerani», i «Doctor» (Gimbernat). Ovarions als quadros «La carrossa us espera», «Montserrat». A les sis, i a les deu, El triomf del Teatre Català.

Els cinc sentits

La comèdia més interessant i divertida i emocionant de l'Avell Artís i la millor interpretació. Demà, tarda, preu popular. Tots a la nit. Dues divertidíssimes comèdies: EL CASAMENT DDE CONVENIENCIA, del mestre russovici, i LES NOIES ENAMORADES, de l'artista. Nit, a hominatge al maulaurat i pulcre comediògraf En J. Pin i Soler. Les seves dues comèdies fa molts anys no representades, SOGRA I NORA. Protagonistes, Josefa Tàpies, Morera i Ramon Martori, i PORUGA. Dimarts, diada de Tots-Sants. A dos quarts de quatre, LA RONDALLA DEL MIRACLE. A les sis, i a les deu, Programa Pin i Soler, SOGRA I NORA, i PORUGA. Dimarts, tarda, programa excepcional. Els dos grans èxits de la temporada, ELS CINC SENTITS i UN ESTUDIANT DDE VICH. Es despatxa a comptaduria.

TIVOLI

TEMPLE DE LA CINEMATOGRAFIA Local magníficament reformada i dotada de tot confort. Orquestra Dotras-Vila.

AVUI, DIUMENGE, matinal, a les onze. Tarda, a dos quarts de quatre, i a les sis (especial numerada). Nit, a dos quarts de deu, ACTUALITATS GAUMONT, ELS VEINS DE NEMESI, i

La tia Ramona

LA PEL·LICULA DE BARCELONA Una comèdia de costums populars, familiar i simpàtica, deliciosament interpretada per la petita estrella Lluïsa Fernanda Sala, Maria Lluïsa Rodríguez, Alfons Granada i el boxador Tomàs cola.

Preferència (butaques platea i amfitrion), 150 pessetes. General (butaques primer pis), 050 pessetes. Demà, dimuns, tarda i nit, LA TIA RAMONA. Dimarts, diada de Tots-Sants, matinal, tarda, a dos quarts de quatre i a les sis (especial numerada), nit, a dos quarts de deu, La tia Ramona

TEATRE CATALA 'ROMEA'

Gran companyia VILA-DAVI. Primera actriu: MARIA VILA. Primers actors: DAVI i NOLLA

Avui, tarda, a dos quarts de quatre (popular).

El gat amb botes

A dos quarts de sis i a les deu de la nit. El divertit sainet.

Un milionari del Putxet

Demà, tarda, a les cinc. Preus populars. LA PERDUDA I LA CASTANYADA. Nit, a tres quarts de deu, LA CASTANYADA I UN MILIONARI DEL PUTXET.

Teatre Poliorama

Direcció artística: Empresa del Teatre Lara de Madrid

Companyia de RICARD CALVO

Primera actriu, GLORIA BAYARDO

Avui, a dos quarts de quatre,

LA GARRA

¿Quié es el padre?

A un quart de set,

El Gran Galcoto

A un quart d'onze,

LA TIZONA

Dimuns, a un quart de sis,

LA TIZONA

A un quart d'onze,

Don Juan Tenorio

Teatre Eldorado

Companyia de sarsuela del

Mestre Serrano

Avui, diumenge, tarda, a dos quarts de cinc. Sensacional cartell.

Primer, LA VENDA DE LOS OJOS.

Segon, EL MOTETE, fa anys no representada. Tercer, LA MALA SOMBRA. Quart, LOS DE ARAGON. Nit, estupend cartell, i LOS DE ARAGON.

Teatre Còmic

Direcció artística Manuel SUGRANYES

Tarda, a les quatre, i nit, a tres quarts de deu. Els dos èxits definitius. 100 i 101 de la gran revista

NOT-YET

i 48 i 49 de Pobra cim del mestre LUNA.

ROXANA

Presentació fastuosa. L'obra vestuària, 150 artistes espanyols i estrangers, 150. Butaques a 5 pessetes. Selens numerats, a 2 pessetes. Demà nit, DON JUAN TENORIO amb un sensacional repartiment i 50 representació de ROXANA.

TEATRE CATALA NOVELTATS

AVELI ARTIS

Els cinc sentits

La comèdia més interessant i millor interpretada.

Teatre Victòria

Companyia lírica de primer ordre

Avui diumenge, a dos quarts de

quatre de la tarda: «DON JUAN TENORIO» i «EL NUEVO TENORIO», èxit immens de JAUME BORRAS i tota la companyia. Nit, a dos quarts de deu: «DON JUAN TENORIO» i «EL NUEVO TENORIO», grans èxits. Els millors «Tenorios» de Barcelona.

UN MILIONARI DEL PUTXET,

és dels millors sainets que s'han fet. Aneu a ROMEA.

TEATRE NOU

Avui diumenge, tarda, a les quatre. Nit, a tres quarts de deu.

78 i 79 representació del gran èxit

CHARIVARI

espectacle original de GERMAINE DE VALOIS. JOSEPH MARIA DE SEGARRA i PEP VINYES presenten el pàrt:

CONSOL HIDALGO, CLAREL, CONXITA GARZON, PEP VINYES, LES KERRA, LES SOEURS LUNOLA, ENID HUDSON, ROSETA FERRER, POUSSINET, RAFALET DIAZ, MANUEL MURCIA, JOSEPH TORRES i altres. Els 8 Boys, les 16 girls i les 150 artistes internacionals del conjunt, i a més el famós fantasista parisenc

MAURICE CHEVALIER

acompanyat en escena pels dos pianistes nord-americans

JAQUES FRAY

i MARIUS GRADGIOTTI

Demà dimuns, a dos quarts de cinc, MATINE POPULAR

amb l'èxit teatral de l'any

CHARIVARI

Dimarts, festividat de Tots-Sants, tarda i nit,

CHARIVARI

i

Maurice Chevalier

Es despatxen localitats amb deu dies d'anticipació.

Teatre Barcelona

Companyia de comèdia

AURORA REDONDO-VALERIA LEON

Avui diumenge, tarda, a les cinc.

Nit, a un quart d'onze. La joguina

còmica en tres actes d'autor desconegut, EL HOMBRE QUE TODO LO ENREDA. La funció de la tarda, començarà amb el graciós entremès DE PESCA. Demà dimuns, tarda, EL HOMBRE QUE TODO LO ENREDA.

Nit, interessant repòsició de LA VENGANZA DE DON MENDO, de Pere Muñoz Saca. — Dimarts, festa de Tots-Sants, tarda, i nit, LA VENGANZA DE DON MENDO.

OLYMPIA

Companyia internacional de

CIRC EQUESTRE

AVUI DIUMENGE, TARDA, A DOS QUARTS DE CINQ, NIT, A LES DEU.

Grandiosos èxits de tots els artistes. Els nous números de

A. GARRE

«Joc al polo» i «Joc del Pantaló» pels seus 40 cavalls «savis». Ovarions de liranys a

EL ROY

emocionant artista sense braços. La simpàtica col·lecció d'animals de

ANGELA

Els óssos comedians de Berg

(la perfecció del seu ós ciclista). Les formoses i esportives gimnastes

LES SOEURS PRINCES

els «osos» de la pista, celebrats parodistes espanyols i tot el notable complement de tan gran companyia.

DEMA DILLUNS, NIT, I DIMARTS, TARDA I NIT. Tot el programa i la paròdia cèlebre de DON JUAN TENORIO pels GERMANS DIAZ.

Es despatxa a Comptaduria.

Coliseu Pompeia

Travessera, 8 i 10. Telèfon 272 G.

Empresa de la Companyia

CLARAMUNT, ADRIA

Avui diumenge, tarda, a dos quarts de cinc, i nit, a dos quarts de deu.

LA PITANZA

un acte de S. J. ALVAREZ QUINTERO

La crmita, la fuente i el río

3 actes d'EDUARD MARQUINA.

Cinema Diorama

Programa per avui, diumenge.

Gran sessions. Nit, interessantíssima

estrena: LA GOVERNADORA, per la cèlebre artista Pauline Frederick.

NOVELTATS INTERNACIONALS. ZAZA, per Glòria Swanson. EL PILLET DE MONTMARTRE, quarta jornada. CANUT ENERE LLEONS, còmica, de gran broma. Gran èxit de la meravellosa superproducció, per Ivan Mosjoukine, CASANOVA. Fastuosa presentació. — Demà, incomparables estrenes.

TEATRE CATALA NOVELTATS

AVELI ARTIS

Els cinc sentits

La comèdia més interessant i millor interpretada.

PATHE-CINEMA

Palau de l'aristocràcia

PATHE-PALACE

Catedral de la cinematografia

SALO REINA VICTORIA

L'èlegit per la gent «chic»

CINEMA MIRIA

El cinema familiar

INAUGURACIO DE L'ETAPA DE CONJUNT PER A L'ESTRENA DE LES MES GRANS EXCLUSIVES

DILLUNS, DIA 31

LA TERRIBLE LOLA

Producció UFA, per

LILIAN HARVEY

LA GRAN CARRERA

per Elato Hammerstein

PER FICAR-SE A COBRADOR còmica

ANIMALS SILVESTRES (natural)

PREUS: Pathe-Cinema (Preu únic), 075; numerada (fastuosa), 150; Pathe-Palace, especial, 030; preferència, 060. Reina Victoria i Miria,

040 i 060. Festius, tarda, en els tres últims, 075 i 125.

NOTA: De vuit a dos quarts de deu, solament al Pathe-Palace, es projectarà L'ANELL NUPCIAL, per Alice Mills i Donal Keith, de represa.

Aristocràtics Salons

KURSAAL i CATALUNYA

els predilectes de famílies distingides

Orquestra Iover + Torrens

Avui, diumenge, matinal d'onze a una. (Durant aquestes hores es despatxen butaques numerades per a la sessió especial.) Tarda, primera, a dos quarts de quatre; segona, especial, a les sis, i nit, a dos quarts de deu, últim dia d'aquest programa. EL BOMBER DE SERVEL, còmica; èxits de DEL METGE RURAL, gran cinedrama de la selecció PRO-DIS-CO, assumpte de gran interès humà i emocionant, magistral interpretació del genial artista RODOLFE SCHILDKRANT, i la joia Universal, ASSEGURANCA CONTRA L'AMOR, bonica comèdia plena d'atractives situacions d'ambient modern, deliciosa creació, per la genit artista LAURA LA PLANTE i el simpàtic TOM MOORE.

Demà, dimuns, estrenes: NOTICIARI FOX, volum 3, núm. 36; L'HEROI DESCONEGUT, LA MENTIDA DE FLORIDOR i NO JUGUEU AMB L'AMOR.

UN MILIONARI DEL PUTXET,

us proporcionarà una bona vetlla. Aneu a ROMEA.

COLISEVM

Avui, dues sessions a la tarda.

La primera de dos quarts de quatre a dos quarts de sis. Segona, ESPECIAL, de sis a vuit. NIT,

ESTHER RALSTON

i 15 de les més belles models de

LA REINA DE LA MODA

Un film Paramount

Fred Thompson i el seu famós cavall «Rayo», en «EL JINETE MANCO», producció Gaumont. REVISTA PARAMOUNT.

Preus: 150, 100, 050 pessetes.

PATHE-CINEMA

Orquestrina LIZCANO

Avui, diumenge, matinal d'onze a una. Tarda, de dos quarts de quatre a sis. Numerada, de sis a vuit. Nit, l'últim dia de LA QUE NO SABIA: ESTIMAR, deliciosa comèdia, creació dels notables artistes Constance Talmadge i Antoni Moreno. Èxit de LA GABIA DE L'AMOR, per Les PARRY. AMOR CONTRA USUR.

UN MILIONARI DEL PUTXET,

el sainet que veurà tot Barcelona. Aneu a ROMEA.

Hipòdrom - Carreres de cavalls

SEGON DIA

Avui, a dos quarts de tres tarda.

Preus de costum. Venda d'entrades taquilles Novetats Centre Localitats i Hipòdrom. Serveis extraordinaris de tramvies i autòmbus.

I Exposició Hotelera

I D'ALIMENTACIO

Avui, diumenge, 30 d'octubre de 1927, a les onze del matí.

CONCERT PER L'ORFEO GRACIANO

I LA COBLA EMPORIUM

I. — «El cant de la senyera», Millet. «Sota de l'olm», Morera. «Cançó de l'ladres», Sancho Marraco. — «Muntanyes regalades», Barberà. «El maridat», Pérez Moya. «L'hereu Riera», Cumillas Ribó. «La cançó nostra» (amb cobla), Morera. Coblà Empòrium. «Festa campestre», Català. «A la plaça», Morera.

II. — Coblà Empòrium: «El despertar d'un somni», Serra. «Llocotella», Garreta.

Orfèu Gracienc: «Himne de l'arbre fruter», Morera. «La nit de l'amor» (amb cobla), Morera. «El nostre vi llanseta», Blanch. «La font de l'Albera» (amb cobla), Morera.

PALAU DE LA MUSICA CATALANA

Orquestra Pau Casals

ULTIM CONCERT, avui, diumenge, dia 30, a les cinc de la tarda, amb la cooperació del famós pianista

HAROLD BAUER

Programa: VIVALDI, Concert per a orquestra i orgue. BRAHMS, Obertura tràgica. BEETHOVEN, Concert en sol per a piano i orquestra. LIA-DOW, Cançons populars russes. STRAUSS, «Don Joan».

Localitats i entrades a taquilla.

FUTBOL

CAMPIONAT DE CATALUNYA

Avui, diumenge, a les tres tarda.

GRUP A

Sans-Europa, camp U. E. Sans.

Espanyol-Gràcia, camp R. C. D. Espanyol

Terrassa-Barcelona, camp F. C. Terrassa.

Badalona-Sabadell, camp F. C. Badalona.

GRUP B

Sant Andreu-Martínez, camp U. E. Sant Andreu.

Atlètic-Lluc, camp F. C. Atlètic.

Manresa-Gimnàstic, cap C. E. Manresa.

Lleida-Júpiter, camp F. C. Lleida.

Per a entrades i localitats, a les oficines dels Clubs i a les taquilles dels camps de joc avui, dia dels partits.

TEATRE CATALA NOVELTATS

AVELI ARTIS

Els cinc sentits

La comèdia més interessant i millor interpretada.

L'EXIT DEL DIA NO ES PARLA D'ALTRA COSA

AVUI DIUMENGE, AL

TIVOLI

LA TIA

RAMONA

Lluïsa Fernanda Sala

la bella protagonista

d'aquesta popularíssima

comèdia de costums barcelonines

EDICIO NACIONAL

GAUMONT

CASA BEETHOVEN. JORDA en Cta.

29, Rambla de les Flors, 29.

Magatzem de Música

Per al present curs de 1927-28,

aquesta Casa recomana professors i

professors experts per a ensenyament

de Solfeig, Piano i altres instruments

Recordem a les entitats i als particulars que voldran trametre'ns articles o notes su-

plícades, la necessitat absoluta

l'ense la qual no ens és possi-

ble de fer-ne el menor cas, d'a-

La T. S. F.

Diumenge 30 d'octubre

EL MES INTERESSANT

11:30: Banda Municipal (Madrid).
21:00: Festa de l'Estalvi (Barcelona).

BARCELONA. — **Radio Barcelona** (344.8). 11:00: Campanades horàries de la Catedral. Servei Meteorològic. 17:30: Cotitzacions dels mercats agrícoles i ramaders. 17:35: Retransmissió del concert simfònic a càrrec de l'Orquestra Pau Casals des del Palau de la Música Catalana. 20:00: Torsky. 21:15: Quintet Radio. 20:40: Crònica esportiva. 21:00: Veu lliada commemorativa de la Festa de l'Estalvi. Hi pendrà part l'Orfeó de Cegues de Santa Lúcia. «El Dia Universal del Ahorro», conferència per Josep Maria Gich. «Salutació», de Morera (Orfeó de Santa Lúcia). «Abril», madrigal, de Pérez Moya (Orfeó de Santa Lúcia). «Significació de la Nit de l'Estalvi», conferència per Francesc Moragas Barret. «L'amour s'éveille», de Woroboff (vals lent); Agrupació Musical de Funcionaris de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvi; «Régim espanyol d'estalvi i previó», conferència per Josep Maria Botz; «El Comte Arnau», de Morera (Orfeó de Santa Lúcia); «Actualitats econòmiques i socials de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvi», conferència per Lluís Ferrer-Vidal Soler; «Els presents de boda», de Lambert; «El bon caçador», de Lambert (Orfeó de Santa Lúcia); «Obra protectora de cecs», conferència per Desideri Canals Pujadas; «Muntanyes del Canigó», de Morera (Orfeó de Santa Lúcia); «El Monte de Piedad de la Verge de la Esperanza», conferència per Lluís Serrehima Camín; «Enojado está el abril», madrigal del segle XV, estrena, de Navarro (Orfeó de Santa Lúcia); «L'obra antituberculosa», conferència per Ramon Albó Martí; «Melodias de Schubert», agrupació musical dels Funcionaris de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvi; «L'obra dels Homages a la Vellesa», conferència per Francesc Moragas Barret; «Moment musical», de Schubert. Agrupació Musical de Funcionaris de la Caixa de Pensions; «Les obres Escolars i Culturals», conferència per Josep Maria Botz; «Tannhäuser», fragment de R. Wagner. Agrupació Musical de Funcionaris de la Caixa de Pensions; «L'Institut de la dona que treballa», conferència per la senyoreta donya Mercè Pinol; «Camperols», sardana, de Toldrà. Agrupació Musical de Funcionaris de la Caixa de Pensions.

Radio Catalana (462). 21:00: Crònica d'art, esports i modes. Interpretació de la Intenció General de l'Apostolat corresponent al mes d'octubre, aprovada i benedida per Sa Santedat: «Que los corazones de los fieles penetren profundamente y se

retransmisión del Liceu

La funció de gala que es celebrava a l'Institut de la dona que treballa, per Radio Barcelona gràcies a l'amabilitat i interès dels senyors Tapioles i Pirretes, Magatzem de Pelletier, Fernando, 21, qui subvencionen les despeses d'aquesta transmissió.

Accionats a T. S. F.

Transmetem les vostres adreces a: «PHILIPS-RADIO», Corsera 222, Barcelona, i rebreu periòdicament un boletí interessant de les nostres novetats.

empapen en el espíritu de fe, conferencia del famoso P. Remigio Villarino Ugarte, S. J., ilustre pel florido artista i vibrante escritor Francisco Arala Sala. A les deu, Concert: Ofelia Arias (tiple); Josep Salas baritone; Adolf Bartrina (debüt) (actor cómico). Orquestra Radio Catalana.

PENÍNSULA. — **Madrid.** Unió Radio (375). 11:30: Transmissió del concert que excoctarà la Banda Municipal. 14:00 a 1:30: Maria Sanmoba (soprano) i Orquestra. 19:00: Sessió per a nens. 22:00: Emissió retransmesa per les estacions de Sant Se-

bastia i Bilbao. Sessió de l'estació. **FRANCA.** — **Paris.** Radio-Paris (1.750). 8:00: Informacions de premsa. 12:00: Música espiritual. Informacions. 12:45: Concert. 16:45: Informacions. Concert. Agricultura. 20:15: Concert. 21:15: Radio-Jazz. Informacions de premsa. «Tolosa» (389.60). Concert. 20:30: Una conferència.

GRAN BREITANYA. — **Londres** (365). 1 Davenport (1.600). 10:00: Hora oficial de Greenwich. Pronòstic del temps. 15:30: Concert d'orquestra. Contralt i tenor. 20:55: Pronòstic del temps. 21:50: Concert simfònic.

— **Newcastle** (312.5). Emissions. — **Glasgow** (405.4). Emissions. — **Riverdeen** (500). Emissions. — **Dundee** (294). Emissions. — **Edimburg** (288.5). Emissions.

Retransmissió del Liceu

La funció de gala que es celebrava a l'Institut de la dona que treballa, per Radio Barcelona gràcies a l'amabilitat i interès dels senyors Tapioles i Pirretes, Magatzem de Pelletier, Fernando, 21, qui subvencionen les despeses d'aquesta transmissió.

Accionats a T. S. F.

Transmetem les vostres adreces a: «PHILIPS-RADIO», Corsera 222, Barcelona, i rebreu periòdicament un boletí interessant de les nostres novetats.

empapen en el espíritu de fe, conferencia del famoso P. Remigio Villarino Ugarte, S. J., ilustre pel florido artista i vibrante escritor Francisco Arala Sala. A les deu, Concert: Ofelia Arias (tiple); Josep Salas baritone; Adolf Bartrina (debüt) (actor cómico). Orquestra Radio Catalana.

PENÍNSULA. — **Madrid.** Unió Radio (375). 11:30: Transmissió del concert que excoctarà la Banda Municipal. 14:00 a 1:30: Maria Sanmoba (soprano) i Orquestra. 19:00: Sessió per a nens. 22:00: Emissió retransmesa per les estacions de Sant Se-

Langenberg (463.8). **Munster** (241.9). **Dortmund** (283). **Elberfeld** (448.8). 13:00: Música «da camera». 20:10: Cicle Mozart.

Dilluns 31 d'octubre

EL MES INTERESSANT

20:30: «L'organització científica del treball», pel Dr. Duprat (Ginebra).
21:05: «La ciutat invisible de Kitega», (Barcelona).

BARCELONA. — **Radio Barcelona** (344.8). 11:00: Campanades horàries de la Catedral. 17:30: Cotitzacions dels mercats internacionals i canvis de valors. 17:40: Quintet Radio. 20:30: «Grans fortunes oblidades», per Albert Sedwida. 21:00: Campanades horàries de la Catedral. 21:30: Inauguració del Liceu. Retransmissió de l'òpera La ciutat invisible de Kitega. Durant el primer intermèdi Cotitzacions de mercats i valors. Últimes notícies. Tancament de mercats.

Radio Catalana (462). 21:00: Meteorologia de Catalunya. Cotitzacions. Crònica d'art, esports i modes. Concert: Carme Antonini (tiple); Josep Farràs (tenor); F. M. Güell (debüt) (tenor); Domènec de Fuenmayor (periodista). Orquestra Radio Catalana.

IRLANDA. — **Belfast** (306.1). 12:00 a 2:00: Emissions.

SUÏSSA. — **Zurich** (500). 19:32: Música «da camera». 20:00: «Lieders». **ITALIA.** — **Roma** (425). 9:30: Música religiosa vocal i instrumental. 16:30: Programa variat. 20:30: Hora oficial. Noticiari Stefani. Esports. 20:45: Selecció de l'òpera «La Rondine». Revista femenina. «M42» (322.6). 10:30: Concert vocal i instrumental de música religiosa. 17:00: Senyal d'obertura. Concert vocal i instrumental. 17:50: Sessió infantil. 18:15: Notícies. 20:15: Senyal d'obertura. 20:45: Hora oficial. Concert variat. Conversa d'Estàtica musical. Noticiari Stefani. Esports. 23:00: Música.

GERMANYA. — **Leipzig** (365.8). 10:15: Notícies. 16:30: Concert cantat. 20:15: «Höfische», comèdia. 23:00: Ballables. — **Hamburg** (428). 15:00: Sessió variat. 21:00: Concert d'orquestra.

FRANCA. — **Paris.** Radio-Paris (1.750). 8:00: Informacions. 10:30: Informacions. Cotitzacions. Música. 12:30: Concert. Informacions de premsa. 13:50: Cotitzacions comercials. Borsa de París. 16:30: Borsa del Comerç. Borsa de París. Cotons. Informacions. Sessió musical. 20:00: Agr-

cultura. 20:15: Cotitzacions comercials. Informacions. 20:30: Concert. Informacions de premsa. «Tolosa» (389.60). 10:15: Concert. 12:30: Concert. 14:15: Cotitzacions comercials i agrícoles. 17:30: Conferència cinematogràfica. 20:00: Concert.

GRAN BREITANYA. — **Londres** (365). 1 Davenport (1.600). 10:00: Hora oficial de Greenwich. Pronòstic del temps. 11:00: Quartet Davenport. 12:00: Quartet; una soprano i un baríton. 13:00: Recital d'òrgue. 14:50: «La petita novícia», per Miss Rhosa. 15:00: Història. Ballables. Begudes calentes. 17:15: Sessió infantil. 18:00: Quartet Davenport. 18:30: Hora oficial de

Galena supersonora

amb escombreta patentada. Tots els punts sensibles. Sols a la «Casa del aficionado».

Greenwich. Pronòstic del temps. Butlletí general de notícies. El Quartet. 19:00: Crònica literària. 19:15: «Suite francesa en re menor». Lectura en alemany. Música «da camera». 21:00: Pronòstic del temps. Butlletí general de notícies. «El viatge del Discoverry», pel Dr. Stanley. 21:30: Una comèdia. 23:00: Ballables.

IRLANDA. — **Belfast** (306.1). 11:00 a 2:00: Emissions.

BELGICA. — **Brusselles** (508.5). 17:00: Concert pel trio de l'estació. 19:45: Crònica. 20:15: Concert per l'Orquestra. 21:00: Crònica d'actualitat. Ballables. 22:15: Informacions de premsa.

SUÏSSA. — **Ginebra** (760). 18:30: Curs dels canvis. Hora oficial. Previsions del temps. 18:05: Música de gramòfon. 20:15: Informacions diverses. 20:30: Curs d'economia social pel professor Duprat. «L'organització científica del treball». 20:45: Transmissió de l'orquestra del Café del Nord. 21:45: Notícies.

ITALIA. — **Roma** (449). 13:00: Notícies. 14:00: Tancament de Borsa. Noticiari Stefani. 16:40: Últimes notícies. Canvis. 17:15: Ballables. Concert vocal i instrumental. 18:30: Agricultura. 20:30: Hora oficial. Noticiari Stefani. Canvis. Meteorologia. 20:40:

Concert de música instrumental. Revista de les revistes. 22:35: Notícies. — **Mila** (323.6). 12:15: Notícies. 16:15: Borsa. Mercats. Canvis. 18:15: Sessió infantil. Comunicació agrícola. Notícies. 20:45: Hora oficial. 21:00: Concert de música lleugera. Noticiari Stefani. 23:00: Jazz-band.

GERMANYA. — **Viena** (517). 19:30: Concert pel cèlebre violinista Henri Marteau. 20:05: Fragments d'òpera. — **Estugard** (379.7). 18:15: «El film de Rússia», conferència. 20:00: «El concert», peça còmica en tres actes. — **Leipzig** (365.8). 16:30: Concert d'òpera. 20:15: Obres per a orquestra «da camera».

LES ACTIVITATS DEL RADIO CLUB CATALUNYA

Hom ha pogut constatar que a l'hivern creix l'afició a la ràdio i és natural que les democràcies d'aquesta entitat es vegin cada dia més concorregudes, fins al punt que en alguna d'elles, se n'han tornat manants aficions per no poder-se encabir al local.

De les diferents activitats de l'entitat: llicons de Morse, calibratge de condensadors, mesura de resistència, etc., al qual fi a present té més adeptes, són les llicons de muntatge de receptors.

Dijous passat es donà a la teoria d'un receptor de ràdio-freqüència simfonitzada, i va ésser escoltada per un nombre grup d'aficionats que seguit l'afició amb ver interès.

Com que en l'esmentada llicó sols s'exposà la teoria, per al vinent dijous s'explicarà «realització i demostració d'un radiofreqüència», que reuneix abast, selectivitat i facilitat de maneig.

ELS CURSOS RADIALS

Continuant l'obra de cultura iniciada l'any anterior Unió Radio ha organitzat per al present curs una sèrie d'ensenyaments d'assenyalada utilitat per a gran nombre de persones que per diferents causes no poden assistir a les acadèmies, ateneus i altres centres de cultura.

En aquest pla d'ensenyaments figuren els cursos de francès i anglès, dues llicons setmanals de cada idioma; un curs d'història a càrrec de l'advocat del Col·legi de Madrid don Josep Ballester, que també explicarà una llicó setmanal de quinze minuts de duració, sobre temes de Dret usual. El senyor Ballester tractarà amb preferència aquells punts concrets de Dret usual que li siguin proposats pels alumnes inscrits en el curs.

L'enginyer i publicista don Ricard Yesares Blanco explicarà un curs d'Oceanografia al qual donarà l'aspecte divulgador que imprimeix sempre a les seves interessants garses i ensenyaments radiofònics.

En la segona quinzena de novembre els més significatius especialistes mèdics de Madrid continuaran les garses de Divulgació Mèdica i serà inaugurat un curs de divulgació sociològica a càrrec de les persones més competents en la matèria. Igualment prepara un curs de Geografia del Dr. D. V. F. Azcarra i un altre de Meteorologia. Pourat organitzat per la Societat Espanyola de Meteorologia.

Aquest esdebs basta per a donar-se compte de la interessant obra cultural que Unió Radio prepara per aquest any i la finalitat de la qual és utilitzar el seu micròfon per a la difusió dels valors espanyols al mateix temps que procurar un mitjà de cultura útil als seus oients.

ATWATER KENT RADIO

Una sola direcció. Una estació de gran fidelitat absoluta de sons. Servei perfecte i constant. Auto-Electrified. Diputació 234.

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Barcelona 3 - BISBE - 3

Durant el mes d'octubre el Garatge Casajuana

regala als seus clients valors accessoris APCO i d'altres marques propis pel cotxe Ford

FORDISTES!

no deixeu de visitar aquest Garatge durant el present mes

APOPLEJIA (Feridura) — PARALISIS

Angina de pecho, Vèlex prematura i demés enfermedades originadas por la Arteriosclerosis e Hipertension. Se curan de un modo perfecto y radical y se evitan por completo tomando

— RUOL —

Los síntomas precursores de estas enfermedades: dolores de cabeza, ramba o calambres, zumbidos de oídos, falta de tacto, hormigueos, oídos (desmayos), modorra, ganas frecuentes de dormir, pérdida de la memoria, irritabilidad de carácter, congestiones, hemorragias, varices, dolores en la espalda, debilidad, etc., desaparecen con rapidez usando Ruol. Es recomendado por eminencias médicas de varios países; suprime el peligro de ser víctima de una muerte repentina; no perjudica nunca por prolongado que sea su uso; sus resultados prodigiosos se manifiestan a las primeras dosis, continuando la mejoría hasta el total restablecimiento y lográndose con el mismo una existencia larga con una salud envidiable.

VENTA: Segalá, Rambla Flores, 14, Barcelona, y principales farmacias de España, Portugal y América.

OFERTES

PROPAGANDA I APARADORS "COMFER" 22 - AMPLI - 22

S'enbalen mobles

Plans maquinària d'Elaboració d'articles de fusta, de B. Carles, Aragó, 36, a l'edifici entre Balma i Rambla de Catalunya.

Mecanògrafa

S'ofereix senyoreta de 23 anys amb sac anys de pràctica comercial, comptabilitat, etc., amb immobilitat informació, escriptura a C. E. Casanova, 13, primer, segona.

LOGUERS

Pianos de llugar de diferents preus, des de 100 fins a 200. C. BIEGHER.

Pisos amb tot confort

magnífica vista bany, wator, telèfon, ascensor, estufa, a preus módics. Carrer Pedrales, núm. 119, 1r. 1a planta. Telèfon 4414. Adria Ràdio Lúria, 20, segon, primera. De sis a set.

Violoncel

ocasió. Tallers, 35, botiga.

Conills

Races especials per a col·lecció, doble rendiment, Granja Llot Gava. Prospecció Lúria 23, tercer primer.

Serres i planejadors per a fustes

Jaume Argemí Constructor SABADELL

Herniats (Trencats)

Tingueu a l'apre present que els millors curatius del món per a la curació de tota classe d'hernies en homes, dones i nens, són els de la casa TORRENT. Sense traves ni al·lucinations oneroses de cap mena. No molestes ni fatigues i sense cap mena de dolor. Els curatius són els següents: 1.º El tractament amb cura i persistència. 2.º El tractament amb cura i persistència. 3.º El tractament amb cura i persistència. 4.º El tractament amb cura i persistència. 5.º El tractament amb cura i persistència. 6.º El tractament amb cura i persistència. 7.º El tractament amb cura i persistència. 8.º El tractament amb cura i persistència. 9.º El tractament amb cura i persistència. 10.º El tractament amb cura i persistència. 11.º El tractament amb cura i persistència. 12.º El tractament amb cura i persistència. 13.º El tractament amb cura i persistència. 14.º El tractament amb cura i persistència. 15.º El tractament amb cura i persistència. 16.º El tractament amb cura i persistència. 17.º El tractament amb cura i persistència. 18.º El tractament amb cura i persistència. 19.º El tractament amb cura i persistència. 20.º El tractament amb cura i persistència. 21.º El tractament amb cura i persistència. 22.º El tractament amb cura i persistència. 23.º El tractament amb cura i persistència. 24.º El tractament amb cura i persistència. 25.º El tractament amb cura i persistència. 26.º El tractament amb cura i persistència. 27.º El tractament amb cura i persistència. 28.º El tractament amb cura i persistència. 29.º El tractament amb cura i persistència. 30.º El tractament amb cura i persistència. 31.º El tractament amb cura i persistència. 32.º El tractament amb cura i persistència. 33.º El tractament amb cura i persistència. 34.º El tractament amb cura i persistència. 35.º El tractament amb cura i persistència. 36.º El tractament amb cura i persistència. 37.º El tractament amb cura i persistència. 38.º El tractament amb cura i persistència. 39.º El tractament amb cura i persistència. 40.º El tractament amb cura i persistència. 41.º El tractament amb cura i persistència. 42.º El tractament amb cura i persistència. 43.º El tractament amb cura i persistència. 44.º El tractament amb cura i persistència. 45.º El tractament amb cura i persistència. 46.º El tractament amb cura i persistència. 47.º El tractament amb cura i persistència. 48.º El tractament amb cura i persistència. 49.º El tractament amb cura i persistència. 50.º El tractament amb cura i persistència. 51.º El tractament amb cura i persistència. 52.º El tractament amb cura i persistència. 53.º El tractament amb cura i persistència. 54.º El tractament amb cura i persistència. 55.º El tractament amb cura i persistència. 56.º El tractament amb cura i persistència. 57.º El tractament amb cura i persistència. 58.º El tractament amb cura i persistència. 59.º El tractament amb cura i persistència. 60.º El tractament amb cura i persistència. 61.º El tractament amb cura i persistència. 62.º El tractament amb cura i persistència. 63.º El tractament amb cura i persistència. 64.º El tractament amb cura i persistència. 65.º El tractament amb cura i persistència. 66.º El tractament amb cura i persistència. 67.º El tractament amb cura i persistència. 68.º El tractament amb cura i persistència. 69.º El tractament amb cura i persistència. 70.º El tractament amb cura i persistència. 71.º El tractament amb cura i persistència. 72.º El tractament amb cura i persistència. 73.º El tractament amb cura i persistència. 74.º El tractament amb cura i persistència. 75.º El tractament amb cura i persistència. 76.º El tractament amb cura i persistència. 77.º El tractament amb cura i persistència. 78.º El tractament amb cura i persistència. 79.º El tractament amb cura i persistència. 80.º El tractament amb cura i persistència. 81.º El tractament amb cura i persistència. 82.º El tractament amb cura i persistència. 83.º El tractament amb cura i persistència. 84.º El tractament amb cura i persistència. 85.º El tractament amb cura i persistència. 86.º El tractament amb cura i persistència. 87.º El tractament amb cura i persistència. 88.º El tractament amb cura i persistència. 89.º El tractament amb cura i persistència. 90.º El tractament amb cura i persistència. 91.º El tractament amb cura i persistència. 92.º El tractament amb cura i persistència. 93.º El tractament amb cura i persistència. 94.º El tractament amb cura i persistència. 95.º El tractament amb cura i persistència. 96.º El tractament amb cura i persistència. 97.º El tractament amb cura i persistència. 98.º El tractament amb cura i persistència. 99.º El tractament amb cura i persistència. 100.º El tractament amb cura i persistència. 101.º El tractament amb cura i persistència. 102.º El tractament amb cura i persistència. 103.º El tractament amb cura i persistència. 104.º El tractament amb cura i persistència. 105.º El tractament amb cura i persistència. 106.

Fabricants de teixits!

Si voleu modernitzar les vostres fàbriques i obtenir una producció encara no superada per ningú, consulteu la casa

J. Torrent Roig

Carrer de Bailén, número 145. - Telèfon G. 2099

on trobareu el necessari per a instal·lacions completes de fàbriques per articles llisos, treballats i novetat

Maquinària automàtica de gran rendiment

FABRICANTS!

Si voleu obtenir bitlles perfectes i amb gran capacitat de fil, ço que augmentarà el rendiment dels vostres telers, compreu

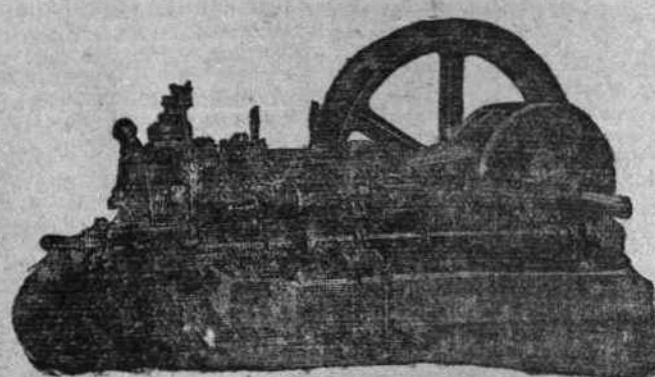
Canilleres "ALLIANCE"

(Tipus amb compensador especial per a seda artificial)

Si voleu tenir la força a menys de QUATRE CENTIMS CAVALL-HORA, compreu els motors

Diesel - Bollinckx

que cremen FUEL-OIL SHELL, e' més barat del mercat
Totes les facilitats de pagament i totes les garanties

VENDA EXCLUSIVA A ESPANYA: F. GRAU I ROS

Passeig de Sant Joan, 44, pral., 2.ª - Telèfon 674 S. P. - Apartat de Correus 966. - BARCELONA

GUASCH GERMANS

Fàbrica de filats de cotó i teixits de lli i de cotó a Capellades
ESPECIALITAT EN MOCADORS DE BUTXACA I TELES

Direcció telegràfica: C A D E S

Més Alt de Sant Pere, núms. 72 i 74 - Telèfon 833 S. P. - Barcelona

GUIA BARCELONINA DE LA VEU DE CATALUNYA

ACADEMIES

BASSA. Batxillerat. R. Catalunya, 113

COMERC, IDIOMES. - Galileu, 102

Cots. Comerç, Idiomes. P. Angel, 10.

Practica. Layetana, 57, Fontanella, 4

ACADEMIES DE DIBUIX I PINTURA

BAIXAS, Pl. 1, primer

ACID PER ACUMULADORS

Acids purs i amoniac Padroa

Magoria, 11, i Provença, 1. T. 408 H.

ADROGUERIES

CONSERVOL antiferment i conservador per a vins-Ez-

guerra. Portal Nou, 16, i drogues.

ADVOCATS

Roger (Antoni), advocat. Consulta 5

pesetes. Diagonal, 371, 3.ª, de 2 a 5.

AGENCIES D'ANUNCIS

Agència Roldós. Rambla Estudis, 4.

CATALUNYA IMPERIAL. Aragó, 279

AGENCIES DE NEGOCIS

CEDULES PASSAPORTS I PASSATGES

PORTAFERRISSA 19. Pral.

AIGUES MINERALS

Sno. C. Serra. C. Cent, 253, T. 2538 A

ANALISI

ANALISIS

TOTS PRODUCTES PELAYO S

ARMONIS

C. Estadella. - Martinez de la Rosa, 58

ARQUITECTES

Xavier Turull Ventosa, Diputació, 276

F. Pradera Botay. R. Argentina, 150.

Josep Bori i Gensana. Corta, 539.

Miquel Madorell Rius. Casp, 38.

Bonaventura Conill. P. de Gràcia, 46.

ARTICLES PER A FESTES

Casa Millat-Muntaner, 83.-T. 1093 G.

SERPENTINES

Paperets - Boles de neu

Cera, 25, 27 i 29. - Telèfon 3919 A.

ARTICLES D'ESPORT

Sanromà. Cicles esport. Balmes, 82

ARTICLES DE XARXA

Casa Borrull. Pl. Olles, 9. Hamaques,

bosses, futbol, tennis, cortines, etc.

ARTICLES DE VIATGE

Succesor J. Bonastre. Llàtria, 56

ARTICLES PER A JARDINERIA

Jardineres, Brolladors, Bancs,

etcètera, de tota classe.

E. Querol, Dos de Maig, 273

AUTOMOBILS

AROS de pistó, de totes

mides, per a autos.

Josep Omas i Comp.ª - Bailén, 19

AUTO

Escola Chauffeurs

Mallorca, 125 tocant Villarroel

B. BORDAS GASULLA

Reparació d'automòbils. Especialitat en

els Elitzal. Casp, 174, xamf. Cerdanya

CAIXES EQUIPATGE per auto-

mòbil - Bartres. - Villarroel, 73

Les millors reparacions, i econòmiques

Taller Calvera-Provença, 312 T. 1293 G

Neumàtics

a meitat de preu Fori

S. A. - E. Granados, 85

Pinteu

els autos a la Nitrocel·lulosa

duració mínima tres

anys. - Palt. Casanova, 411 46.

Segarra-Pi. Tetuan, 20 - Tel. 259 S. P.

AUTOMOVILISTES

SERVICE STATION

PRIMERA ESTACIÓ AMERICANA

A ESPANYA ORGANITZACIÓ PORTES BASQUA

J. MANZANARES Aragó 272.

T. 3427 A.

Es molt important, exigiu el control.

BANC SIBANQUERS

Soler i Torra Ga. Rambla Estudis, 13

BASCULES

Sàcules de totes mides

PIBERNAT Parlament, 9. T. 3806 A.

BOTONS

BOTONS A PRESSIO

IMPERATOR SON ELS MILLORS

PROVEU-LOS

BRODATS I PLISATS

Brufau. Moró. - Pl. 14, principal

CADENES PER A CAMIO

Casanelles i Cortadellas.

Casanova, 50. Tel. 3118 A.

CAIXES I ARQUES

Les més econòmiques. Mallorca, 125.

CALÇATS

Goma Grepé preus econòmics, sec-

cio d'adobe. Mallorca, número 325.

CALÇ, CIMENT I GUIA

J. MORER. - Bassos St. Pere, 4. - T. 2083 S. P.

CARTONATGES

BAENA. Villadomat, número 173.

CENTRES D'INFORMACIONS

FIDES INFORMES COMERCIALS

ENTENSA 46

APARTAT 971.

ROMAL

informes, investigacions

Reserva absoluta

Pelayo, 63

CENTRES D'ESPECIFICS

CASA SEGALA. R. Poma, 14. T. 283-A

CERAMICA

RAJOLES-CERAMICA

CAJIM VICEN. Llàtria, 56

COMPRESSORS D'AIRE

Fins 30 atres 360 ptes. Ofereixo per

neumàtics, aerograt i alt. usos. Lluís

Regordosa, E. Granados 34. T. 1834-G

CONSTRUCTORS D'OBRES

CASES - TORES - XALETS

Fangoni-Huguet - Pelayo, 1. 1.ª

CONSTRUCCIO DE CARRUATGES

Ballester. Carrets repart P. Triomf, 37

CONSTRUCCIONS METAL·LIQUES

CARBONELL. Portes ondulades. Ser-

raleria d'obres, Carra, 72. T. 1764 A.

COTILLERIES

Au Corret Elegant, Pl. Sta. Anna, 4.

DESINFECTANTS

LISOL VALLES G. - EL MILLOR

Massini, 79

ELECTRICITAT

O. Rosell. Calàbria, 95. T. 1592 H.

ELEVACIO D'AIGUES

BOMBES DE TOTES MAMES

Alfons Carbona. Escudellers, 35

GOMA I CAUTXU

TRENCATS!

La Fàbrica de Braguers

us diu:

No heuen de témer els mals

averanyans d'anuncis impertinents.

Sigueu després per tal de

no ésser explotats. La raó i el

seny us diran que és cosa natural

que la Fàbrica de Braguers pos-

seixi tots els models necessaris

per a la contenció de tota llei de

trencadures, i si aquells models no

fossin suficients, es construiria

expressament el que calgués.

Si consulteu els trencats que

han curat llur hèrnia, coneixerèu

que més de la meitat ho han estat

amb els nostres braguers i amb

models de poc preu. Si pregunteu

als operaris d'hèrnia, us diran que

amb les nostres cintures i faixes

especials res no han de témer. I si,

finalment, examinau els estadísti-

ques, sabreu que ningú no ha

mort d'hèrnia a si ha portat un bra-

guer de la nostra fabricació.

"PRODUCTES TUSELL"

Ronda de Sant Pere, 12

ESPECIFICS

DEPURATIO «Forward» neteja la sang

amb rapidesa meravellosa

SARNA Es cura en 10 minuts

amb SULFURET CABBALLER

MANISAN

Dipòsit i herbes. Ausias March, 19

ESCUPTOR LAPIDARI

J. M. PLANELL Corta, 465, xamfà

Calàbria-T. 1912 H.

ESCUPTURES RELIGIOSES

GOMARA R. Catalunya, 71. T. 1575 G

imatges, Altars, Oratoris, Via-Crucis

FOTOGRAFATS

Badal i Camals. París, 201-T. 2261 G.

FOTOGRAFATS N. COLL SALLER

Archa, 7, tel. 3478 A.

FOTOGRAFATS T. PI TOMAS

Villarroel, 7. Tel. 671-A.

FUSTES

Tables per a caga, id'altres classes, en

fusta -C. Torras-Clot, 126-T. 328 SM.

Fili M. Castellvi. Ribas, 1. T. 411 S. P.

GENERES DE PUNT

Holfort's

DEU RALETES BEN GASTATS

GRANGES AVICOLES

AVICOLA Barcelonès. Pollets Prat

Lleonesa, Vada-Ras, 213 P.N.

LAMPARES

IFANALS DE FERRO FORJA

Sant Marc, 7, tocant Sallanera

CASA ROMEU

LLIBRERIES

Subirana. Portaferrissa, 14. T. 1579 A

LLIBRES D'OCCASIO

Balagué. Compra-venda. Palla, 13 i 15

MAGATZEM DE FERROS

P. de Miquel Mateu. - Angels, 3, 5 i 7

MAQUINES DE COSIR

FRISTER I ROSSMANN de Berlin, les

més solides. Muntaner, 1. Tel. 5161 A

MAQUINARIA

P. de Miquel Mateu. Angels, 3, 5 i 7

MAQUINES D'ESCRURE

Molt barates. Nou St. Francesc, 40, prl.

MARBRISTES

Pau Gallés. Diputació, 82. T. 748 H.

MARFILS

Capdevila i Grau. - Canuda, 33.

METGES

CATLUNYA Clínica. Vies urinàries,

Matriu, Medicina general,

Riera Balza, 21, de 11 a 1 de 6 a 9

CLINICA HOMEOPATICA

Plaça del sol, 3. G. Medicina, cirurgia. Es-

pecialitat Electroteràpia. - Consul-

tes per correu tramitent segell.

CLINICA SEGURA

Vies urinàries, matriu,

SUPLEMENT INDUSTRIAL

ASPECTES DE LES INDUSTRIES TEXTILS

Període de calma

La llarga temporada transcorre gairebé sense que gairebé d'una manera ininterrompuda es parli de la crisi de les nostres indústries tèxtils, sembla que passa per un període de calma. No és que la crisi hagi desaparegut, però és indubtable que el temps va atemplant la producció a les necessitats del consum. Però aquest període d'adaptació no és pas complet en tots els aspectes de les indústries. La mà d'obra és tal vegada el factor que més senyals mostra de no apropar-se a un règim d'estabilitat. I això prové de dues causes. La primera que el treballador industrial ofereix una gran resistència al retorn a la terra, sobretot, en les ciutats i a les poblacions de muntanya. En les primeres perquè la vida ciutadana

guin fer veure fins a quin punt aquests auxiliis poden estimular les vendes a l'estranger. Resolt aquest aspecte parcial del problema de la crisi els fabricants, almenys el grup reunit a l'entitat Mancomunitat de Fabricants, es preocupa de millorar les condicions de la venda a l'interior, la qual, com és sabut, és d'una gran anarquia, sobretot en algunes regions. La regulació de les vendes sembla que serà un fet ben aviat i si el reglament que s'aprovi després d'ésser sotmès a la consideració dels interessats troba l'adhesió dels fabricants, la situació d'aquests pot millorar molt si aconseguen donar unes normes de seguretat relativa en el que es refereix a l'efectivitat de les vendes. Veurem si arriba a obtenir que els fabricants d'una mateixa branca, que tants de punts de convivència tenen entre ells, deixin de practicar

cions un Comitè tindrà una vida ben migrada, sembla que han decidit no constituir-lo. Però hi ha un altre aspecte a resoldre i és el de les primes que el Govern pugui donar directament per a les exportacions d'articles de llana. Si aquesta concessió prevista en la llei de protecció a les indústries la portés a la pràctica el Govern, com ha fet amb l'arros, els fabricants de teixits de llana podrien reunir-se, com els de cotó, en agrupacions especials encarregades del cobrament i repartiment de les primes, les quals, encara que no fossin del mateix import que les del cotó, a les quals s'ajunten les aportacions del Govern i les provinents del recàrrec sobre el cotó en floc importat, sempre serien en situació de destinar més esforços per a la penetració del mercat exterior. La concessió d'aquestes primes del Govern està pendent de la seva aprovació. Els fabricants fan bé de sol·licitar-les i és un cas de justícia l'atorgar-les quan s'ha fet ja per als articles de cotó.

Malgrat aquestes mesures, la demanda de fils continua afeblint-se, i aleshores, el 22 de juliol, la Federación of Masters Cotton Spinners Association, que representa prop del 90 per 100 dels fuses i el 10 per 100 dels teixits de la indústria cotonera britànica, proposa un atur d'una setmana, ultra l'atur regular dels dies festius entre el 5 d'agost i el 10 de setembre. El referendun solís donà el 70'4 per 100 de vots favorables a la mesura proposada, mentre que per ésser vàlida es requeria el 80 per 100. L'actitud de la Federación sembla que fou demandada per la «Cotton Yarn Association». A finals de juliol, les filatures treballaven en un 80 per 100 de la seva capacitat de treball.

En canvi, els filadors de cotó egipci s'han trobat en una situació millor que la dels filadors de cotó americà. Durant el període considerat per aquestes, les manufactures dels filadors de cotó egipci treballaven a ple rendiment i la producció fou absorbida pel mercat. Els preus dels fils progressaven en proporció a l'augment dels preus de la primera matèria. Demés, els industrials, declaren que es troben ben proveïts de comandes. A finals de juliol es calculava que les filatures de cotó egipci treballaven el 97 per 100 de la seva capacitat normal.

Un dels projectes de la «Cotton Yarn Association», era el d'organitzar la filatura de cotó americà sobre una base autòctonament solidària per arribar a preus de venda als quals els fabricants poguessin treballar amb benefici. El 13 de maig l'Associació publicà la seva primera llista de preus mínims per als fils, amb un augment de prop d'un pènic per llibra sobre les cotitzacions del mercat. Aquest acord provocà una controvèrsia considerable.

obtingut resultats apreciables. Malgrat tots els entrebancs, la situació durant el primer semestre, fou menys desfavorable que en 1926.

Les indústries tèxtils belgues

Les indústries tèxtils de Bèlgica constitueixen una de les més importants i més antigues fonts de riquesa. Comprenen les indústries llaneres, cotoneres, de lli, de canem, de pita, de seda artificial, de rands, de llençeria fina, de gorres i guants i de tapissos.

La indústria de la llana s'estén a tot el reialme encara que el principal centre és Verviers, afavorit per les aigües especials del riu Gileppe. Els obrers emprats allí són 18.000 dels 100.000 que hi ha en total. La major part de la primera matèria ha de venir de l'estranger. Les comandes de llana en 1926 foren d'un valor de 775 milions de francs i d'un pes de 50.838 tones. Les exportacions de llanes rentades i tenyides foren de 8.480 tones, d'un valor de 308 milions de francs. L'exportació de teixits fou d'unes 12.000 tones.

La indústria del cotó té per centre principal Gant, amb 40.000 obrers empleats. El nombre de fuses en activitat és d'uns dos milions. Les importacions de cotó sense treballar foren de 96.480 tones en 1926 i les exportacions de cotó blanquejat 6.031 tones; de fils de cotó, 9.000; de teixits de cotó, 27.000, i d'altres articles diversos, 7.000.

La guerra desorganitzà en gran manera aquesta indústria, però avui es troba amb una capacitat superior a la de 1914.

La indústria de la seda artificial s'ha desenvolupat ràpidament. Les set empreses existents obtingueren en 1926 una producció de sis a set milions de quilos i ocupen uns 10.000 obrers.

En resum, les indústries belgues s'han reconstruït completament després de la guerra i molt millor equipades que abans es troben en una activitat remarcable.

La indústria tèxtil badalonina

La pujança manufacturera de Badalona, hom pot dir que forma un sistema complet i complex. No esdevé Badalona una ciutat industrial de la mena de les que n'hi ha tantes a Europa, és a dir, especialitzades en una única indústria, en un ram determinat, en qual aspecte realitzen totes les transformacions de l'article, des de la recepció de la matèria prima fins a l'acabat i venda al magatzemista o botiguer. La ciutat tan lleuantina i tant del Pla de Barcelona, té una fabricació heterogènia de productes, deslligats aparentment entre si, però que integren un seguit de sistemes els quals potser foren fàcilment coordinables en una organització superior per un d'aquests grans capitans d'indústria que de tant en tant floreixen a la nostra civilització, per a demostrar-nos, dintre de les limitacions terrenals, la grandesa a què podria arribar l'ànima humana.

Tractant-se de la indústria catalana, és clar que les manufacturacions d'ordre tèxtil ocupen el seu lloc central. Parlar a Catalunya dels productes, susceptibles de filar-se i teixir-se, és tractar el tema bàsic de la seva capacitat de treball.

I a Badalona la indústria tèxtil té una manifestació tan desenvolupada que gairebé hom s'atreveix a dir que és més completa que la de la pròpia Metropolí. Agafa totes les activitats i totes les matèries.

Els organismes econòmics superiors de l'Estat es troben precisament debatent el problema de la crisi de la indústria cotonera i fa l'efecte, per algunes de les coses que hom diu, que sols han vist un aspecte del cas a estudiar. Un anàlisi de les fàbriques que a l'antiga Betulosa es dediquen a la transformació tèxtil, potser diria molt més que algunes teoritzacions. Tal és el dinamisme biològic de la seva existència.

Cases de tradició que han aconseguit els temps favorables i els temps adversos, que s'han format a la for-

Aquests establiments fabrils són, entre altres, una demostració del que hom veu de la producció tèxtil de Badalona.

Un altre dia, potser, tindrem ocasió de tractar més detingudament d'aquests aspectes tan interessants per al públic, ja que en ells es diluïden problemes centrals de l'Economia Catalana.

DEMETRI GATUELLS

Acondicionament Terrassenc

Aquest establiment, que completa vint anys d'existència i que fou el primer que va funcionar a Espanya, ha prestat grans serveis a la indústria llanera. Ha adquirit una importància extraordinària. Durant la gran

Tallers Desveus

Construcció de telers mecànics i màquines auxiliars per a la INDÚSTRIA TÈXTIL

Sant Oleguer, 27 SABADELL Tel. 337

La situació de la indústria cotonera britànica

En el curs del primer semestre d'aquest any, la indústria cotonera anglesa ha registrat sensibles fluctuacions. La demanda de fils i de teixits, fou activa durant les primeres setmanes de l'any, i molt superior a la que hi hagué en 1926. Des de gener fins a la meitat d'abril, els filadors de cotó americà treballaven fins al 80 per 100 de la seva capacitat normal. En canvi, a finals de 1926, no passaven del 60 per 100. A partir d'abril la demanda de fils començà a decaure, s'acumularen existències i disminuí el marge de beneficis.

La «Cotton Yarn Association», coneguda abans amb el nom d'«American Cotton Yarn Association», fou constituïda el 18 d'abril de 1927, amb un capital de 25.000 lliures en accions d'una lliura. Agrupa prop de les tres quartes parts dels filadors de cotó americà. Les seves instruccions han d'ésser observades pels seus membres, i són previstes penalitats en cas d'incompliment. Dividida la indústria en seccions, han estat creats comitès per a la fixació dels preus, la regulació de la producció i la suggestió de tots els mitjans susceptibles de desenvolupar la indústria cotonera.

El mateix mes d'abril la nova Associació presentà les seves primeres recomanacions per al control de les operacions de producció, demanant especialment que aquestes fossin suspeses durant tota la setmana del 11 al 18 d'abril. La recomanació fou generalment observada, però la situació no millorà pas sensiblement. Davant d'això, l'Associació invità els seus membres a reduir al 25 per 100 l'hor producció a partir del 15 d'abril, per a determinades categories de fils. El 24 de juny recomanà que fos portada al 50 per 100 a partir del 4 de juliol per als fils de 44 a 54. Pel que es refereix als fils més grossos, no es féu cap reducció.

prix diversos fabricants protestaren que portava una pertorbació en les operacions comercials. L'Associació contestà que aquest augment dels preus resultava d'un augment de les vendes de cotó.

Darrerament la Federación de filadors sotmeté als seus associats un projecte de desenvolupament de la indústria. La votació sembla que tampoc arribà al 80 per 100 requerit. Això indica com són difícils d'aconseguir acords reguladors, però és indubtable que la indústria britànica va per aquest camí i que ja s'han

na s'ha infiltrat en l'hàbit del treballador, i en les segones, perquè les condicions de l'agricultura són ben poc remuneradores. Com que les feines que acceptaria l'obrer tèxtil, més o menys de caràcter industrial, també són molt escasses, no té més remei que resignar-se a un treball parcial que li assegura amb molta escassetat els seus mitjans de vida. Per això el règim de treball parcial és tan corrent a les nostres fàbriques i pot considerar-se com un mal menor que el fabricant fa bé de sostenir perquè d'altra manera foren molts els obrers que no tindrien recursos.

La concessió de primes a l'exportació per als teixits de cotó ha arribat a una regulació gairebé normal. No coneixem encara resultats que pu-

procediments que arriben a la competència deslleial.

La indústria llanera no ha aconseguit el propòsit que tenia de formar un comitè regulador semblant al que té la cotonera. Després de les reunions celebrades al Foment semblava que l'aspiració es convertiria en realitat, però quan fou examinada detingudament la part econòmica de la qüestió, hom va veure les dificultats. Com aconseguir ingressos per atorgar primes? Les llanes no són com el cotó que en la seva gairebé totalitat prové de l'estranger. La major part de les llanes es compren a la Península i les quantitats que s'importen no donen marge per a fixar un recàrrec.

Convençuts que en aquestes condi-

nal dels èxits de l'energia individual i de les contrarietats col·lectives, elles presenten la seva història com un exemple al poder públic perquè sapiga encarrilar el deure proteccionista vers corrents d'eficàcia. Cal consensuament tècnic, és veritat, però també hom necessita l'agraïment als factors anímics forts i emprenedors sense els quals no resultaria fecunda cap sembrada social.

En aquesta ràpida impressió que dona la indústria tèxtil badalonina, hom no se sap estar d'anomenar algunes de les raons comercials que han inspirat el comentari falaguer. Tals són la de Fills de J. Montal i Fita, de tres quarts de segle d'existència, la coneguda de Joan Canellas, la dels productes llampants de Joan Giró Prat, la feinadora de Fills d'Aparicio, la inquieta de Tèxtil Novetats, i la prestigiosa de Salvador Casacuberta.

guerra va arribar a fer una producció de catorze milions de quilos en un any. Actualment acondiciona de vuit a deu milions de quilos cada any. Figura al costat dels més importants d'Europa.

La seva secció de laboratori d'anàlisi químic-industrial gaudeix de molt prestigi. Són sol·licitats els seus dictàmens arreu de Catalunya.

També té la secció de magatzematge, que presta bon servei als comerciants de la localitat, els quals transmeten les llanes en dipòsit, guinant els resguardos que els són lliurats, del títol de Warrant, i són pignorat, si així ho desitja el seu propietari, pels Bancs i establiments de crèdit.

PERE NOE ORS

FABRICANT DE GENERES DE PUNT

Mitjons "UNIC" en llis i en gran fantasia

Tras Santa Anna, 19 - Telèfon 338 - MATARO

Especialitat en mitgeria fina de seda i sedalina, com també en la fabricació de mitges de nena

MAQUINARIA TÈXTIL I ACCESSORIS

Si sou fabricant de teixits

ja sabeu que els moderns corrents del progrés us duen cap a una torta evolució dels vostres elements de treball.

No dubteu, doncs, a demanar pressupostos i referències per a la transformació dels vostres telers en moderns telers automàtics, de rendiment superior, mitjançant els aparells de canvi de bitlles

BERTULETTI

Unics de construcció nacional

Concessionari exclusiu: FILL D'EMILI BRUGUERA - Riera, 28 - Telèf. A. 3772 - Barcelona

Llanes i Pentinats

Fill d'Antoni Cirera

SABADELL

Casa fundada l'any 1875

Manufactura de Teixits de Cotó

Crus - Aprestats - Blancs - Tenyits - Novetats

F. Casademont

Girona, 55 - Telèfon S. P. 485 - Barcelona

Una visita a la fàbrica de gèneres de punt de Joan Fàbregas Soler

En dedicar el present suplement de LA VEU DE CATALUNYA a la indústria tèxtil catalana, volem creure que una de les obligacions complementàries que tenim en el nostre treball, era el visitar detingudament algun d'aquests grans centres industrials de producció. Havent fet ja el mateix amb altres fàbriques de filats i retorts de cotó, llana i seda, etc., ens varem encaminar a la fàbrica de gèneres de punt que don Joan Fàbregas té establerta al carrer de Catalunya, cantonada a Ali-Bey, a la barriada de Sant Martí.

Després d'estrènyer-li la mà i exposar-li l'objecte de la nostra visita, don Enric Fàbregas ens va acollir molt afectuosament, i ens donà tota classe de facilitats perquè poguéssim portar a cap la nostra tasca informativa, acompanyant-nos i donant-nos tota mena d'explicacions de les diferents seccions que anàvem admirant.

Encara no havien transcorregut deu minuts escassos de la nostra arribada, quan un empleat va anunciar a don Enric que acabaven d'arribar don Alexandre i don Joan Fàbregas, pare i germà, respectivament, del primer.

Presentats i canviats les salutacions de rigor en aquests casos, va prendre la paraula don Joan, donant-nos interessants detalls referents a la producció, organització i desenvolupament de la seva indústria.

La fàbrica va ésser fundada en 1916. Actualment hi treballen uns 330 operaris, i la fàbrica ocupa una superfície de 2.634 metres quadrats. La producció és, aproximadament, de 2.500 a 3.000 dotzenes setmanals amb un torn de 48 hores.

La seva especialitat són els articles de criatura, i també fan, en grans quantitats, articles d'home i dona amb punt anglès i altres fantàstics de cotó per ambdós sexes.

Cal tenir en compte la ràpida pujança que ha tingut aquesta fàbrica en el termini de temps, relativament curt, de 1916 a 1927 (onze anys), i, demés, la seva organització fins al més petit detall.

Però, pot assegurar-se que avui dia és una de les més importants d'Espanya en el seu gènere, ja que aquesta és la impressió que fem tret de la nostra visita a la fàbrica.

Quant a la maquinària, ja no es pot demanar res més. Tota és d'una gran perfecció i dotada dels més moderns avenços. Cal veure les sales de teixits, tricotats i similars; la de confecció; la de tallar, la de bobinar, la d'empaquetar i altres annexes. No és, doncs, gens d'estranyar que els millors i més importants magatzems i comerciants del ram, de la península, siguin els seus millors clients.

I que també sigui en gran quantitat al gènere que, fabricat pel senyor Fàbregas, s'exporta a l'Amèrica Llatina.

Gràcies a la intel·ligència de don Joan Fàbregas i la valuosa cooperació del seu pare don Alexandre, i del seu germà don Enric, qui està al front de la fàbrica, aquesta casa segueix cada dia una marxa més progressiva, sofrint constantment noves ampliacions, prova de la importància de la indústria del gènere de punt a Catalunya.

Els seus espaisos magatzems i despatx estan instal·lats al carrer de Girona, 83.

I en acabar no podem menys de felicitar el senyor Fàbregas, ja que amb el seu esforç, no sols ocupa un lloc enviable en la indústria tèxtil, sinó que posa molt alt el nom de la indústria catalana.

REGOR

Les cases Josep Canfisa i Fill de Torquat Canfisa

Una caldereria, millor dit, una important caldereria i una fàbrica de teixits són les dues indústries que el senyor Canfisa, bon company nostre, posseeix a Sant Martí, la primera amb la raó social «Fill de Torquat Canfisa», i la segona amb la de Josep Canfisa.

Molt ens plaia avui, en tractar del ram de teixits i els seus derivats, posar de relleu aquestes dues indústries.

Volem, així, en el senyor Canfisa, actual president del ram de Caldereria, persona molt intel·ligent i pràctica en el negoci industrial que dirigeix, iniciar en el dit ram pel seu pare, senyor Torquat, farà una trentena d'anys, aproximadament. Les seves relacions l'han acreditat sempre com a home actiu, fidel complidor dels seus compromisos i d'immillorable honradesa; tanmateix, per això és de gran consideració en la nostra plaça actualment treballen els seus tallers per tot Espanya.

La casa és dedicada, en general, a

Filats i retorts de cotó

Filats Forcada de Ripoll

S. A.

FABRIQUES

«Pla», «Rocafiguera» i «Aiquet»

DESPATX

Ludovic Pius, 2. Telèf. 1300 S. P.

BARCELONA

El funest esperit d'imitació

Un defecte del qual molts catalans han d'esmenar-se

tota classe de treballs de caldereria en ferro i coure. Entre les seves especialitats construïdes totes amb la màxima perfecció, citarem les següents:

Aparells destil·ladors de tots els sistemes i per a totes les indústries; filtres i pasteuritzadors per a vins i cerveses; eixos, tuberies per a aigua i vapor; dipòsits per a aigua i alcohol; autoclaves per a tintes i blanqueigs; bombes per a màquines de parir i secar; calderes de doble fons i escalfapanes; i bombes de diverses classes.

Així mateix volem que la fàbrica de teixits gaudeix de gran prestigi, i d'excel·lents referències. El seu treball és immillorable.

No obstant, per la nostra part, com ja hom ha fet en diverses revistes, ens complaem de recomanar i garantir aquesta signatura, a tots els nostres lectors que estan en condicions de poder-hi relacionar.

P. G.

L'adquisició de maquinària anglesa per part dels alemanys

La nova de l'acord establert entre un grup d'indústries tèxtils alemanyes i un consorci bancari anglès, per a l'obtenció d'un crèdit destinat a la compra de màquines tèxtils a Anglaterra, no ha deixat de provocar comentaris per part de la premsa alemanya.

Hom diu que el programa de compres previst, arriba a la xifra de 400 milions de marcs, en una col·lecció d'anys, i que respon a les necessitats de diversos programes de racionalització de les indústries tèxtils alemanyes.

El crèdit sembla que consisteix en les tres quartes parts del preu de les màquines i la concessió d'un interès moderat.

Propietat d'aquest acord, un diari de Westfàlia, ha fet notar que Alemanya posseeix una important indústria de construcció de màquines tèxtils. Aquesta indústria no data pas de la guerra, encara que abans d'aquesta, el material de filatures de cotó es construïa gairebé tot a Alemanya. Però des d'aleshores s'ha desenvolupat dins l'Alemanya actual.

L'any 1913, l'exportació de maquinària representava 116 milions de marcs, contra 22 milions la importació. En 1926 les exportacions foren per valor de 154 milions, mentre que les importacions sols arribaren a 24 milions. La construcció alemanya de màquines per a la indústria tèxtil, treballa en un 70 per 100 per a l'exportació, po que vol dir que es troba en posició de satisfer també les necessitats de la indústria nacional.

De totes maneres, certes màquines especials sempre han estat comprades a Anglaterra, però les societats que recorren a aquest útilatge, no són pas les del grup que ha entrat en tractes amb el consorci bancari anglès.

Un altre diari alemany considera aquestes compres a l'estranger, com una amenaça perillosa per a la indústria alemanya. La iniciativa dels industrials alemanys es considera motivada per les dificultats que troben davant la restricció dels emprèstits a l'estranger. Els directores de l'economia alemanya es mostren inquietos per les conseqüències que reportaria a la producció, un augment dels emprèstits exteriors. Però es fa notar que la multiplicació d'acords com el d'ara, respecte a la maquinària tèxtil, seria un dany encara pitjor per a la indústria. En aquest cas no és estrany que hom patrocini un reforçament del proteccionisme.

El mot «Molfort's», sincretització i britanització de l'expressió catalanista de «Molt fort», ha obtingut un èxit, el qual tenia per matèria prima la bona qualitat de l'article. És un nom ben escollit, conforme reclamen els moderns mètodes comercials. És un apleix clar, curt, eufònic, demostratiu, senzill, fàcil de recordar i de pronunciar i esportivament elegant.

I efectivament iniciat l'èxit comencaren els imitadors — a una vintena ja arriben — a actuar: marcs i

El mimetisme és un fenomen que ha preocupat moltíssim els naturalistes. La facultat o desig biològic que tenen els éssers d'algunes espècies per a defensar-se, dissimulant llurs particularitats, agafant el posat d'animals superiors, és un cas que ha donat lloc a moltes discussions.

Però aquest fenomen no resta reduït al camp del gèl, sinó que també s'agafa el sector de la psicologia humana amb alguns exemples constants ens ho demostren.

Exemples clars de go que diem els presenten industrials nostres en una forma més abjecta encara que els insectes africans: demostracions mitíques i que esdevenen perjudicials per a la col·lectivitat.

Els fabricants o comerciants al·ludits són esperits poc preparats per a les lluites mercantils modernes, les quals són ascendents, és a dir de perpetua superació de l'obra feta. No tenen, malauradament per ell, el temps que ha de distingir un tècnic o un home de negocis moderns. Dels Catalunys sols pot esperar-ne entrabancs.

No fan cap esforç per a cercar el que volen obertament i el que cal endevinar en llur subconsciència. No asben preveure els corrents de les modes. No endevinen les necessitats, els desitjos i les preferències de l'últim comprador. Llur atany està sempre a la deriva.

Quan arriba el moment en què han de presentar un article o denominació, hom pot dir que l'aspecte extern està al fa o no fa, com la qualitat de l'interior. Filles, marques etiquetes i embolcalls és una cosa imparable; i, és clar, l'èxit és compromès.

Aleshores, vist llur fracàs, és quan esclata la funest mímica més amunt esmentada. Primer ve el tenir una mostra del producte d'altri després l'extrafer-la barrejant, més endavant escarnir el nom i agafar etiquetes per l'èxit; finalment, intentar d'introduir la confusió per si en mig de les aigües revoltes és possible pescar quelcom.

Aquesta tàctica deploable existeix en moltes indústries, des de coses tan senzilles com un estofet de paper de fumar, com un paquet polvoritzat bicarbonat per a fer alguna mineral a casa, fins a un d'aquests productes que necessiten un vatell per de fumar, com un paquet de pòlvora més enllà de les riberes de Catalunya.

Una de les cases d'importància que en els darrers temps ha estat objecte de la preferència dels imitadors — que com a tals han d'esser a la força dolents — és la que fa els coneguts «Millons Molfort's», la casa J. Rectoret i C., de Mataró, de la qual en diverses ocasions hem hagut de tractar en aquestes mateixes columnes.

El mot «Molfort's», sincretització i britanització de l'expressió catalanista de «Molt fort», ha obtingut un èxit, el qual tenia per matèria prima la bona qualitat de l'article. És un nom ben escollit, conforme reclamen els moderns mètodes comercials. És un apleix clar, curt, eufònic, demostratiu, senzill, fàcil de recordar i de pronunciar i esportivament elegant.

I efectivament iniciat l'èxit comencaren els imitadors — a una vintena ja arriben — a actuar: marcs i

estil foren cacsats per a gaudir la seva fama. L'efecte fou el contrari del proposat, ja que lluny de minvar compradors als «Molfort's», contribuï a la difusió de l'article primari, perquè el públic sap per instint, que hom sols limita els productes bons i per tant rebutja els plàgats.

Va avançant el temps i l'«Molfort's» fabricants imitadors, davant del poc resultat assolit en llur tàctica parasitària, han de confessar llur fracàs i plegar el ram quan ja no hi són a temps. S'han perjudicat ells, han perjudicat els treballadors que resten sense feina i l'economia nacional també se'n ressent. Si haguessin seguit una altra tàctica, qui sap si haurien reeixit, perquè el món és molt gran per a engolir les activitats humanes, i quan el sol surt, surt per tothom.

Epil·lo d'industrial i comerciant és la casa dels «Molfort's», i no és ara ocasió de repetir el que hom digué aquell mateix respecte al resultat que dona l'enfocament intensament un esforç fortíssim vers un determinat producte. Només cal arribar, perquè ve a tomb, que aquesta entitat manufacturera millora continuament els seus mètodes de treball, estudiant detingudament els més petits aspectes del negoci, totes totes es seccions muntades amb un ordre de severa organització pròpia, des de les més essencials de la fabricació fins a la de publicitat.

Es així amb enquesta procediment com hom aconseguix fer-se seu el consumidor i assegurar l'èxit dels negocis. Els procediments innobles ocasionen efectes obertament contraris.

Tal és la líllo que hom còpsa d'un estudi d'aquest fet xarboant dels milions «Molfort's» de la ciutat de la Costa Llevantina. En el comerç i en la indústria, com en totes les manifestacions de la vida, hi plona la lluita moral. Per a obtenir l'èxit cal no rosegat els seus preceptes i és un camí de fracàs a la llarga el prescindir de les seves normes. Arreplegar algunes engrunes no ha d'ésser l'objectiu d'una existència.

NARCIS PEDROLA

Les màquines Bruyère-Banzet

No podem deixar de parlar en aquest número dedicat a la indústria tèxtil, de les conegudes i perfectes màquines tèxtils Bruyère-Banzet.

En tractar d'aquestes màquines hem d'esmentar necessàriament a la «Société Dauphinoise de Constructions Mécaniques» de Bourgoin (Jura), població de la veïna República francesa, on la dita companyia fabrica les màquines tèxtils.

Segons ens diu don J. Trent Ròg, representant de la dita societat, qui no obli amablement ens ha «ès al seu despatx del Passatge de Sant Joan, número 77, aquesta important manufactura va començar a edificar la seva imponent fàbrica de Bourgoin, el dia primer de juliol de 1921, amb l'objectiu de fabricar en gran sèrie les famoses màquines tèxtils Bruyère-Banzet.

Aquestes telers són d'una gran concepció moderna i es pot dir que són els únics fabricats amb una precisió absoluta, degut als grans estudis fets.

Fins ara són uns quants milers els telers sortits de la fàbrica de Bourgoin, els quals han donat excel·lent resultat, sobrepassant en molts les esperances més optimistes.

En telers de seders, els rendiments obtinguts en una indústria són superiors de 25 a 30 per 100 als de la competència.

Els telers de cotó i els de llana que estan en circulació, obtenint els mateixos resultats, han donat els mateixos resultats.

La «Société Dauphinoise de Constructions Mécaniques» fabrica també un tipus de teler per a seders que pot produir tots els gèneres d'articles dels més lleugers als més pesats, i dels més simples als més complicats. Telers a una llançadora; telers a dues i quatre llançadores de cops parells; telers a dues i tres llançadores (especials per a creps i xameses); teles a dues, tres, quatre i cinc i set llançadores Pick-Pick. Afegeix encara als telers de cotó a gran velocitat i els telers de llana mantenint igualment el punt.

La gran velocitat és la característica dels telers tipus Bruyère-Banzet. Això és degut a la fabricació precisa de les peces que els formen,

Demaneu a tot arreu els immillorables mitjons «Varon Dandy»

Els gentlemen i homes moderns no n'usen d'altres Els preferits pels «sportmen»

Fàbrica de gèneres de punt

Josep Esperalba

Especialitat en mitjons de nen

Havana, 38 - MATARÓ - Telèfon 143

Fàbrica de Gèneres de Punt

Fill de J. Roca i Pineda

Especialitat en samarretes fines de cotó, fil i sedalina

Cooperativa, 46 - Telèfon 95 - MATARÓ

i a l'ajustatge perfecte d'aquestes peces, que no permet cap vibració ni alteració.

Tots aquests telers permeten seda, especial cotó Vosges, cotó a diverses llançadores, llanes, teles de moltes pintes, són concebuts i fabricats, seguint les mateixes regles.

També són molt pràctics i d'un formidable rendiment els nous telers a canvi automàtic de les boines. Aquestes són les diferents especialitats de la fabricació de l'elementa da Societat francesa. Si anéssim ara a analitzar les característiques d'aquests telers, necessitaríem un gran espai del nostre diari, ja que fins els més petits detalls han estat concebuts amb suprema mestria. Hom es farà càrrec d'això que diem.

Per la nostra part, felicitem el senyor Torrent Ròg, representant d'aquestes màquines, que donen tantes de facilitats a la indústria tèxtil.

La fàbrica L'onch de Sabadell

Era a la meitat del segle passat quan En Felu Llonch Matas fundà aquesta avui important manufactura tèxtil, el qual porta la seva direcció, el qual fou el fundador, els seus fills continuaven el negoci emprès per llur pare i sota la direcció de don Joan Llonch i Sanniquel, el més gran de tots, sota la raó social de Joan Llonch i Germans, i aleshores donà un gran impuls a la fàbrica, posant-la en poc temps en un important lloc dintre de la nostra indústria.

L'any 1916, va variar la raó social, i d'aquesta data gira amb el sol nom de Francesc Llonch, i aquest continuà la fabricació de teixits de llana i estam de novetat i articles clàssics, tot però, a base de qualitats superiors. Aquesta casa posseeix per al seu dia, les seccions de filatura d'estam amb 2.500 pines de fil i 800 de doblegar, filatura de llana amb 800 pines de fil i 150 de doblegar, 70 telers i la secció d'aparells i acabats amb les màquines modernes, tal com requereixen les necessitats actuals del negoci.

Ta, demés, participació en altres indústries auxiliars al ram de fabricació, que li serveixen per a poder gairebé personalment, procedir a totes les fases de la fabricació dels seus articles, des de la primera matèria fins al gènere elaborat. Ha pres part en diverses exposicions de Brussel·les, París, Saragossa, Madrid, Barcelona, Xicago, etc., i a notes ha meregut els elogis del públic i honorífiques distincions.

Canvis d'inter nació facilitats per la Casa Soler i Torra G.aa

Bitllet	«francesos, 23'00
» Anglesos, 28'50	
» Italians, 31'80	
» Belgues, 31'40	
» Suïssos, 112'75	
» Portuguesos, 9'25	
» Alem. (Reichsmark), 1'33	
» Austrí (Schilling), 0'75	
» Txeco-Eslavaca, 17'25	
» Holandesos, 2'25	
» Rússia (Chervonetz), 00'00	
» Grecs, 6'50	
» Suecs, 4'5	
» Noruecs, 1'42	
» Dinamarques, 1'44	
» Finlàndia, 14'00	
» Romaniaa, 3'50	
» Bulgària, 3'50	
» Turquia, 2'50	
» Estats Units, 5'63	
» Canada, 5'73	
» Argentina, 2'45	
» Uruguai, 5'50	
» Xilens, 0'62	
» Brasilers, 0'60	
» Bolivians, 1'20	
» Colombians, 4'75	
» Peruanos, 18'0	
» Paraguai, 0'08	
» Venezuela, 0'80	
» Japonesos, 2'30	
» Argelins, 2'75	
» Egipte, 28'55	
» Filipines, 2'30	

Canvis facilitats per la Banca Marsans, S. A.

PREMI	DE QUOS
(Per cent de compra)	
Alfons	11'00 per cent
Isabel	11'00 »
Uncecs mitges uncecs	11'00 »
Querc d'unça	11'00 »
1116 d'unça	11'00 »
Franc	11'00 »
Dòlar	5'80 »
Lliures	25'25 »
Cubans	0'00 »

Cafè i Sucre

Obertura	Cafè	Sucre
Desembre	13'20	2'92
Gener	13'00	2'93
Març	13'07	2'91
Maig	12'97	2'87
Juliol	12'95	2'94
Setembre	12'57	3'02

Fàbrica de Teixits de Cotó

Fills de Francesc Arola

Especialitat en moadoria

Fàbriques a Santpedor i Sant Felu Saserra

Despatx a Barcelona: Méndez Núñez, 4

Fàbrica de Gèneres de Punt

d'Enric Arañó

Especialitat en mitges

Damita

Marca registrada

MATARO

Gèneres de punt

Josep Mallafre

Especialitat en els gèneres per americans Esport i sueters estampats, colors sòlids

Clarís, 51
Tel. 1075
TERRASSA

Fàbrica de Gèneres de Punt

Ramon Domingo

Sant Joaquim, 74

Telèfon núm. 139

Mataró

Fàbrica de Teixits de Cotó

a Sant Genis de Vilassar

Ubeda-Verdú, S. A.

Aragó, 358. - S. P. 877. - BARCELONA

Fàbriques de Teixits de
Cotó i els seus derivats

Antoni Gimferrer Serrallonga

Despatx: Bailèn, 68

Telèfon: 815 S. P.

BARCELONA

Per la modernització
del telers de les nostres
fàbriques cotoneres

Una crisi formidable plana damunt la indústria tèxtil a casa nostra. I el mal perill de fer-se crònic, a desgrat de la molta literatura que s'ha creat entorn seu.

En els primers anys en què es manifestaren els símptomes precursors de la situació actual, tots els remeis quedaren abandonats a la iniciativa particular. I hem de convenir que, per atinades que fossin les disposicions que els nostres industrials prenguessin particularment, no era possible posar remei al mal, ja que no era pas a l'abast de les seves mans.

Certament, es portaren a cap, per arribar a gaudir d'una posició una mica més avantatjosa en el mercat, bon nombre de mesures. Aquestes no tingueren mai un caràcter col·lectiu i s'efectuaren individualment, segons iniciativa privada. Entre totes

aquestes mesures, la modificació dels procediments de fabricació no fou pas la menys important.

Aquesta part del programa per a combatre la crisi actual, era, però, desgraciadament, molt costosa i no pogué estendre's ni generalitzar-se com hauria estat de desitjar. També venia a complicar el problema el fet de que les transformacions a fer portaven com a conseqüència l'establiment de noves organitzacions de treball, que no sempre era possible adoptar sense ténen les desagradables conseqüències d'ordre social que sovint es presentaven per causes de menor importància.

Totes aquestes raons unides a la lentitud amb què habitualment s'apodaten a casa nostra els progressos que es fan arreu del món, han fet que avui es pugui dir en termes generals, i salvant sempre honroses excepcions, que la nostra indústria porta un retard de 30 anys, o més, envers la indústria de teixits dels altres països.

A propòsit d'això, i com a corroboració de ço que hem dit, farem present que mentre a començaments

del present segle la indústria americana ja tenia adoptats els anomenats telers automàtics en quantitat importantíssima (vegeu 'La Indústria Algodonera en América' any II, traducció dels senyors E. Riera Calbetó i A. Ramoneda Holder) a casa nostra no fa pas molts anys que aquest telers han estat introduïts industrialment als establiments manufacturadors del país, i encara hem de fer constar que el nombre de telers automàtics amb relació als que en totalitat hi ha instal·lats, és, per ara, ben reduït.

Aquesta lentitud en la introducció d'aquests moderns tipus de telers, té, naturalment, algunes causes ben concretes. Entre aquestes sobresurt en primer terme el seu preu de cost de instal·lació elevadíssim. Efectivament, aquests telers, tots construïts a l'estranger, vénen gravats amb uns drets de Duanes prou elevats per fer que llur adquisició estigui gairebé només a l'abast de les empreses de major importància, i aquestes, en la nostra terra, no són pas les que més abunden. Per a donar una idea de ço que diem, indicarem que un tissatge de sols 300 telers hauria d'emprar, per a la transformació dels seus mètodes de treball a base de telers automàtics, prop d'un milió de pessetes. Certament, la despesa és de tal consideració, que no és d'estranyar que els nostres industrials

La indústria del jute

El jute és una fibra originària de l'Índia, i per la seva valua se la pot classificar entre les més democràtiques de les fibres tèxtils.

Es la fibra que convertida en fil, arriba al consum amb un pes major que les altres fibres tèxtils, i per tant, el transport és un dels factors importants d'aquesta indústria.

Es per això que gairebé totes les grans filatures estan establertes en ports de mar.

com en convertir-se en trena o lla, com també se'n diu, per a la fabricació de la sola d'espadanya, però en la majoria de casos li és encomanat un paper secundari, ja sigui convertit en embalatges per al transport de les mercaderies, com per la fabricació del linoleum, per al relligat de les catifes, i algunes vegades per a la indústria del mobiliari, però sobretot, on fa un gran paper, és com auxiliar de l'Agricultura, i a diferents indústries, proporcionant-los els sacs que necessien per a envasar els seus productes.

La indústria del jute ha sofert també, com totes les altres indústries, tongades de forta depressió de treball, perquè són molts els enemics amb els quals ha de combatre.

En primer lloc, les filatures que necessien fer quantitoses despeses pel seu establiment, i tenir una acurada direcció tècnica. Abans només havia de lluitar amb Dundee, considerada com la Manchester del jute, i que podia competir amb el nostre mercat per l'especialització, i per la reunió en grans nuclis d'elements de treball, però, avui, s'hi ajunta la competència de França i Bèlgica, amb la seva moneda depreciada.

La majoria de les filatures que tenen filatura, són també fabricants de teixits, i per tant de sacs, i és veuen obligats a sostenir veritables lluites amb certs teixidors, no amb els qui tenen les filatures en poblacions importants, sinó amb els qui les tenen en llocs de jornals de precariats i jornades inacabables, i que defugen tant com poden, el compliment de les lleis de caràcter social, la qual cosa és en perjudici de les fàbriques ben organitzades.

Això és possible perquè la fabricació de teles de jute és de les més rudimentàries, i no són necessaris grans coneixements tècnics.

Avui, la indústria del jute ha de lluitar amb un competidor, que també és competidor, podríem dir, de tot el món, i aquest és l'Índia.

Avui, l'Índia solament, consumeix més de 6.000.000 de bales, de les 10.000.000 que ve a constituir la totalitat de la collita del món, i les seves fàbriques tenen un total de més de 50.000 telers, amb fàbriques de gran nombre de telers cada una, i es dedica a treballs especialitzats i amb jornals baratíssims. Això i el tenir la fibra a casa mateixa, fa que la seva fabricació estigui en situació de privilegi.

Per a donar idea de fins on arriba aquesta competència, únicament cal esmentar el fet que alguns fabricants de Dundee — ciutat que era considerada com la Meca del jute — s'han vist obligats a situar fàbriques a l'Índia.

Per a contrarestar aquesta competència i afavorir el seu treball, són molts els països que s'han defensat mitjançant l'Arancel.

Els industrials del jute s'han queixat sempre, que el nostre arancel no els dispensa una protecció adequada a les despeses que tenen fetes per la implantació de les seves indústries, i sobretot han lluitat constantment per la derogació de dues disposicions que en gran manera els perjudiquen; aquestes són les que fan referència a les admissions temporals i a la disposició cinquena, per la qual els sacs que entraven envasant mercaderies, pagaven un preu reduïtíssim, la qual cosa feia que anessin a parar a mans dels comer-

Pelleteria

E. Carné

Carné, 36, entresol

Telèfon, 5487 A.

ABRICS tasmaní, forrats
de seda des de
150 pessetes

Pells per a confecció des de 2'50 ptes.

Es fan compostures i tota classe de confeccions

clants de sacs vells, qui els venien al mercat en perjudici de la indústria nacional.

Ultimament aconseguiren que, per Reial ordre del 7 de desembre passat, fos derogada la disposició cinquena que tant els perjudicava.

Quant a les admissions temporals, si bé s'ha evitat el contraban i corregit molts abusos en virtut d'una Reial ordre dictada pel senyor Cambó, essent ministre de Finances, és necessari encara aconseguir certes disposicions, perquè compleixi únicament el fi que persegueix el legislador en la creació del règim d'admissions temporals.

Per tant, la indústria del jute, que té les fàbriques ben equipades i organitzades, per a sostenir el gran nombre d'obres que d'ella viuen, necessita de la protecció aranzel·lària, i que les disposicions de l'Arancel no siguin portals oberts per on puguin envair el nostre mercat.

Aquesta protecció no és en cap manera perjudicial per al consumidor, ja que el que pot representar aquest marge de protecció en el cost d'un sac, representa, la major part de les vegades, tan poc referent-se a la mercaderia que envasa, que l'augment realment resulta irrisori.

J. B.

Vídua de J. Garay

Teixits de cotó

Consell de Cent, 394 i 396

Barcelona

Francesc Torredemer

Filatures de llana cardada
Estams

Aquesta casa està especialitzada en fils per a gèneres de punt

Despatx: Montserrat, 110

Telèfon: 450 i 508

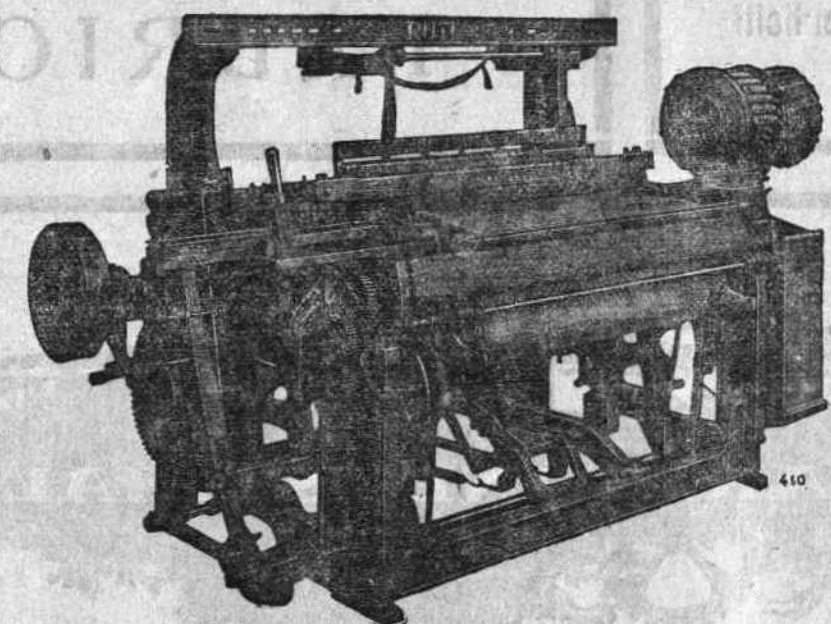
TERRASSA

TALLERS DE CONSTRUCCIO
DE MAQUINARIA TEXTIL
F. JUNYENT

ESPECIALITAT EN CONTINUES PER A
RETORTS I FER FILS DE FANTASIA

CLARIS, 28-40

TERRASSA

Teler automàtic a una llançadora model B. A., sistema revòlver (North Rop-Ruti), comandat per fricció, representat per la casa August Ferrer Dalmáu

s'hagin resistit a efectuar aquestes instal·lacions en gran escala.

Per a contrarestar aquestes dificultats d'ordre econòmic, i facilitar-les ens hem dedicat a la fabricació del jute, sinó que aquesta indústria, especialment la que transforma la primera matèria, que rep en brut, té establertes les fàbriques repartides en ports de mar, que a la vegada tenen una reconeguda importància industrial, com Bilbao, València, Sevilla i Santander.

El jute no sempre té assenyalat al paper del llinatge per ell tot sol, com les altres fibres tèxtils, com el cotó, la llana, la seda, per exemple, etc., sinó en comptats casos.

del jute d'Espanya, com ho fa amb la del cotó, seda, llana, gèneres de punt, etc., encara que siguin les cases Godó i Trias unes de les primeres que es dediquen a la fabricació del jute, sinó que aquesta indústria, especialment la que transforma la primera matèria, que rep en brut, té establertes les fàbriques repartides en ports de mar, que a la vegada tenen una reconeguda importància industrial, com Bilbao, València, Sevilla i Santander.

El jute no sempre té assenyalat al paper del llinatge per ell tot sol, com les altres fibres tèxtils, com el cotó, la llana, la seda, per exemple, etc., sinó en comptats casos.

FILATURES RIUTER

S. A.

Filats i retorts de cotó

Fàbriques a

Manlleu i

Sant Hipòlit de Voltregà

Despatx:

Ludovico Pio, 2

Telèfon 1300 S. P.

BARCELONA

Fàbrica de Teixits de Llana

FRANCESC LLONCH

Antiga Casa

JOAN LLONCH I GERMANS

SABADELL

TÈXTEL LLOVET, S. A.

Fàbriques de filats

MANELICH

i teixits de cotó

ESPECIALMENT
GÈNERES BLANCS
I NEGRES
D'IMMILLORABLE
RESULTAT

DRILS I OTOMANS

MARCA REGISTRADA

ESPECIALITATS

Faixes per a nou-nats

Cintes de seda i de cotó
per a elàstics

Cintes amb els escuts,
dibuixos i inscripcions que
el comprador sol·liciti

JOAN SERRA I GRAUPERA

CASA ESTABLERTA EN 1795

ARGENTERIA, 78, i ABAIXADORS, 11 BIS

Draps i feltres tècnics per a indústries. Dis-
cos de llana per a polir. Feltres per a brodats
i confeccions. Baietes. Franel·les. Catifes.
Flasades. Panyos per a billars. Camusses.
Draps per a netejar metalls **Tonn Talk.**

FABRICA A OLESA

BARCELONA

Girona, 63.-Telèfon 570 S. P.

**MAQUINARIA INDUSTRIAL
S. A.**

MANRESA

Jorbetes, 1, 3 i 5.-Telèfon 628

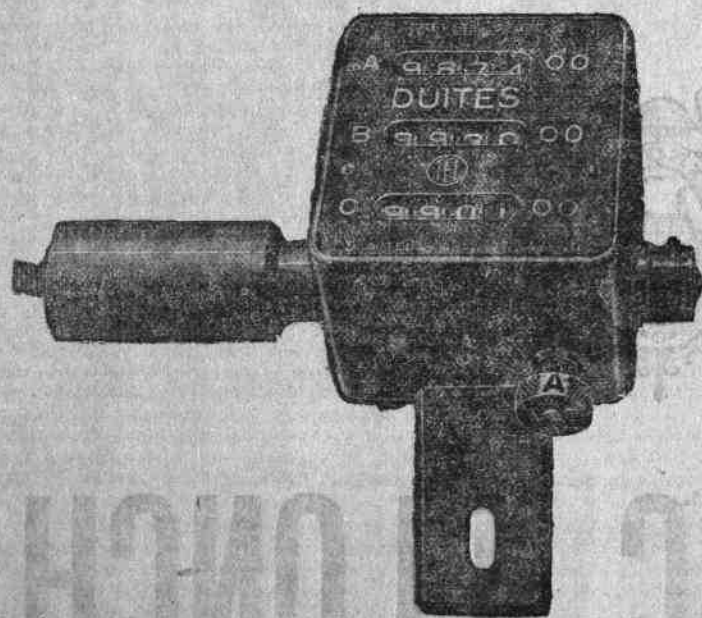
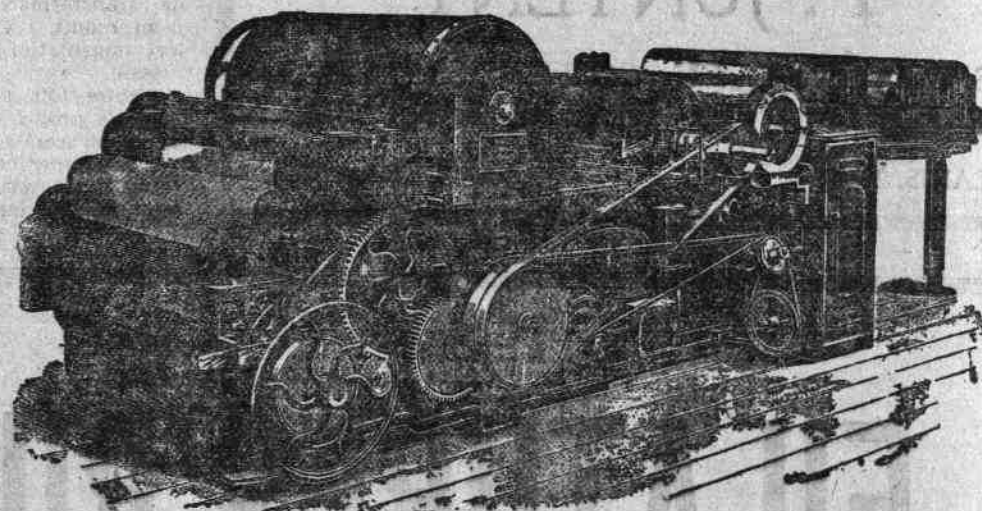
Casa especialitzada en la indústria tèxtil
i derivats. - La primera del mercat

Maquinària, recanvis, reparació, construcció i
muntura. No compreu sense consultar-nos preus

Maquinària **ASA LEES & CO. LTD.** per a tota
mena de filats de cotó, llana, estam i regenerats

Motors MIRRLEES DIESEL ENGINES

ELS MILLORS I MES ANTICS DEL MON

Comptadors "TEL" per a registrar la producció en un, dos i tres torns de treball
El millor vigilant de l'industrial - Grans augments en la producció

PUES, AROS, CORRONS, ETCETERA, ETCETERA, DE LA CASA
ARUNDEL COULTHARD & CO. LTD.

EL TALLER MES ACREDITAT D'ANGLATERRA

A. MAS LLUCH

TALLER DE PICATGE DE CARTONS PER A MAQUINES
JACQUARD, VINCENZI i VERDOL

amb tots els elements moderns
per a atendre les necessitats ac-
tuals de la indústria tèxtil amb
la major perfecció i rapidesa.

Sant Pere més baix, 63 - Telèfon 811 - BARCELONA

Fàbrica de gèneres de punt

Mitges de fil, seda artificial i seda natural
Mitges, mitjons i vestits interiors de llana.

Especialitat en qualitats fines

J. GEIS BOSCH

Fabricant de les acreditades **MITGES "LUZ"**
(marca registrada), en fil, seda artificial i semi-seda.

Despatx: PASSEIG DE 22 DE JULIOL, 51. - TELEFON 361

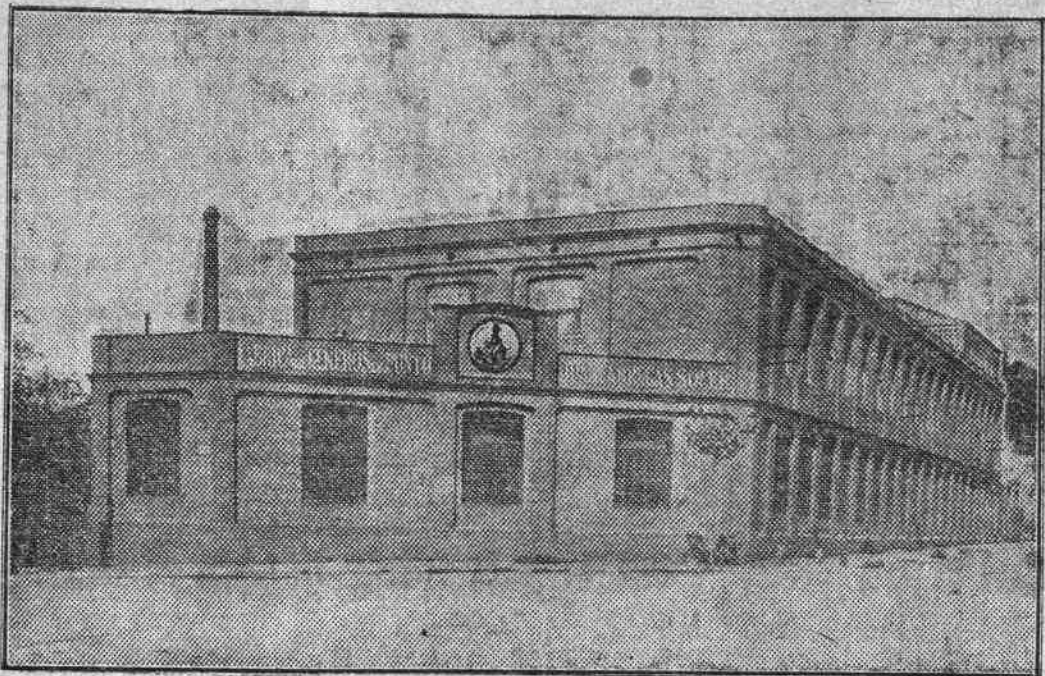
TERRASSA

FÀBRICA DE GENERES DE PUNT DE JOAN FÀBREGAS SOLER

CARRER DE CATALUNYA (Cantonada a Ali-Bey) - S. M.
DESPATX I MAGATZEMS: GIRONA, 83 - BARCELONA

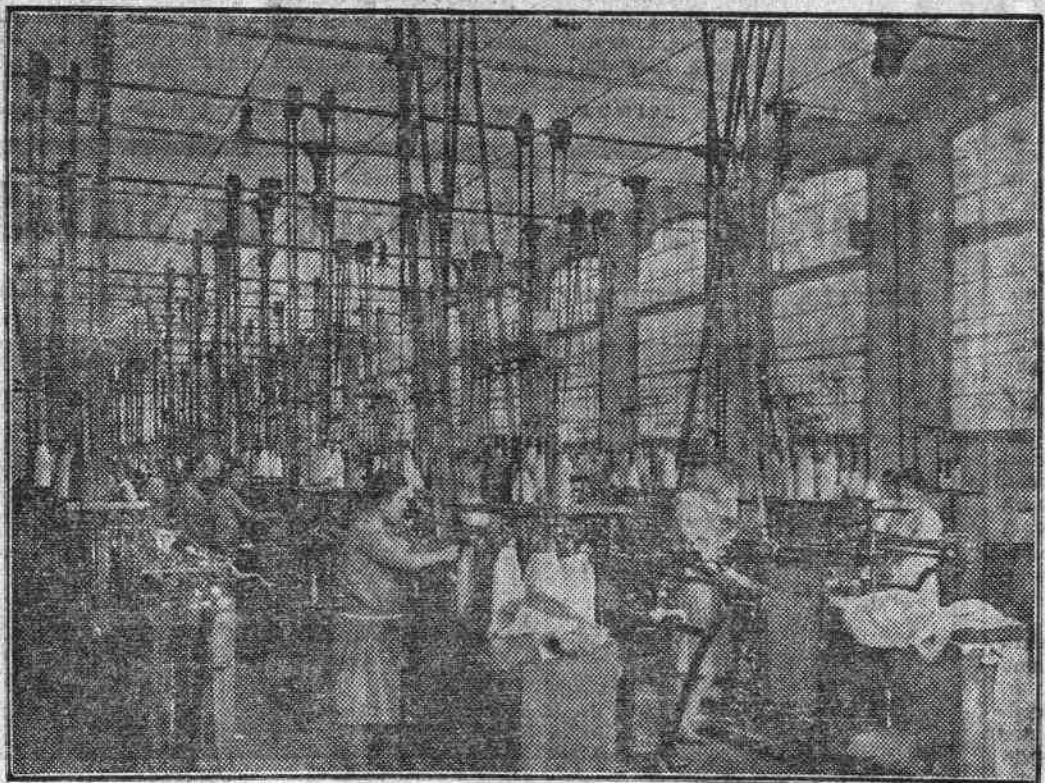
Vista d'algunes de les seves seccions

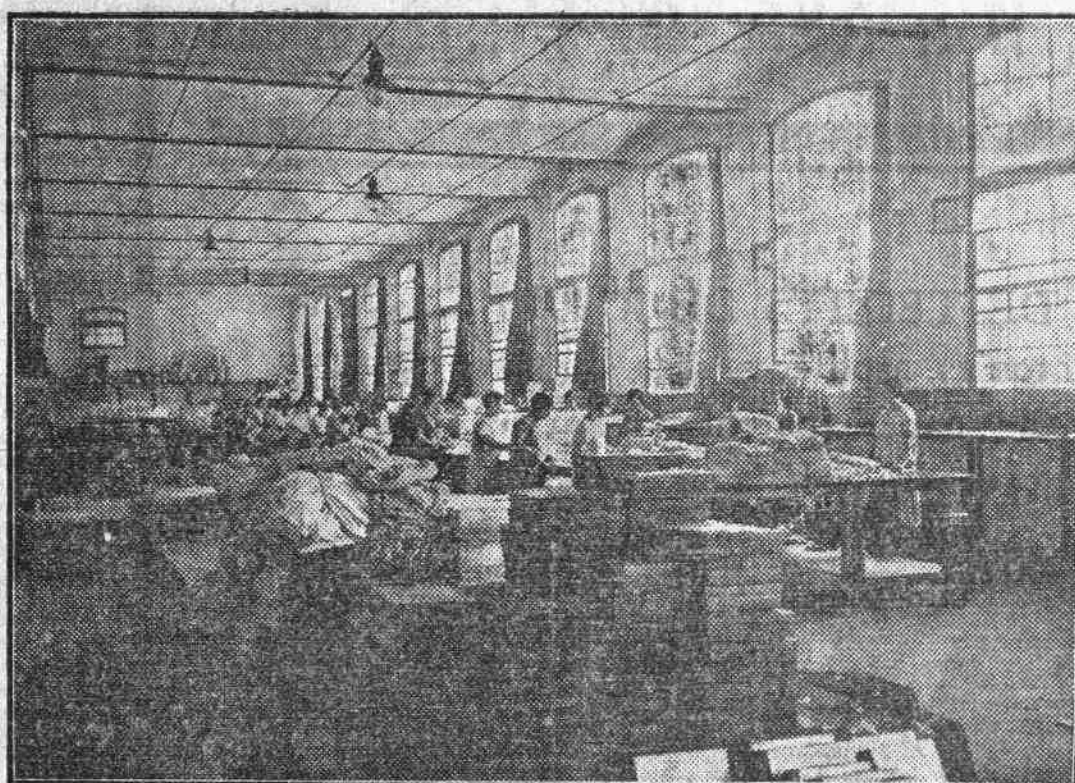
Vista general de la fàbrica

Una secció de bobinatge

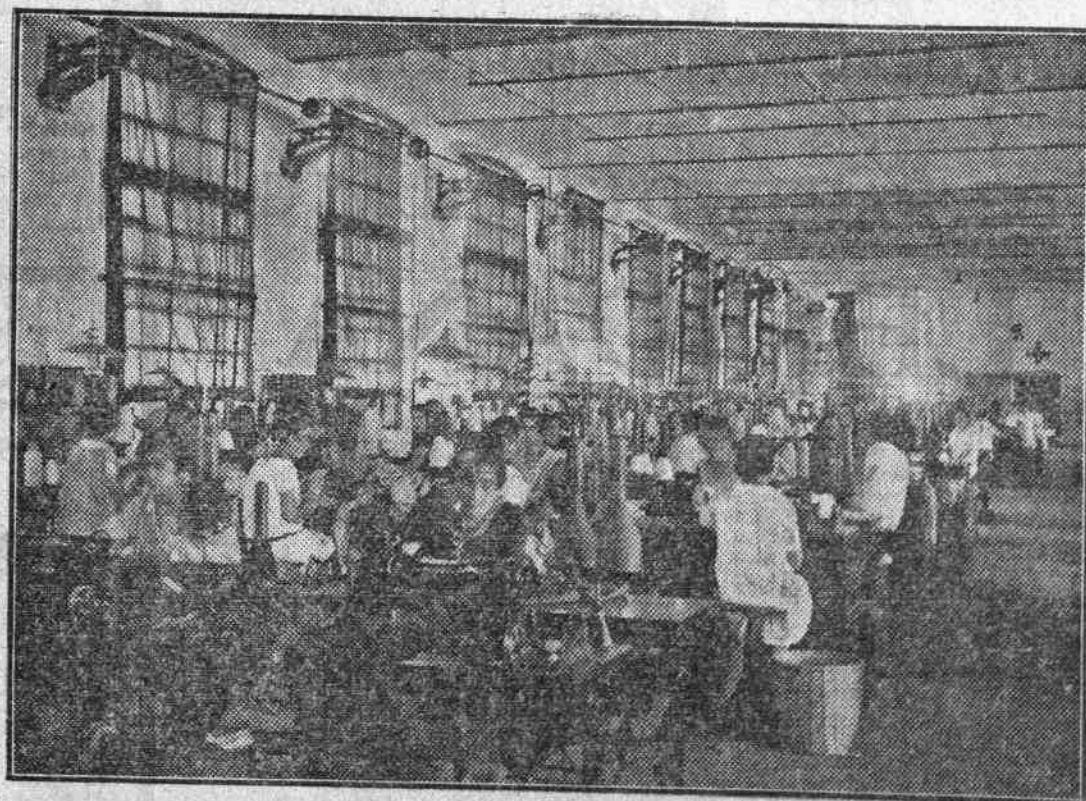
Una de les naus de màquines de teixits

Tallador

Tallador d'articles de fantasia

Una de les seccions de confecció

Els grans estratges en la filatura del cotó

Parlar de grans estratges, d'entre la filatura del cotó, és sempre un tema que té el màxim interès, perquè pocs qüestions, durant els darrers anys, han estat tan debatudes com aquesta.

Si ens fixem amb els altres rams de la indústria, i següim les opinions dels tècnics, notarem l'abandó en què ha quedat la indústria tèxtil i el contrast que això significa al costat de les veritables revolucions que de temps en temps s'han produït en altres branques de la tècnica, com l'electricitat, la química, els motors d'explosió, els transports, etcètera.

Es veritablement sensible l'haver reconegut aquest estancament, però és un fet evident, puix ens trobem que des de principis del segle passat els grans inventors i els primers constructors de maquinària tèxtil van tragar les línies a seguir i quedaren establertes unes normes de treball i unes disposicions de mecanismes que deixaren sentit el prejudici de què eren immutables i indiscutibles, motiu pel qual tothom ha anat seguint-les amb fe i convicció, no pensant que mai poguessin capgirar-se.

Per això no és d'estranyar que, quan dintre aquesta tranquil·litat un home d'iniciativa s'atreveix a donar un cop radical en la qüestió d'estratges, es produeixi un astorament i des d'aquell dia fos objecte de serioses discussions la teoria llançada per a més tard ésser acceptada del tot.

A Catalunya ens cap la glòria d'haver produït aquesta invenció, ja que fou En Ferran Casablanca, de Sabadell, qui, després de llargs i laboriosos estudis, ens feu veure el nou camí a seguir, conegut amb el nom de grans estratges.

Els primers assaigs foren, com en tot invent, força dificultosos, però afortunadament l'inventor no desmaià mai i, convençut que havia de veure, lluità modificant i perfeccionant el seu sistema fins a simplificar-lo i fer-lo pràctic perquè la seva aplicació en les fàbriques pogués efectuar-se sense oferir dificultats serioses.

No hi ha dubte que la valerosa col·laboració que amb entusiasme molts directores de filatura prestaren a l'inventor, permeté a aquest d'anar més ràpidament cap al perfeccionament definitiu del sistema, però de totes maneres s'hagué de lluitar uns quants anys contra l'opinió d'altres, sortint poc, que combatien el sis-

tema, no perquè el creguessin equivocada, sinó perquè donaven molta importància a petits detalls que consideraven defectes i que no eren altra cosa que minúscules facilitats corregibles tan bon punt es coneixia el tracte que s'havia de donar al sistema.

El sistema de grans estratges, on s'ha arrelat més ha estat a Catalunya, cosa fàcilment comprensible perquè la seva aparició i facilitat d'adopció tingueren lloc en moments en què Europa es trobava en plena guerra i, per tant, no era possible la seva expansió cap a l'estranger, degut al trastorn i paralització gairebé absoluta en què es trobaven les filatures dels països bel·ligerants.

Si l'invent Casablanca hagués estat llançat per un anglès, particularment, o almenys per un alemany, el sistema hauria estat acceptat com a ho gairebé sense discussió, perquè que es veu, un país com el nostre, que no arriba a 2.000.000 de pèses de filar cotó, no té dret a donar lliçons a països com Anglaterra, que compta amb 60.000.000 de pèses. Alemanya amb 15.000.000 i França amb 9.000.000, i, per tant, els tècnics dels grans tallers de maquinària tèxtil i els directores de fàbriques dels principals centres tèxtils del món es proposaren a estudiar la teoria dels grans estratges iniciada per Catalunya.

Com a conseqüència del que deixem dit, durant aquests darrers anys s'han presentat un gran nombre de patents suïsses, italianes, angleses, etc., però totes elles no han passat d'ésser assaigs en major o menor escala, però en general no s'han estès i algunes fins han fracassat sorollosament.

En definitiva, s'ha de convenir que, tractant-se de fibres superiors a 30 mm. de llargada és fàcil fer, si no un gran estratge pròpiament dit, almenys estratges mitjans superiors d'un 50 a un 70 per 100 als que s'obtenen amb el sistema ordinari. Ara bé, així que es tracta de fibres de cotó americà i indià, en què les fibres són curtes i irregulars, ja no hi ha manera d'arribar a grans estratges sense un mecanisme apropiat i segur. Per tant, ha d'acceptar-se com un fet, sense raons de més en contra, l'aplicació dels grans estratges en les filatures de cotó, perquè no hi ha dubte que reuneix una gran quantitat d'avantatges sobre el sistema corrent de filar. Citarem com a principals les següents:

Primera. — Economia de mà d'obra.

Aquest extrem és comprovable visitant la preparació de qualque fàbrica on hi hagi el sistema Casablanca aplicat, i comparant-la, pel que respecta al nombre de màqui-

nes, amb una altra fàbrica d'igual capacitat que empli el sistema ordinari.

En general, pot considerar-se que se suprimeixen la meitat de les Màquines existents (des de la en gros a la en fi o superfina). L'amortització del sistema podem comptar que té lloc en dos o com a màxim en tres anys, tenint en compte la consideració l'economia per supressió de personal, així és despreciant encara certes despeses petites com canvis, olis, etc., no necessaris en les Màquines parades, així com altres de més grosses, com la força motriu. (Aquest darrer punt, si bé en certes fàbriques que disposen de salt d'aigua no els té importància, en les mogudes per electricitat el capítol de força ha d'ésser tingut en consideració.)

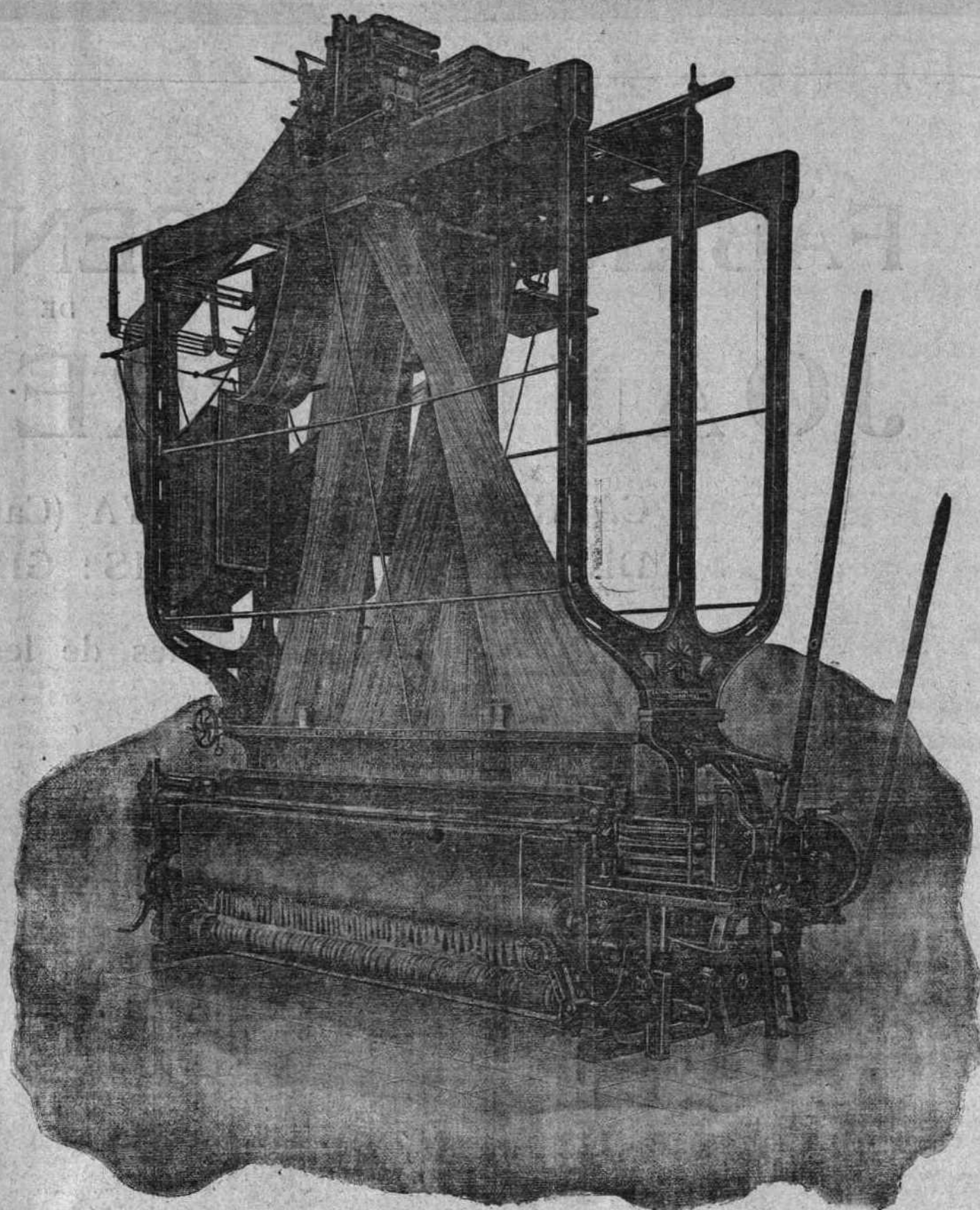
Aquesta economia que apuntem, relacionant-la sobre el preu per quilò, o, millor dit, per paquet de cotó filat, núm. 22 (que és el fil de més consum), veurem que representa entre 55 i 60 cèntims de reducció per paquet.

Segona. — Obtenció de millor fil. — Que amb el sistema Casablanca pot obtenir-se un fil més resistent, entre 8 i 10 per cent, és cosa innegable, perquè, com de fet, queda anul·lat el problema dels coartaments, les fibres llargues no es trenquen i les curtes es disposen millor dintre el cos del fil. Ha d'existir, per tant, forçosament, l'augment de resistència.

L'aspecte del fil és idèntic al del sistema ordinari, i si bé en alguns casos hi ha qui el troba un xic més dur, s'ha de tenir en compte que els grans estratges necessiten més humidificació que el sistema ordinari en les sales de preparació i filatura i per tant és degut més a la manca d'aquests elements que al fet d'estirar molt el defecte que vol trobar-se.

Tercera. — Sobrefilatge de les fibres. — Si es deixa a part l'aspecte de l'augment de resistència, ens trobarem que pot entrar la qüestió del sobrefilatge, o sia, que quan amb un cotó determinat, que amb el sistema ordinari no permet ésser filat més que fins a Nos. 30, per exemple, amb el sistema de grans estratges poden arribar-se a filar números un 10 i fins un 20 per cent més primos, conservant sempre totes les condicions que requereix un bon fil.

Quarta. — Simplificació del treball. — En altres països dotats de grans filatures, aquest aspecte no serà tan notable, però en el nostre país, en què el promedi són fàbriques de 6 a 8 mil pèses i han de filar-se

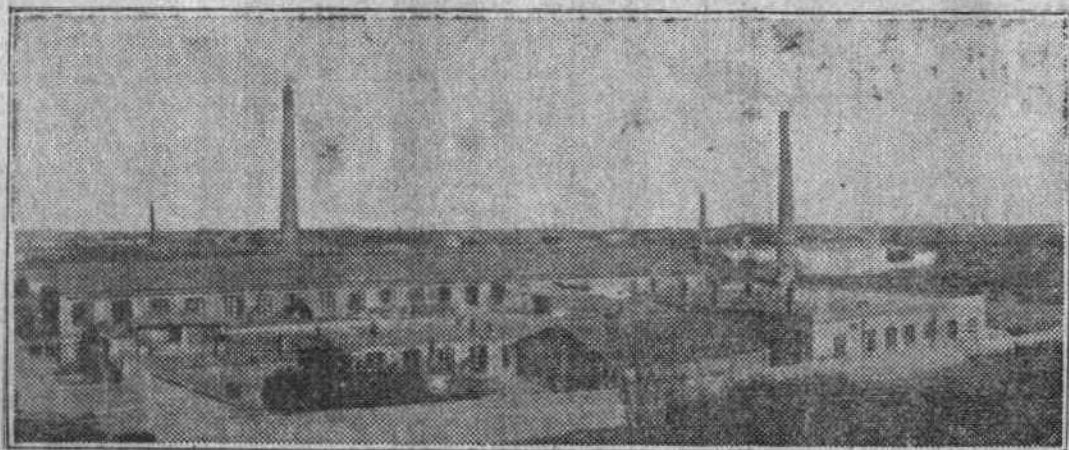

Nou teler mecànic tipus «Modern» G. Especial per a teixits de vànoves, adamscats, tapisos a llana, seda, i cotó de la casa Ninet i C.^a de Sabadell

Vídua de Pere Alier

Via Layetana, 17 :: Telèfon 151 A. :: Barcelona

FABRICA DE TEIXITS DE JUTE I CANEM de lones, cotonies, arpilleres, sacs de totes classes i sacs folrats de paper (patentats), xarxes, fils de lli i canem per a la pesca

Carrer Pere IV, números 368-370 - Telèfon 314 S. M.

FABRICA DE PAPER D'EMBALATGE "LA LERIDANA"

a ROSSELLÒ (Província de Lleyda)

una diversitat de números, que en molts casos per cada 100 pèses representen un número o un cotó diferent, no hi ha dubte que amb l'aplicació del gran estratge es simplifica enormement el treball, perquè fent solament dos i fins una sola classe o número de metxa es té marge per un escalonament gran de fils.

Això beneficia els directores, els encarregats i els obrers, perquè estalvia temps i feina, puix no s'han de fer canvis de números de metxa, i per tant es tradueix, demés, en un augment de producció.

No hi ha dubte, doncs, que tots els tècnics i industrials, que, fent honor a la nostra terra, se saberen interessar pel sistema català, representatiu dels grans estratges, han sospesat tots els seus avantatges, que són grans, al costat d'alguns petits inconvenients que, com en totes les coses, pot haver-hi, i s'han decidit a defensar aquest sistema, deixant de banda l'ordinari que, com diem al principi, semblava cosa estatuida per sempre i indiscutible, han donat un gran pas a favor de la indústria tèxtil.

Per demostrar els progressos fets en l'aplicació del sistema Casablanca a Catalunya, n'hi ha prou amb considerar el que representa en un país com el nostre, petit industrialment considerat, el tenir el 25 per 100 de pèses de filar cotó transformades a l'esmentat sistema, i, demés, que al gran increment hagi estat durant els anys més difícils, per la gran crisi que travessen.

L'evolució de la seva aplicació és com segueix:

Del 1915 al 1918, 90.000 pèses transformades.

Del 1919 al 1921, 93.000 pèses transformades.

Del 1922 al 1924, 125.000 pèses transformades.

Del 1925 al 1927, 212.000 pèses transformades.

Total actual, 510.000 pèses transformades.

Aquestes dades serien prou eloqüents per a no haver de discutir res més sobre l'èxit d'un invent, però, demés, cal tenir present que durant

dotze anys ha resistit les envestides d'altres sistemes, que, dit sigui de passada, cap d'ells no té a Catalunya ni 10.000 pèses instal·lades, i, no obstant, s'ha obert camí, degut a que el procediment reuneix un màxim de perfecció inimitable, que, com deixem dit, la seva marca ascendeix a països.

Pel que fa referència a l'estranger,

per adquirir l'exclusiva per l'Índia, Japó i Rússia, que deuen ésser els únics països on, tot i tenint un gran nombre de pèses de filar, no s'havien fet assaigs seriosos fins ara. En el Japó, ja hi funcionen unes 30.000 pèses en diferents proves, i a l'Índia un nombre major encara, i tots els indicis són d'èxit segur. A Rússia, s'està en vies d'ins-

auir, pel que respecta a les filatures d'Amèrica, les fàbriques sols treballen tres dies de vuit hores per setmana, i les accions de les filatures es cotitzen a una quarta o cinquena part de llur valor, i per tant trobant-se en aquestes circumstàncies no té res d'estrany que no hi hagi ningú que tingui el pit suficient per a comprar la patent del sistema.

Fàbrica de matalassos de Salvador Donat

Riereta, 24 - Sucursal: Ronda Sant Pau, 46 - Telèfon 1210 A. - Barcelona

ger, l'èxit, un cop passada la guerra, ha estat proporcionalment tan brillant com aquí, ja que nacions fermes i estables, industrialment parlant, no han pogut menys que rendir-se a l'evidència i acceptar un sistema estranger. Per això hem vist desfilir per Catalunya una sèrie de tècnics alemanys, anglesos, nord-americans, italians, etc., que han fet elogis del progrés tècnic en què han trobat en el nostre país els grans estratges.

Avui funcionen entre Europa i Amèrica unes 5.000.000 de pèses amb el sistema Casablanca i sabem que s'estan fent gestions, iniciades pels

tallar un mínim de 500.000 pèses com assaig.

No cal dir que a França, Bèlgica, Itàlia, Suïssa, Alemanya i Txecoslovàquia, que són països filadors, se'ls ha venut la patent d'instal·lació, així com a Nord-Amèrica, Brasil i Canadà.

Alguns s'estiranyaran que a Anglaterra no s'estenguí l'adopció del sistema. Nosaltres podem dir amb certesa, perquè ho hem vist recentment sobre el terreny, que a Anglaterra avui el que preocupa menys són els perfeccionaments de les seves fàbriques, perquè està suportant de temps una crisi molt crua, puix

Malgrat ésser els anglesos bastant refractaris a tot el que ve del continent, avui podem dir que reconeixen que el Casablanca és el millor dels sistemes de gran estratge, i passarien dels assaigs a l'adopció definitiva si les circumstàncies els fessin més favorables a llançar-se despeses de maquinària.

Aquesta és sincerament la nostra opinió sobre aquest sistema de gran estratge, el qual, amb dades fermes, podríem demostrar que porta una gran superioritat sobre els sistemes similars i d'una manera espectacular sobre el sistema ordinari de filat.

JOSEP RIUS PRATS.

Isidre Llovera i C.^a

Fàbrica de teixits de cotó

Popelins i zèfirs, variació constant en dibuixos, colors sòlids i inalterables

Plaça Tetuan, 3 Tel. 1122 S. P. BARCELONA

Fàbrica: Juncar, 33 Poble Nou

Antoni Perearnau

Fàbrica de filats i retorts de cotó a RIPOLL

Telèfon núm. 96 S. P.

Despatx: Bailèn, 46 Barcelona

Boada & Rigol

FABRICA
DE TEIXITS
DE LLANA

Baixen, 36 - Telèfon 286 S. P.

BARCELONA

La maquinària
tèxtil

Sabut és que, en virtut de les disposicions intervencionistes del Govern d'interior, els productors han d'esser autoritzats per a gairebé totes llurs actuacions. El president de la Comissió de constructors de maquinària tèxtil de la Unió Industrial Metallúrgica, En Joan Rosell, publicà fa poc temps, en la revista d'aquella entitat, el següent article en el qual exposa les conseqüències que pot portar la intervenció governamental en la construcció de maquinària.

«El real decret de 9 de juliol de l'any passat, anomenat de «protecció a les indústries», ha vingut a crear una situació difícilíssima al sector metal·lúrgic dedicat a la maquinària tèxtil, que s'agrava considerablement amb la Real ordre de 4 de novembre, que vingué a generalitzar les normes de restricció i d'intervencionisme d'aquella disposició. En el preàmbul es feia referència a la crisi que ve travessant, de fa temps, la indústria tèxtil cotonera i la determinació de remeiar-la en part, mitjançant estímuls a l'exportació que no representessin sacrificis per a l'Estat. Aquella fórmula consistí en l'establiment d'un arbrí a la importació del cotó en floc, per l'import del qual es pogués concedir primer a l'exportació de manufactures, i confava la seva regulació a un Comitè Regulador amb residència en aquesta ciutat. Però en l'article del Real decret s'establí un principi de radical intervencionisme de l'Estat en la vida industrial, com el de restringir l'establiment de noves fàbriques. A primer cop d'ull podrà semblar que aquesta restricció, obeïa com a la finalitat d'evitar que la crisi de la indústria tèxtil s'agreugés amb un augment de la producció, amb un major excés de manufactures en el mercat interior. Amb això es plantejava una delicada qüestió: la de si és lloct o no és que l'Estat, per tal d'afavorir un sector determinat d'empreses industrials, coarcti el lliure joc dels interessos privats, i restringeixi el principi de la competència comercial, que no altra cosa podia significar la subjecció de la iniciativa individual al criteri d'un Comitè regulador i del Govern.

Aquesta restricció del Real decret de juliol, deixava lliure, no obstant, la implantació de les fàbriques existents. I en altre lloc de la mateixa disposició, semblava donar-se una compensació legítima al sector més perjudicat, el de la construcció de maquinària tèxtil. En l'apartat a) de l'article tercer, es diu que «totes les entitats acollides a l'auxili de l'Estat, directes o indirectes, i que representin una protecció especial en forma de subvencions, exempcions de tributs i altres de semblants, hauran de realitzar llurs compres de productes siderúrgics, metal·lúrgics i maquinària en la producció nacional». I admetia com a úniques causes d'excepció, les ja reconegudes en les disposicions anteriors sobre protecció a la producció nacional. Els constructors de maquinària, van creure que si era innegable que les indústries tèxtils rebien de l'Estat un auxili directe en forma de subvenció, que això eren en realitat les primes a l'exportació de productes fabricats, venien obligats a adquirir al país la maquinària que necessitessin, fora que no es construís al país o que hi hagués en el país una diferència superior al marge del 10 per 100 reconegut per la Llei.

Aquesta interpretació de l'apartat de referència del Real decret, hauria evitat l'aguda crisi que ara travessa aquesta indústria metal·lúrgica. De fet no passà d'esser una fórmula pu-

rament imaginària, que no es traduí a la realitat.

Posteriorment, la Real ordre de 4 de novembre, donà noves i més considerables dimensions a la crisi, car

gulator de la producció, tramités el permís d'instal·lació de maquinària o establiment d'indústries, la pràctica ha vingut a demostrar que, malgrat el més gran zel i bona voluntat dels components d'aquest Comitè, és difícil que llur tasca pugui desenvolupar-se amb les garanties de rapidesa, que són essencials en un procediment d'aquesta índole. L'acumulació d'instal·lacions ha estat considerable, i no ha permès que el Comitè pogués despatxar els expedients amb la regularitat i la brevetat convenients. El treball que damunt seu pesa, és tan considerable, que excusa tot quant és imputable a la tramitació establerta.

De fet s'esdevé que la instal·lació de maquinària tèxtil és més entretinguda que la d'altres rams de fabricació.

Abans d'ocupar-se d'aquestes instàncies el Comitè regulador de la producció industrial, ha d'emetre informe previ al Comitè regulador d'interior. I és doncs el cas que les instàncies presentades a primers d'any no han estat encara resoltes, ni se sap quan ho seran. En indústries com la tèxtil, en què el treball té una regularitat extrema, de manera que de no començar-se en època determinada, es perden comandes i contractes, té una importància capital en disposar la maquinària, com prada, en temps fix. Passat aquest temps, les màquines ja no interessen fins l'any vinent. Heu's aquí, les diferències i anul·lacions de contracte de compra-venda de maquinària. D'aquí ve la dificultat màxima per a col·locar el seu producte el constructor mecànic i l'agudització consegüent de la crisi.

serveis financers. Amb això s'ha creat una situació insostenible.

Per altra banda, es dona el cas que els industrials del ram tèxtil, veuen en el millorament de llur utilitat i maquinària, un mitjà de perfeccionar la seva producció i de donar-li més fàcil sortida al mercat. Tant és així, que es multipliquen les autoritzacions, per tal de substituir o d'augmentar les instal·lacions. Es un fenomen corrent que el millorament de les fàbriques es porti a efecte, precisament en els períodes de crisi industrial.

Així, doncs, si no es cohibís aquesta tendència natural, si s'estimulés en lloc de dificultar-lo aquest moviment de renovació de maquinària en les indústries tèxtils d'Espanya, s'aconseguiria la doble finalitat de millorar la qualitat de la manufactura i de donar vida a un important sector de construcció mecànica, l'especialitzat en aquesta classe de maquinària. Adhuc si es donés, com és just, un règim de franca preferència a la que es construïx al país, gràcies al patriotisme i a l'esforç d'uns quants industrials dignes de millor sort de la que han tingut fins ara.

Una fabricació artística:
les puntes

Volem donar alguns detalls necessaris i atractius, avui, amb motiu de dedicar un espai d'interès i curiositat a la nostra Indústria Tèxtil. Parlarem, encara que breument, de la fabricació del ram més artístic d'aquesta indústria, que és el de les puntes.

aquesta indústria, i Gràcia i Roma l'honoraven ornant els vestits sagrats i la luxosa indumentària de llurs classes patrícties.

Són molt variats els noms amb què són presentats al mercat, i són els més coneguts: de Venècia, Alençon, Brusselles, Malines, Valenciennes, etc. Però, amb agulla i altres amb colxi i bobeta. Les primeres comencen a França i Itàlia, i prenen el nom de les poblacions on les fabricaven: Brusselles, Alençon, Venècia; i les segones s'introdueixen a Espanya sobre el XVI segle, on en trobem d'especials amb bobetes i els dibuixos geomètrics dels punts de Venècia, fins mitjan segle XVII, en qual època començaren a idear-se els dibuixos rics de flors i fullatges.

Dedicant especial atenció a la producció nostra, trobem interminable el nombre de vicissituds amb alternatives d'altres i baixes, segons els temps i la moda. Sobresurt el regnat d'Isabel, que en tots els equips de reis i nobles, carrosses i mobles figuraven ornaments amb puntes de seda d'or i d'argent.

Una de llurs últimes variacions fou la punta amb punt a i brodat de seda gruixuda que és conegut amb el nom de «blonda», i d'aquí nasqué la mantellina, i deixà d'esser d'exclusiu ús dels nobles i passà a ésser roba obligada a tota dona de classe alta i mitjana; de manera que, principalment a la costa catalana hi havia milers de mares i filles que es dedicaven a tan noble indústria per a cobrir el coneixement del país. Pot donar-nos idea un tipus de puntaire que reproduïm en la informació de la

:: Brodats i teixits mecànics ::

Vídua de
Francesc Cardona
Successora de Joan Peitx SolàDespatx: Bruch, 31 (cantonada Casp). - Barcelona
Telèfon 1199 S. P. - Apartat de Correus núm. 539
Fàbrica: Francesc Giner, 27 - Telèfon 443 G.

La moda francesa, que s'ensenyoreix del pensament de la dona, ha tingut una negativa influència en l'ús de la mantellina, i milers de testees femenines que en altre temps duïen aquell vel negre, avui les veïem amb el cabell tallat arran d'orella i amb un capell.

La fabricació de les puntes ha arribat a Barcelona a un grau de perfecció comparable amb el de qualsevol altre país estranger, i si no prenem més increment aquesta indústria, és degut a les causes que anteriorment hem exposat.

ANTONI DE P. GAY I COSTA

Joan Serra i Graupera
ANTIGA CASA SASTRE
ESTABLERTA EN 1795

Argenteria, 78, i Abaixadors, 11 bis

Es la casa més antiga de Barcelona dintre el ram de teixits de llana. Fou establerta molt abans de 1795, però sempre s'ha fet constar la data de 1795, que és la que es troba en els primers llibres de la casa.

En sos principis es dedicava a la venda i fabricació de mocadors de pita i seda i panyos. Més tard evolucionà vers l'ampliació del negoci de panyos i fou a principis de 1800 que inaugurà el negoci de catifes; fou la primera a Barcelona en aquest ram; encara es guarden algunes catifes estampades d'aquell temps, ben curioses per cert.

Més tard s'especialitzà en estameñes, merinos, burells, piteus, etc., propis per a ordes religioses.

En desenvolupar-se les indústries a Barcelona, la casa seguí la nova orientació i començà a fabricar articles propis per a indústries.

Vingué la guerra i des de llavors no cal dir la importància que adquirí i encara manté avui en l'especialització de gèneres propis per a totes les indústries.

Per a poder desenvolupar millor el negoci, fe un any obri un nou i molt gran magatzem en el qual segueix servint els mateixos articles. A més a més, ha obert les noves seccions de catifes, teixits de cotó i franelles.

A Olesa, on té la fàbrica, fabrica, ultra les bayetes, els panyos cultos propis per a les indústries gràfiques, pelleres i filatures.

La Secció de Feltes tècnics és extensíssima, i inclou les indústries de brodats, capells, confeccions, autos, pelleres, litografies, joguines, pianos, joieria, etc., etc.

Ultra la fabricació pròpia, té les concessions de les més importants fàbriques alemanyes i angleses en feltes tècnics i, ara de poc, la dels celebres draps per a netejar metalls sense líquid de cap classe, o sigui en sec, anomenats «Town Talk».

L'història de la casa fóra llarg; sols cal esmentar, que treballa en la fàbrica de mocadors En Pi i Margall i que algunes botigues de Barcelona sortiren de darrera els seus taulells.

En les bullagues del segle passat, la Casa Sastre fou de les que, degut a la seva importància, hagué de pagar moltes o impositos ben creïbles que les celebres Juntes Centrals tenien a bé imposar als industrials barcelonins; això sí, eren reintegrables, però encara no s'han cobrat pas.

Es l'única casa, a Espanya, dedicada al negoci d'articles de llana en totes les seves varietats, per a totes les indústries, i no cal dir que en tots els indrets de la Península són coneguts els seus articles.

La botiga vella, que fins fa un any estava instal·lada a la mateixa casa, on va fundar-se (i ara és magatzem per expedicions), és única a Barcelona, ja que guarda el regust dels establiments de 1700, i es conserva tal com l'establiren els seus fundadors. En 1914 la va adquirir,

junt amb la fàbrica, en Joan Serra i Graupera, qui l'ha conservada, fins que pot ben dir-se que el mateix negoci l'ha empès a engrandir-se amb el nou local al bell costat de la botiga vella, al cor del barri de Ribera, sota mateix dels campanars, a l'ombra de Santa Maria del Mar, entre els carrers que foren seu de bells oficis, l'Argenteria, els Abaixadors, les Caputxes... Des de la seva fundació que la botiga és possada sota la protecció de la Santíssima Trinitat i la Mare de Déu del Remedi, les quals imatges, en bella estampa gravada, són venerades a la mateixa botiga, dins del clàssic retaule.

Heu's ací, en breus mots, l'història d'una botiga que en ple segle XX (fins a 1915 encara no tenia llum!) s'obria a les vuit del matí i es tancava quan... el sol es ponía, i que gràcies al treball d'una Sastre que la fundaren, uns Castells i Horets de Sastre que la seguíren i amb un següidor actiu i emprendor com l'actual possessor, en Serra i Graupera, guarda encara Barcelona, dintre d'un dels seus típics barris, una casa que qual es pot dir que, més que casa, és un monument al treball i a la menestralia barcelonina.

Tintoreria i gèneres de punt
de Narcís Colomer Volart

No fa gaire temps — l'any 1924 — va establir-se, amb capital completament espanyol, una fàbrica de gèneres de punt i tintoreria propietat de Narcís Colomer Volart.

Des d'aquella data és, doncs, instal·lada al carrer Muntanya, núm. 113, (barriada de Sant Martí) l'esmentada fàbrica, que dona ocupació a més de 30 obrers, entre homes i dones.

En una petita visita que hi havem fet, el senyor Colomer ens ha mostrat la seva obra.

Un dels ideals d'aquest senyor és d'afavorir els de casa i, per tant, tot allò que consumeix és de fabricació espanyola, tant el carbó com les drogues. Té una producció d'uns dos mil quilos setmanals, entre mitges i mitjons de colors sòlids, i s'oposen cada setmana de 150 a 200 colors.

Aquesta casa té una veritable especialitat en la tintura de mitges de seda artificial, amb acabat mate, tacte suau i malles 48, 51, 54 i 57-G-G., tot alemany autèntic, i amb seda natural fabrica també aquests gèneres amb les mateixes característiques.

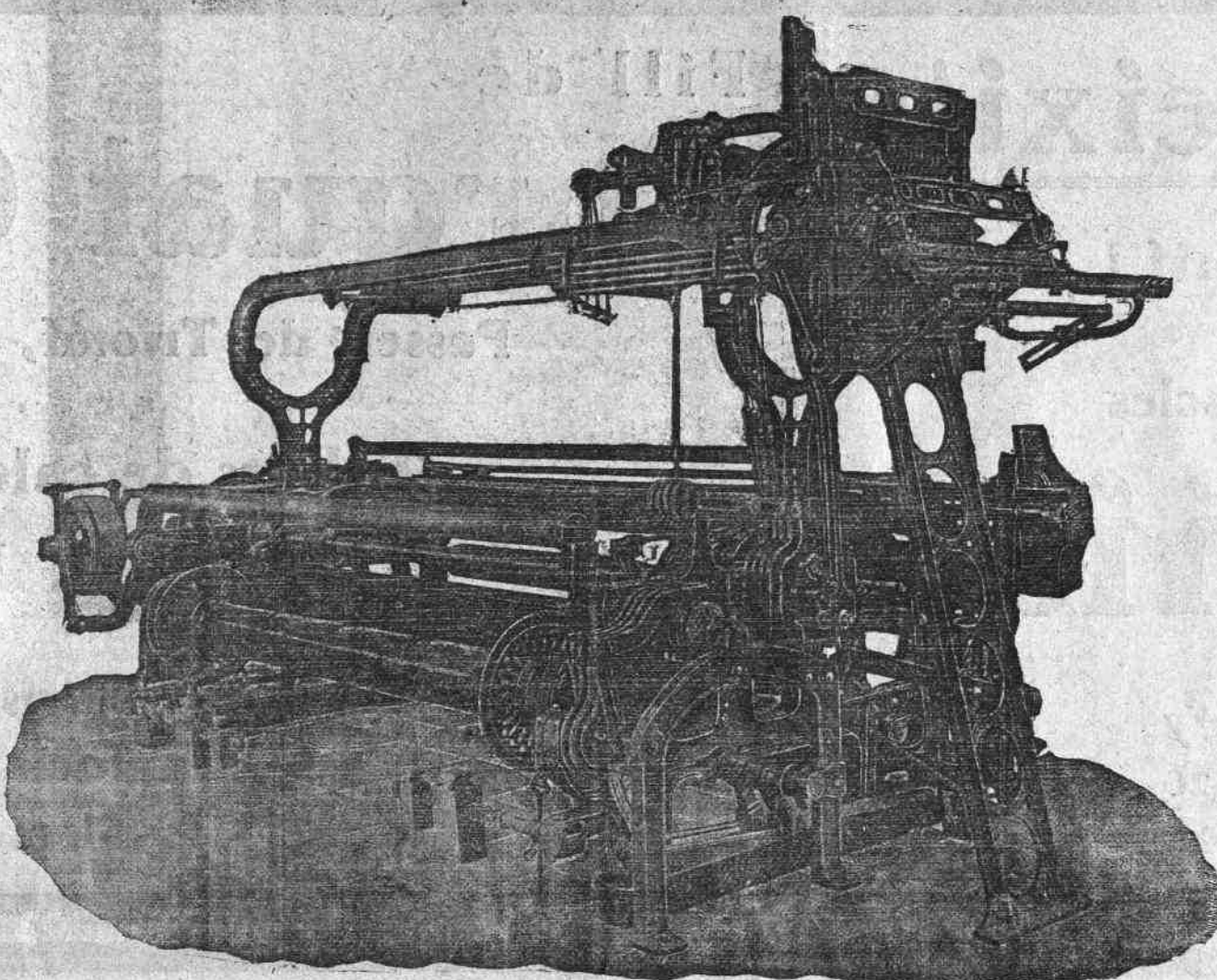
També són dignes de la casa que les fabrica les mitges i les dites malles de fil amb acabat de tacte i brill de seda.

Es pot dir que no hi ha cap més fàbrica a Espanya que acabi les mitges de seda artificial mate com els grans tintorers de Chemnitz-Saxònia (Alemanya). Actualment estan produint els colors de moda per a 1928.

I el senyor Colomer ha adoptat l'al·luma 13 de Marchal, com la majoria de tintorers, magatzems i botigues de gèneres de punt de la Península i de l'estranger.

Els tintats Colomer són conegutíssims per tot Amèrica i a l'Orient d'Europa, i han arribat al domini popular. A l'Argentina, Cuba, l'Uruguai i Patagúay hi ha moltes botigues que a la façana ostenten un rètol que diu «Colors Colomer d'Espanya».

Segons ens manifesta el senyor Colomer, té en projecte l'ampliació del local per a poder desenvolupar més treball, i aleshores serà muntada la secció de blanc amb mitgeria, d'una solidesa i duració d'un mínim de dos anys, cosa desconeguda actualment a Espanya, i durant la seva estada als grans blanqueigs alemanys ha pogut veure el dit fabricant els que fan aquesta operació amb mitges i mitjons de tota mena.

Teler «cigonya» per a gèneres i novetats dels Tallers Desvues de Sabadell

no solament restringí l'establiment de noves fàbriques, sinó també la seva ampliació, modificació o trasllat, i s'interpretà de manera tan estricta, que fins la instal·lació d'una sola màquina o la senzilla substitució d'una màquina vella per una altra màquina nova, es considerà subjecta a prèvia autorització. Des de la vigència d'aquesta disposició, s'ha agreujat la crisi en aquest sector metal·lúrgic, en tals termes, que de no posar remei amb mesures que modifiquin o atenuïn el règim establert, la majoria de tallers es veurien obligats a tancar llurs portes.

Davant l'obligació de no instal·lar cap màquina sense permís previ del Comitè regulador de la producció industrial, les comandes de maquinària han disminuït sensiblement. I es comprèn que sigui així, perquè el fabricant que sofreix les conseqüències de la depressió del mercat i està, per tant, poc inclinat a millorar l'utilitat de la seva fàbrica, menys ho està encara si no sap com ni quan podrà posar en marxa la maquinària que adquirí, ni podrà tenir la seguretat que en definitiva se li concedirà el permís necessari. En aquestes condicions, el constructor de maquinària veu com se li tanquen totes les portes, dificultant-se-li enormement la seva propaganda, i amb el perill que les despeses generals, en acumular-se sobre més reduït, no acabin per impossibilitar-li en absolut el funcionament del seu taller.

Si en principi pogué semblar molt bé que un organisme estrany a tota classe d'interessos com el Comitè re-

Durant aquests darrers mesos, han pogut sostenir-se els constructors amb l'esperança que en una o altra forma s'aconseguiria vèncer aquesta dificultat, tan aviat el Govern es donés compte dels inconvenients màxims del procediment establert per a tramitar les autoritzacions. D'una setmana a l'altra, estan esperant que es resolguin els expedients incoats, sense aconseguir-ho en la majoria dels casos. Una setmana després de l'altra, acumulen maquinària sense sortida probable, i s'acaben les re-

La tasca empresa hauria estat un xic difícil, de no haver fet una visita a una personalitat activa i ideològica del ram esmentat, qui, després d'haver-nos rebut amablement, ens ha donat uns detalls de certa importància.

Les puntes són de la màs delada construcció i per això se n'ha encarregat la dona, qui té la mà més hàbil i perfecta. El seu coneixement és antichissim, tota vegada que ja en parlen els llibres sagrats. Els egipcis foren uns grans mestres en

casa Fill de C. Volart.

Seguint aquesta indústria pel mateix corral per on han passat els altres rams de l'activitat humana, l'anys de producció i la necessitat d'abaratiment feu necessària l'aplicació de les màquines modernes, per a la producció de les mantellines, i la sobreproducció va crear el «zebr», el vel, que s'usa des de la més gran urbs a la més petita vila, i substituïx avui amb avantatge el mocador del cap que usaven generalment les nostres avantpassades.

Filatures Voltregà, S. A.

Filats i retorts
de cotó

Despatx a Barcelona: Casp, 82. - Telèfon 1819 S. P.

Fàbrica a Masies de Sant Hipòlit de Voltregà
Telèfon 297, Sant Hipòlit

Fàbrica de teixits de jute i cànem - Saquets especials de lona i sense costura per a cases de Banca i cobraders. - Saques bales quadrades per a envasos de llanes, fils i cordes per enfardar

Manufactura tèxtil de Jute-Gibernau

Telefons. — Despatx: A. 2565. Fàbrica: B. 29.
Fàbrica a Badalona: Quintana Alta, 91. Dipòsit: Tantarantana, 9

Barcelona

Sebastià Alonso Castells

FABRICA DE GÈNERES
DE PUNTESPECIALITAT
EN LA MITJA
COTIUMPere IV, 162
BARCELONA
(SANT MARTÍ)
Telèfon 363 S. M.

FREDERIC PUIGMARTÍ

PLANAS

FABRICACIO DE TEIXITS EN
NOVETATS DE COTO I SEDA

PLAÇA TETUAN, 2

BARCELONA

Fills de Pau Marsal

Fàbrica de teixits i confecció de saqueria de jute

Telèfon 13 S. M.

Fàbrica i despatx: Juncà, núm. 33 :: Poble Nou (Barcelona)

Fàbrica de Teixits

Llençols de cotó i semifil
iguals amb estrets
Articles de Cotó i llurs mescles

Josep Cañisà

Fàbrica: Catalunya i Ali-Bey
Telèfon: S. M., núm. 26
Despatx: P. Triomf, 92

Fill de

Torquat Cañisà

Passeig del Triomf, del 88 al 92

***

Tallers de caldereria
d'aram i ferro

***

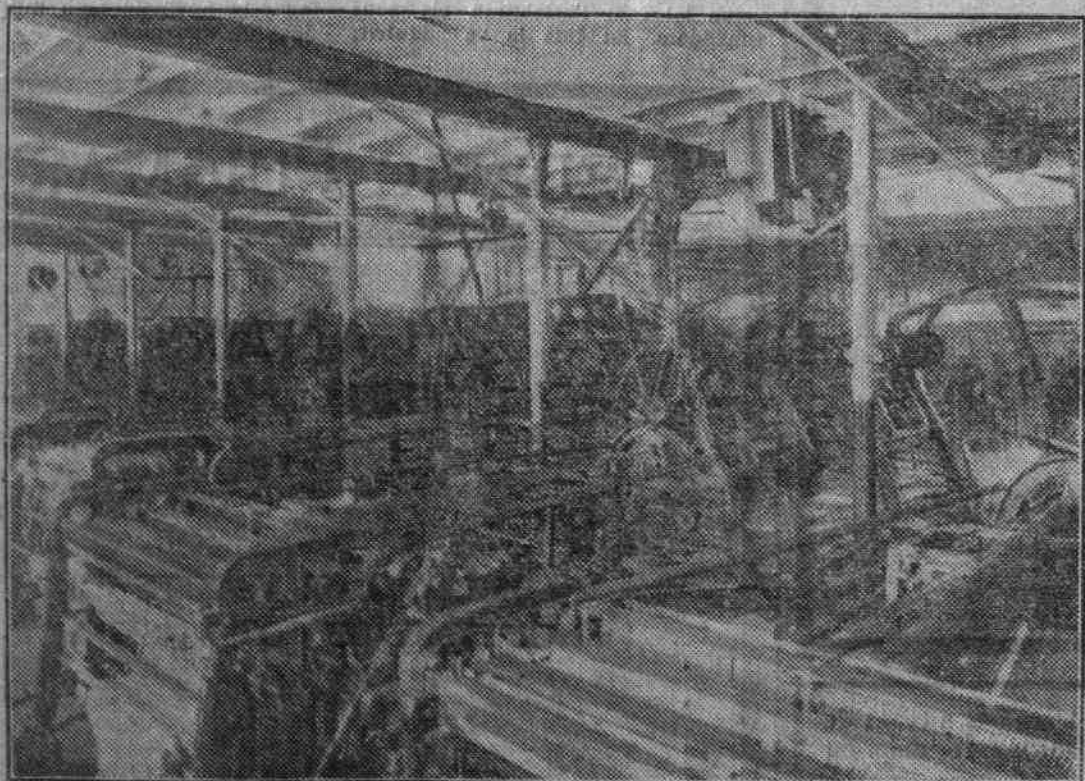
Aparells estil Latris de tots els
sistemes d'autoclaves per a
blanqueig i altres indústries

Fàbrica de Blondes, puntes
i imitacions

Fills de Casimir Volart

SALA DE MAQUINES

Despatx:

Ausiàs March, 22

*

Fàbrica:

Carrer Dos de Maig, 234

*

Telèfon 228 S. P.

*

BARCELONA

Una de les nostres treballadores foranes

BARCELONA - SABADELL JOAN B. GARCIA

TRAFALGAR, 14, entresol, segona

Té el gust d'ofrir directament al
detall els teixits de sa fabricació

Panyeria fina

Fantasies senyora

Crespons de Xina

Cotons (sense augment)

Articles de gran qualitat

a preus de fàbrica

Comprant-vos el vestit o l'abric econo-
mitzarcu el 30 per 100 si aneu directa-
ment a TRAFALGAR, 14, entresol, 2.^a

(Anotu-se aquesta adreça)

Nota: Tot comprador que liguri i presenti l'últim rebut de
qualsevol Entitat esportiva o Associació de dependència
mercantil, distindrà d'una bonificació no menyspreable.

Acondicionament Terrassenc

Acondicionament i pes
de tota classe de matè-
ries tèxtils, numeració i
assaigs de Fils. - La-
boratori i anàlisis
químico tèxtils. - Ma-
gatzems de dipòsit.

La crisi de la indústria tèxtil

Fa molt temps que en el nostre país es parla apassionadament de les causes que han pogut motivar la situació crítica del ram al qual avui LA VEU DE CATALUNYA dedica aquest suplement. No és la primera vegada que s'intenta estudiar la manera d'assolir un present més afalagador, o de traçar normes que puguin marcar orientacions per tal d'aconseguir-ho. Per altra part, no podem pas dir que els governs de l'Estat hagin de passar hores en l'estudi del problema. S'han fet projectes, s'han nomenat comissions, s'han esmerçat cabals de l'erari, i encara no ha sorgit el mitjà que sigui l'estel lluminós de la tranquil·litat tèxtil. El problema és intens, complex. Que ho digui, si no, els qui han portat a terme informes i han discutit, coneixent a fons la vida tèxtil o amb un coneixement superficial d'aquesta.

Com que es tracta d'una cosa que afecta l'element que dona més vida a Catalunya, o sia de l'engranatge motor de la maquinària del nostre poble, no ho podem pas mirar amb indiferència. Per tant, és justificat l'apassionament dels nostres comentaris d'avui. Moltes són les providències que han estat preses, però, en quantitat, encara guanya el temps que s'ha aplicat a cercar un remei que, com el d'un llum, portés una normalitat al ram tèxtil. Malaauradament, no hem pogut encoratjar els elements que tenen a la mà l'afer que ens ocupa. Serà degut a manca de coneixement de la matèria? No. Avui funciona, nomenat pel poder

superior, un Comitè que regula la marxa de la indústria cotonera, format de persones que de ben a prop estan interessades en el millorament. Però, com és natural, aquests senyors, tots fabricants, solament venen l'excess de producció que tenim i opinen que amb una reducció d'aquesta producció, s'aconseguiria tornar a la normalitat. Tenen raó? En part, potser sí. Però, cal confessar que el nostre poble, acostumat al tràfic immens que ens va portar la famosa guerra, no s'ha mesurat a temps l'abast i millorament de la post-guerra que actualment estem suportant. No hem sabut ésser financers de qualitat, i quan les màquines produïen moneda eshojarradament, per motiu de la paral·lisi, i quan productora d'altres països afectats per la catàstrofe mundial, no ens vam saber aprofitar modificant instal·lacions, passades de moda, les quals, si en aquells moments donaven rendiment, això era degut a la manca de productes de manufactura més perfecta. Els nostres industrials tèxtils, com molts d'altres, en general, calia que en aquells moments destinessin una bona quantitat a amortització d'utilitatge antic, basint-se així en una base sòlida per a renovar-lo en el moment que les seves prudències ho així, avui s'haurien trobat en situació d'enforçament present més afalagador, car les seves màquines, donant productes perfectes a un preu de cost relativament baix, haurien pogut aspirar a la conquesta d'aquells mercats els quals ens han estat arrebatats per les competències estrangeres. Queda ben aclarit, doncs, que el nostre punt d'albir no concorda amb el d'aquells senyors que, molt humanament defensats les causes de cabals, orienten vers la lluita

d'horitzons reduïts on s'han d'estre-
llar totes les possibilitats de la in-
dústria tèxtil. Si volem mantenir l'as-
pecte de la nostra manufactura din-
tre els límits traçats per la natura-
lesa a la península ibèrica, cal de-
nunciar la nostra indústria tèxtil. Però això fora
reduir injustificadament la nostra
preponderància en aquest ram, fora
l'establiment de la competència de
casinet. Ens dol fer esment de les nor-
mes tan conegudes que regixen els
grans països exportadors — parlar
de l'estranger sempre ha semblat
una penúria i no abonem pas el
procediment com a sistema —, però
que seria d'Anglaterra si volgués, en
un moment donat, limitar la seva
potència tèxtil a l'interior del seu
imperi? Seria la ruïna, l'enderroca-
ment d'aquell mercat regulador dels
països europeus, i la seva situació,
si fa o no fa, esdevindria tan crí-
tica com la nostra. Produir molt a
bon preu de cost és, al nostre enten-
dre, la norma en què hauria d'inspi-
rar la gestió del Comitè.

Catalunya, país industrial per ex-
cel·lència, que dedica totes les seves
energies a dotar la resta d'Espanya
d'indústria d'articles, no pot limitar
el seu radi d'acció a aquest Estat,
perquè se li retregui, com s'acostu-
ma molt sovint, que viu fortament
ligada a la seva protecció. Catalu-
nya, pel bé propi, cal que miri amb
els ulls fets en aquells mercats ame-
ricans que tanta vida ens havien
donat, aquells mercats d'Orient que
per un moment conquerí i que en
lluita legal ens han estat arrabas-
sats. La indústria de la nostra ter-
ra, si concentra h'la l'afer, veurà que
els viarans són els mateixos, pot-
ser que alguns més complicats, però ja
coneguts, i aquest és el seu avan-
tatge.

Avui per avui hem d'aguantar la
intromissió en les nostres indústries
d'un control que lliga els braços i
anulla els projectes que anaven ex-
aminats a aquell fi. No podem aug-

mentar-se les instal·lacions amb ele-
ments productius, ni constituir-se
noves empreses. Ens trobem, doncs,
en plena competència local. Els pe-
tits industrials faran malaureada-
ment fallida en un punt de la seva
carrera. També ensopegaran aquells
que, afectats per la limitació de ca-
pital circulant, no puguin suportar
una càrrega tan feixuga d'inactivi-
tat. Altrament, la ruta del senyor
Esteve, d'aquell que defensava la seva
rutina a desgrat dels ideals, serà se-
gura i perdurable. Només a Espanya
i Itàlia hem vist prendre resolucions
en un aspecte que no creiem
encertades. El moment actual ho ha
convinçut tot. Però, prenent aques-
tes mesures, no serà assimilar-nos
massa als components d'un Govern
comunista?

El problema anterior potia anar
el de la indústria metal·lúrgica del
nostre país, gairebé tota dedicada a
construccions tèxtils. El nombre d'o-
peraris arriba a una xifra força
creixent. Si no es pot produir, no
es venen màquines, i, per tant, els
obersers tèxtils i els metal·lúrgics
es troben amenaçats per una seriosa
complicació. Si la indústria tèxtil és
la més afectada a la nostra terra,
perjudicant-la és perjudicant Catalu-
nya i treballar per la seva ruïna.

Tenim en compte que estem en
plena normalitat — aquest és l'error
que sofriu tots plegats, no conside-
rant-ho així —, però amb càrregues
bon xic més feixugues que les d'a-
quests temps, quants ens sentim
contents de col·locar la producció que
donaven les nostres instal·lacions,
per l'augment d'impostos i del cost
de la mà d'obra que permet fer ordi-
na una orientació que permet fer ordi-
ner proporcionalment els beneficis
en els balanços, i això no es pot
aconseguir d'altra manera que aug-
mentant la producció per tal d'ob-
tenir una quantitat superior amb in-
versió de cabals no més gran que la
d'avui. Això és, anar a la modernitza-
ció industrial, acollint-nos a pro-
cediments més compensadors, com
són les màquines més perfecciona-
des. Avui, un industrial del que in-
tui en compte, per exemple, que si
la seva fàbrica produeix per un valor
determinat per any, per més o
per menys, treballant un sol torn
legal de vuit hores, la mateixa in-
stal·lació pot donar-li doble rendiment
fent-la treballar doble torn. Les des-
peses general, el consum de força,
amortització, etc., etc., es reduiran
a proporció. Aquest prouateig de
preu de cost creiem que seria com-
pensatiu per raons que són evidents,
i que no creiem necessari exposar.
Llavors tenim l'excess de producció,
i això és el que més ha alarmat els
homes que componen el Comitè. Pe-
rò això seria relativament fàcil de
vèncer, fent que les primes que s'a-
bonen als industrials es retingués-
sin, acumulant-les per fer una as-
signació de compensació de molts a
pocs, les companyies de navegació que
avui el demanen molt elevats en per-
judici del producte extra port de
destí.

Creiem haver tractat dels punts
primordials per arribar a fer de la
indústria tèxtil una indústria flori-
dora. Bon producte, a bon preu.
Obrirem mercats i esdevindrem ex-
portadors per tal de matar la reduc-
ció de vendes a l'interior, ço que és
justificant de la situació poc fàl-
guera.

Ampliarem la crisi metal·lúrgica
del nostre país i moltes feina inútil
d'avui en demanar autoritzacions
oficials que, al nostre entendre, són
pertorbacions momentànies, car és
evident que, més aviat o més tard,
hom comprendrà l'esterilitat de tota
aquesta tasca.

Tenim el convenciment d'haver es-
bossat un punt de vista per on es
podria restablir aquella normalitat
que es desitja i que creiem tenir a
la mà. Ens plauria molt que els com-
ponents del Comitè Regulador ho ve-
gessin així i canvien de ruta. La bona
voluntat ens ho fa dir en bé de tots.

— F.

Teier a cigonya Màquina Jacquard d'Alta i Baixa de 400, 600 i 800 agulles per a gèneres
mostrejats dels Tallers Desveus de Sabadell

Tèxtil Monegal S. A.

Fa ja alguns anys, era el 1960,
quan començà a actuar, no precisa-
ment la societat el nom de la qual
encapçala aquestes ratlles, sinó la
que podríem anomenar mare d'a-
questa.

Com hem dit, és a l'any 1960, quan
els seus començaments l'historial
d'aquesta, avui importantíssima en-
titat, que tan gran impuls ha donat a
la indústria tèxtil. El senyor Esteve
Monegal fundà aquell any una fàb-
rica destinada a la producció de filats
i teixits. No van ésser precisament
exits el que va recollir el senyor Mo-
negal en la seva indústria. Dissent anys
de continuada lluita, durant el trans-
curs dels quals hagué de vencer els
grans obstacles que presentava en
aquella època una indústria d'aques-
ta categoria, que estava encara molt
enderredada a la nostra terra per a
poder fer front a la competència
mundial.

El senyor Esteve Monegal, no po-
gué veure finalida la tasca per ell es-
comesa en fundar la dita fàbrica,
ja que a l'any 1979 feia el seu tras-
pas. Però la seva obra continuava. El
seu fill Josep Monegal i Negada fou
el continuador de l'obra començada
l'any 1960. Aleshores es constituí la
companyia, sota la signatura de Jo-
sep Monegal i Companyia. A l'any
1983, havent caducat la data de res-
mentada Companyia, es disolgué i
aleshores En Josep Monegal empre-
gué el negoci al seu sol nom i ocu-
pà, i treballà amb més afany que mai
per aixamplar la seva indústria.
Transformà completament la fàb-
rica reformant tot el que hi havia i la re-
xà en el lloc que per la reorganitza-
ció de la seva producció li
corresponia en avenços tècnics, i ad-
quirí a tal efecte maquinària i uti-
lils dels més moderns sistemes.

També posà gran cura en la forma

de treball i arribà a aconseguir una
completa reorganització, la qual cosa
li donà mitjans de poder lluitar amb
la producció estrangera que cada dia
s'anava introduint amb més inten-
sitat en el nostre mercat coti-
ner.

Per a donar majors facilitats i co-
moditats a l'obrer que havia d'ac-
dir al treball, car molts d'ells havien
fet algunes hores de castr, cons-
truí en el terme de Casserres, i sota
la seva direcció, uns grups de cases
amples i higièniques, i convertí, el
que fins aleshores no era sinó una
finca rústica, en una gran colònia co-
neguda avui amb el nom de L'A-
metlla.

Era l'any 1915 quan el senyor Jo-
sep Monegal feu entrar els seus fills
en el negoci, i formà aleshores una
Societat Col·lectiva, i compartí amb
ells la direcció de la indústria.

Degut a la marxa sempre ascen-
dent dels negocis, degut sens dubte a
la bona direcció de tots, la fàbrica s'a-
nava engrandint, i, per tant, anava
també en augment el nombre d'obersers
als quals es donava treball.

Com que amb tan gran nombre d'o-
brers instal·lats a la colònia, s'anava
formant un poble, el senyor Mo-
negal cregué de necessitat fer alguna
cosa per als fills dels seus treballa-
dors, i es preocupà en primer lloc
de la cultura, i així féu construir
unes escoles amb sales espaioses que
funcionaven sota la direcció de ge-
mans encarregats de l'ensenyament.
Al costat mateix de les escoles hi va
edificar també uns pavellons capa-
ços per acollir més de cinquanta noies
durant el treball nocturn.

També sota la direcció de l'arquitecte,
el senyor Enric Sagnier, es
va construir a la colònia, una es-
glésia de façana senzilla, però d'una
belleza de línies que fa que sigui la

més bonica de tota la rodalia. L'in-
terior d'aquesta església és del més
pur estil gòtic.

Fa molt poc temps, relativament,
era el 29 de juliol de l'any 1925, quan
es transformà la societat col·lectiva en
anònima, sota el nom de Tèxtil Mo-
negal, S. A., amb els mateixos com-
ponents que l'anterior, i sota la pre-
sència de don Josep Monegal, i en
gerents els seus fills polítics i un net.
En convertir-se en Anònima es donà
encara una nova empena al negoci,
i es muntà un nou local-fàbrica a
l'anglesa, per a tissatge, d'una cabu-
da de 500 telers i no reparà en des-
peses, ja que en la seva instal·lació
s'ha tingut una especial cura en què
fos una cosa a l'última perfecció.
Hi ha una maquinària dotada dels
avenços més moderníssims, la qual
cosa fa que sigui una de les prime-
res fàbriques d'Europa.

També té projectada la Companyia,
la reconstrucció de la part antiga, i
ja s'han començat les obres de refor-
ma dels locals per a filatures. Amb
aquestes obres es donarà als obersers
els mitjans de treball més fàcils amb
les condicions millors d'espai, llum
i ventilació.

L'auxili als malalts i la beneficè-
cia és la preocupació constant de la
Gerència. Més d'una dotzena d'obersers
han estat jublat, i els cabals són a
carrec de la Companyia creada pel
senyor Monegal, i satisfia, també, una
força suma anual per al Retir Obrer.

Aquesta és la història de la Tèxtil
Monegal S. A. veritable obra mon-
stre dins de la indústria tèxtil, i
tots devem agraïment als senyors
Monegal, perquè seguint una antiga
tradició de família i no desencorat-
jant-se en cap moment, han donat
una considerable importància a la in-
dústria tèxtil catalana.

APARELLS I ACABATS DE JOAN TRIAS

FABRICA: VAPOR LLONCH

TELÈFON NÚM. 452

SABADELL

Fàbrica de Gèneres de Punt

Joan Martí Massagué

Especialitat en mitges
i mitjons de classes fines

Despatx a BARCELONA: Coris, 493

Fàbrica: Montserrat, 37. - MATARÓ

Blanqueig - Tint - Merceritzats Perxes i aprestos

Successors de FRANCESC VILA

Blanqueig:
Verneda, 214
Tel. 182 S. M.

Tint i merceritzats:
Sant Joan de Malta, 82
Tel. 66 S. M.

Perxes i aprestos
Sant Joan de Malta, 102
Tel. 140 S. M.

BARCELONA (S. M.)

Mas Goberna & Mosso Ing. S. L. BARCELONA

Tallers: Amistat, 23 - Oficines: Castanys, 4 (P. N.)
Telèfon 777 S. M.

Ascensors

Muntacàrregues

Cabrestants

Polipastos

Carros monorails

Cadenes transportadores

Vídua de Ferran Casablanças

DESMOT QUIMIC

APRESTOS
TINTS

BLANQUEIG
ACABATS

TRACIAMENT ACURAT DE TOTA MENA D'ARTICLES DE LLANA, ESTAM I SEDA ARTIFICIAL

Filatura de llana cardada. Especialitat en números fins

FABRIQUES I. Carrer de Mina (vapor de la O)
II. Moll Torrella (Riu Ripoll).

OFICINES Mina, 162. Telèfons { 33 (Oficines)
1208 (Tints)
488 (Moll Torrella) Sabadell

LES MILLORS MITGES

DE L'ÉPOCA ACTUAL, SON LES ACREDITADES

MITGES "POMPEYA"

MITGES "PLATINO"

que fabrica la casa Joan Sanllehi
TERRASSA

Successor d'AUTOMOBILS I MAQUINARIA, S. A.

Despatx i Magatzem: Via Layetana, 23 - Apartat número 426
Direcció telegràfica i telefònica: AUTOMA - Telèf. 5402 A.

Subministres complets per a la indústria de gèneres de punt

Representants exclusius per a Espanya

Theodor Groz & Sohne - Ebingen	B. Hague & Co. - Nottingham
Mari Liebelnecht - Oberlungwitz	Rowley & Kiesser - Frankfurt
G. F. Grosser - Markersdorf	H. Hermann & Co. - Berlin
C. Terrot Sohne - Canstatt Stuttgart	Maschinenfabrik Arbach - Rentlinger
L. de Sereville - Maris	Pressan und Pappfabrikzwonitz
Wilhelm Barfuss - Apolda	August Esche - Limbach
Ernst Saupe - Limbach	P. F. Reinshagen - Barmen
Julius Hohter - Limbach	Paul Prause - Barmen

Taller de reparació d'automòbils - Avinguda Alfons XIII - Telèf. 604 G.

MASSÓ - RIUS S. A.

MAQUINARIA TEXTIL

MAQUINES, ACCESSORIS I RECANVIS - PROJECTES D'INSTAL·LACIONS DE FABRIQUES - VALORACIONS I PERITAJES - PRESSUPOSTOS - MUNTURES

Exclusiva de venda:

DOBSON & BARLOW, LTD., de Bolton
Maquinària per a Cotó, Llana, Estam,
Seda artificial, etc.
FERRAN CASABLANCAS, de Sabadell
Grans estiratges
DOUGLAS FRASER & SONS, LTD.,
d'Arbroath
Maquinària per a Jute, Lli i Canem
DANIEL FOXWELL & SON, de Cheadle
Maquinària Auxiliària
INDUSTRIES MASNOU, de Manresa
Llançadores per a Tèlers de Cotó, Jute
i seda

COMPAGNIE GÉNÉRALE D'HYGIENE,
de Paris
Instal·lacions de desbortatge neumàtic de
Cardes, Humidificació, Ventilació, Cale-
facció i Refrigeració
JOAN MASOLIVER, de Sabadell
Anelles corredores
SOCIÉTÉ HIDRO-MECANIQUE,
de Toulouse
Turbines, Reguladors, Enreixats, etc.
ATELIERS DIEDERICH, de Bourgoin (França)
Tèlers per a Cotó, Llana, Estam, Seda, etc.
Tèlers automàtics

Telèfon número 2057 S. P. BRUCH, 56 Telegrams: «Marius-Barcelona»
BARCELONA

Maquinària Industrial i Agrícola La Constructora Mecànica

NINET & C.^A

Construccions i instal·lacions completes de fà-
briques, tèlers i màquines auxiliars per a la
indústria tèxtil. Estudis, Plànols i Pressupostos

Tallers i Despatx:
Tres Creus, 131
Telèfon 217

Fundició de ferro:
Rda. Ponent, 30
Telèfon 200

SABADELL

TINTORERIA GÈNERES DE PUNT

Narcís Colomer Volart

Telèfon 856 S. M.

Muntanya, 113 (S. M.)

BARCELONA

August Ferrer Dalmau

Maquinària i accessoris per a la Indústria Tèxtil
BARCELONA

Té el gust d'invitar-vos a passar per
la seva sala d'experiències de la
RONDA SANT PERE, 53, baixos,
per a veure en marxa el novíssim
model de teler automàtic de la reno-
menada casa

Ateliers de Construction Ruti de Ruti (Suïssa)
:: (Successor de GASPARD HONEGGER) ::

FERRAN CASABLANCAS

Tallers Concessionaris de "Filaturas Casablanças, S. A."
SABADELL

Construcció d'aparells patentats de gran estiratge per a la filatura de cotó

ALGUNES OPINIONS:

«...el magnífic resultat industrial
i econòmic obtingut amb els apa-
rells casablanças m'ha decidit
d'ampliar la meua filatura amb
30.000 pès més de l'esmentat
sistema.»

EUSEBI BERTRAND

«...gràcies al sistema Casa-
blancas, que tinc aplicat a totes
les meves continuës, he pogut...
cosa que representa la supressió
de més de 40 metxeres.»

VDA. DE JOSEP TOLRÀ

«...a part la supressió de metxe-
res, en fi, s'obté amb el seu sis-
tema una major resistència del
fil i una major producció.»

FRANCISCO BURÉS

«...m'és plaent fer constar que
els seus aparells de gran estirat-
ge aplicats a totes les meves mà-
quines de filar donen un resultat
altament satisfactori.»

JOSEP BOTEY

«...no vacil·lem a declarar el
seu sistema Casablanças d'ab-
soluta necessitat en tota moder-
na filatura, i certifiquem amb
gust la nostra satisfacció d'ha-
ver-lo adoptat.»

NEBOTS DE J. BATLLÓ

«...els manifestos que els fils de
més compromís els filo en mà-
quines transformades al seu sis-
tema de gran estiratge.»

FILL DE TEODOR PRAT

Més de 500.000 pès funcionen al nostre país amb sistema CASABLANCAS

Tallers:
Carrer de Mina, 162 - Telèfon 649
SABADELL

Agència de Venda
i Muntura
Massó-Rius, S. A.
Bruch, 56, baixos - Telèfon 2057 S. P. - BARCELONA